

Arhitekt Zdravko Bregovac

Redžović, Edin

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Civil Engineering / Sveučilište u Rijeci, Građevinski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:157:573623>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-04-02**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Civil Engineering - FCERI Repository](#)

image not found or type unknown

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
GRAĐEVINSKI FAKULTET**

Edin Redžović

Arhitekt Zdravko Bregovac

Diplomski rad

Rijeka, rujan 2021.

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
GRAĐEVINSKI FAKULTET**

**Specijalistički diplomski stručni studij
Graditeljstvo u turizmu**

**Edin Redžović
JMBAG: 0114006314**

Arhitekt Zdravko Bregovac

Diplomski rad

Rijeka, rujan 2021.

Naziv studija: **Specijalistički diplomski stručni studij**

Znanstveno područje: Tehničke znanosti

Znanstveno polje: Arhitektura i urbanizam

Znanstvena grana: Povijest i teorija arhitekture i zaštita graditeljskog naslijeđa,

Arhitektonsko projektiranje

Tema diplomskog rada

ARHITEKT ZDRAVKO BREGOVAC
ARCHITECT ZDRAVKO BREGOVAC

Kandidat: **EDIN REDŽOVIĆ**

Kolegij: **GRADITELJSTVO U TURIZMU**

Diplomski rad broj: **SPEC-2021-15**

Zadatak:

U radu treba prezentirati osnovne podatke o arhitektonskom opusu arhitekta Zdravka Bregovca. U uvodnom dijelu potrebno je dati biografske podatke te podatke o sveukupnom stručnom djelovanju arhitekta. U glavnom dijelu rada potrebno je kronološki ili tipološki predstaviti djelovanje arhitekta vezano uz graditeljstvo u turizmu.

U jednom poglavlju treba detaljnije prezentirati jedan odabrani primjer hotela ili dati prijedlog uređenja jednog postojećeg objekta na razini idejnog projekta. Na kraju je potrebno dati zaključak i popis izvora i literature.

Tema rada je uručena: 24. veljače 2021.

Mentorica

izv. prof. dr. sc. Nana Palinić, d.i.a.

IZJAVA

Diplomski rad sam izradio samostalno, u suradnji s mentoricom i uz poštivanje pozitivnih građevinskih propisa i znanstvenih dostignuća iz područja građevinarstva. Građevinski fakultet u Rijeci je nositelj prava intelektualnog vlasništva u odnosu na ovaj rad.

Edin Redžović

U Rijeci, 15. rujna 2021.

ZAHVALA

Srdačno se zahvaljujem mentorici izv.prof.dr.sc. Nani Palinić, dipl.ing.arh.
na izuzetno kvalitetnoj pedagoškoj suradnji kao i za davanje prijedloga i savjeta
pri izradi diplomskog rada.

Sažetak

U okviru ovog diplomskog rada opisuje se snažan utjecaj arhitekture i dizajna u nastanku raznih tipova turističkih građevina s tendencijom na djela arhitekta Zdravka Bregovca koji je nedvojbeno ostavio jedan upečatljiv trag u turističkoj arhitekturi.

Naglasak rada je na intezivnom dijelovanju arhitekta Zdravka Bregovca u području turističke arhitekture i pristupu pri projektiranju različitih tipologija, vrsta i podvrsta hotelskih zgrada. Za realizaciju jednog projekta turističke zgrade potreban je profesionalan, multidisciplinirani, sustavni pristup pri čemu se uzimaju mnogobrojni elementi kako bi isti bio uspješno okončan a obrađeno je ovim radom.

U radu će se razmotriti i dokazati povezanost ekonomskih i političkih elemenata s prostornim i urbanističkim elementima. Rad započinje s osnovnim definiranjem, kulturne baštine i autentičnosti te pregledom razvijanja graditeljstva u turizmu kroz vrijeme.

Uvod je koncipiran i sa poglavljem arhitektonskog vrednovanja izgrađenih turističkih zgrada Zdravka Bregovca, o utjecaju kategorizacije, veličine, lokacije, tržišne orijentacije hotela kao i praćenja trendova, turističke politike koja je ujedno povezana s arhitektonskim oblikovanjem. Prikazan je arhitektonski opus arhitekta Zdravka Bregovca kao i njegov doprinos umjetnosti kroz rad u grupi EXAT 51.

Drugu cijelinu rada čine autorski projekti Zdravka Bregovca gdje su predočene razne tipologije i pristup projektiranju, komplementarnost okoline, oblikovanja, urbanističkih kriterija.

Treću cijelinu rada čini zasebno istaknuti projekt Zdravka Bregovca, hotel Ambassador u Opatiji gdje su opisane njegove specifičnosti, izuzetno komponiranje hotelskih funkcija, preciznost u vanjskom oblikovanju i organizaciji zgrade.

U četvrtoj cijelini na temelju predloženih izvedenih projekata ukazuje se na neophodno očuvanje identiteta izgrađenih zgrada i njihovom ekonomskom vrednovanju. Radi se o jednoj modernističkoj arhitekturi, novim pristupom organizacije prostornih funkcija, okolišnog uređenja i ostalih bitnih elemenata za turističke zgrade nastalih u poslijeratnom razoblju, na područjima bivše Jugoslavije.

U grafičkom prikazu dana je nacrtana dokumentacija s karakterističnim tlocrtima, presjecima kao i najbitnijim elementima u projektiranju narečenih hotelskih građevina.

Prikazani su neki od elemenata na primjeru hotela Ambassador u Opatiji te dano jedno konceptualno rješenje.

S toga ovaj rad, u svojoj suštini izdvaja autorska dijela arhitekta Zdravka Bregovca kao jedan originalni prikaz kako pravovaljano pristupiti projektiranju turističkih zgrada, pritom istaknuti neizbježnu i nimalo minoriziranu ulogu arhitekta u procesu turističke izgradnje i planiranja.

Na kraju je dan osvrt na diplomski rad u cijelini.

Ključne riječi

Zdravko Bregovac, arhitektonsko oblikovanje, turistička arhitektura, kubizam, identitet, kulturna baština.

Abstract

This thesis describes the strong influence of architecture and design in the emergence of various types of tourist buildings with a tendency to the work of architect Zdravko Bregovac, who undoubtedly left a striking mark in tourist architecture.

The emphasis of the work is on the intensive work of the architect Zdravko Bregovac in the field of tourist architecture and the approach to the design of various typologies, types and subtypes of hotel buildings. The realization of a tourist building project requires a professional, multidisciplinary, systematic approach, taking many elements in order to successfully complete it, and this paper is covered.

The paper will consider and prove the connection of economic and political elements with spatial and urban elements. The paper begins with a basic definition of cultural heritage and authenticity, and an overview of the development of construction in tourism over time.

The introduction is conceived with the chapter on architectural evaluation of constructed tourist buildings by Zdravko Bregovac, on the impact of categorization, size, location, market orientation of hotels as well as following trends, tourism policy which is also related to architectural design. The architectural work of the architect Zdravko Bregovac is presented, as well as his contribution to art through his work in the EXAT 51 group.

The second part of the paper consists of Zdravko Bregovac's authorial projects where various typologies and approach to design, complementarity of environment, design, urban criteria are presented.

The third part of the work is a separate project of Zdravko Bregovac, Hotel Ambassador in Opatija, where its specifics are described, exceptional composition of hotel functions, precision in the external design and organization of the building.

In the fourth part, based on the presented projects, it is pointed out that it is necessary to preserve the identity of the constructed buildings and their economic evaluation. It is a modernist architecture, a new approach to the organization of spatial functions, environmental planning and other important elements for tourist buildings created in the post-war period, areas of the former Yugoslavia.

The graphic presentation shows the design documentation with characteristic floor plans, cross-sections and the most important elements in the design of the so-called hotel buildings.

Some of the elements are presented on the example of the hotel Ambassador in Opatija, and one conceptual perspective or conceptual solution is given.

Therefore, this paper, in its essence, singles out the author's works of architect Zdravko Bregovac as an original presentation of how to approach the design of tourist buildings, while emphasizing the inevitable and not at all diminished role of the architect in the process of tourist construction and planning.

At the end, a review or conclusion is given on the diploma thesis in its entirety.

Keywords

Zdravko Bregovac, architectural design, tourist architecture, cubism, identity, cultural heritage.

Sadržaj:

1. UVOD	1
1.1. Cilj rada.....	2
1.2. Biografija Zdravka Bregovca.....	3
1.3. Arhitektonski opus Zdravka Bregovca.....	12-27
1.4. Likovna i znanstvena djelatnost.....	28-33
1.5. Razvoj graditeljstva u turizmu u poslijeratnom razdoblju.....	34-36
2. ZDRAVKO BREGOVAC I GRADITELJSTVO U TURIZMU	37
2.1. Turistička naselja.....	37
2.1.1. Hotelsko naselje Molindrio, Poreč.....	38
2.1.2. Hotelsko naselje Sant Andrea, Rabac.....	39-41
2.1.3. Hotelsko naselje Girandella, Rabac.....	42-43
2.1.4. Hotelsko naselje Maslinica, Rabac.....	44-46
2.1.5. Naselje Vile, Suha Punta, Rab.....	47
2.1.6. Hotelsko naselje Borik, Zadar.....	48-54
2.1.7. Hotelski kompleks Vrh Ike, Ika.....	55-56
2.1.8. Naselje vila i ugostiteljski objekt Oliva, Budva.....	57-58
2.1.9. Hotelski kompleks Opatija, Opatija.....	59-60
2.1.10. Specifičnosti turističkih naselja.....	61-63

2.2.Hoteli.....	64
2.2.1. Hotel Plitvice, Velika Poljana.....	64
2.2.2. Hotel Terminus, Dubrovnik....	65
2.2.3. Hotel Helios, Mali Lošinj.....	66
2.2.4. Hotel Lipovica, Opatija.....	67
2.2.5. Hotel Bellevue, Plitvička jezera.....	68-70
2.2.6. Hotel Lanterna, Rabac.....	71
2.1.7. Hotel Golf, Bled.....	72-74
2.2.8. Hotel Jezero, Plitvička jezera.....	75-77
2.1.9. Hotel Marina, Mošćenička Draga.....	78-80
2.2.10. Hotel Karolina, Suha Punta, Rab.....	81-82
2.1.11. Hotel Paris, Opatija.....	83-84
2.2.12. Hotel Margo Tihany, Balaton.....	85-86
2.1.13. Hotel Toplica, Bar.....	87-88
2.1.14. Hotel Padova, Rab.....	89-92
2.2.15. Hotel JAZ, Budva.....	93-94
2.1.16. Hotel Cetinje, Cetinje.....	95-96
2.1.17. Specifičnosti hotela.....	97-98

2.3. Moteli.....	99
2.3.1. Motel Plitvička jezera, Plitvička jezera.....	99
2.3.2. Motel Grabovac, Rakovica.....	100-104
2.3.3. Motel Plitvice, Lučko.....	105-108
2.3.4. Motel Plitvice, Maslenica.....	109-113
2.3.5. Specifičnosti motela.....	114
2.4. Autokampovi.....	114
2.4.1. Autokamp Draga, Mošćenička Draga.....	115
2.4.2. Autokamp Oliva, Rabac.....	116
2.4.3. Specifičnosti autokampova.....	117

3. OČUVANJE IDENTITETA I EKONOMSKO VREDNOVANJE TURISTIČKIH ZGRADA

118-122

4. HOTEL AMBASADOR.....

123

4.1. Arhitektonsko rješenje hotela Ambassador.....	123-135
4.2. Promjene na hotelu tijekom vremena.....	136-150
4.3. Valoarizacija i kategorizacija hotela Ambassador.....	151
4.4. Prijedlog konceptualnog rješenja prometa u mirovanju za hotel Ambassador.....	152
4.4.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru.....	152
4.4.2. Prirodno geografske osobine.....	149
4.4.3. Prostorno planska analiza.....	153
4.4.4. Prometna infrastruktura i opremljenost.....	154-155
4.4.5. Turistički potencijal.....	155-156

4.4.6. Reljef, obala, čistoća mora i klima.....	157
4.4.7. Šetnice, parkovi i zelene strukture.....	158
4.4.8. Objekti za smještaj, javne zgrade i prostori te sadržaji za kongrese.....	158
4.4.9. Zdravstveni i kulturni turizam.....	159
4.4.10. Sport, zabava i sadržaji za djecu.....	159
4.4.11. Lokacija gradskog prijevoza, marina i aerodroma, udaljenosti.....	160
4.4.12. Definiranje oblika turizma.....	160-162
4.4.13. Prijedlog konceptualnog rješenja rekonstrukcije hotela Amabasador i njegovog neposrednog okoliša- rekonstrukcija garaže, krova hotela te hortikulturno uređenje dijela parcele.....	162-169
5. ZAKLJUČAK.....	170-172
6. LITERATURA I IZVORI.....	173-179
7. GRAFIČKI PRILOG	
7.1. Situacijski prikaz MJ1:1000	list:1
7.2. Situacijski prikaz MJ1:500	list:2
7.3. Karakteristični tlocrti temelja i podruma 1 hotelske garaže Ambasador MJ 1:200	list:3
7.4. Karakteristični tlocrti podruma 2 i suterena hotelske garaže Ambasador MJ 1:200	list:4
7.5. Tlocrt krova i karakteristični presjek hotelske garaže Ambasador	list:5
7.6. Presjek ulice, urbana oprema parka MJ 1:50	list 6
7.7. Perspektive 1-hotelske garaže Ambasador, krovne terase hotela Ambasador, javna kolno-pješačka staza, javni park	list:7
7.8. Perspektive 2-hotelske garaže Ambasador, krovne terase hotela Ambasador, javna kolno-pješačka staza, javni park	list:8

Popis oznaka i kratica

HMA – Hrvatski muzej arhitekture

EXAT 51 – Eksperimentalni atelje za apstraktnu umjetnost

SIO – Studio za industrijsko oblikovanje

HAZU – Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

ULUPUH- Hrvatska udruga likovnih umjetnika primjenjenih umjetnosti

PPU- Prostorni plan uređenja

DPU- Detaljni plan uređenja

m²- četvorni metar

cm- centimetar

km- kilometar

k.č.-katastarska čestica

k.o.-katastarska općina

P+2+Pk-prizemlje,prvi kat, drugi kat, potkrovlje

P+5+Pk-prizemlje,prvi kat, drugi kat, treći kat, četvrti kat, peti kat, potkrovlje

Popis slika

Slika 1: Zdravko Bregovac

(Izvor:https://www.google.com/search?q=zdravko+bregovac&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=keJU1oe7C1ygM%252Chlpl2mSKbbnrsM%252C%252Fg%252F12384rx2&vet=1&usg=AI4_-kTepd)

Slika 2: Društvene prostorije mjesnog sindikalnog vijeća, Zagreb, 1953.,

(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:35)

Slika 3: Uređenje izloga, Prva petoljetka, 1955., (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:39)

Slika 4: Izlog knjižare, Nepoznata lokacija, 1950., (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:53)

Slika 5: Robni magazin, Zagreb, 1950., (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:56)

Slika 6: Namještaj za tvornicu Jadran, Zagreb, 1957., (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:39)

Slika 7: Namještaj za tvornicu Jadran, Zagreb, 1957., (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:39)

Slika 8 : Izložba grupa EXAT 51 u društvu arhitekata 1953.godine
(Izvor: https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk01M5JJZ-jzJ4wXGybP6fORpNwMeRw:1619674697405&source=univ&tbm=isch&q=grupa+EXAT+51+S LIKE&sa=X&ved=2ahUKEwi20_W33qLwAhWogf0H)

Slika 9: Nagrada Viktor Kovačić za životno dijelo
(Izvor:https://hr.wikipedia.org/wiki/Nagrada_Viktor_Kova%C4%8Di%C4%87)

Slika 10: Perspektiva, Dom ratnih invalida, Skoplje, 1953. (Izvor: Nikšić Olujić,2915:34)

Slika 11: Društvene prostorije mjesnog sindikalnog vijeća, Zagreb, 1953.
(Izvor: Nikšić Olujić,2915:35)

Slika 12: Sportska dvorana, Karlovac, Karlovac, 1953.
(Izvor: <http://google.com/search/aktivirajkarlovac.net/2017/04/5648/>)

Slika 13: Muzej grada Beograda, Beograd, 1954. (Izvor: Nikšić Olujić,2915:37)

Slika 14: Višestambeno naselje, Banja Luka, 1955. (Izvor: Nikšić Olujić,2915:40)

Slika 15 : Perspektiva Arheološkog muzeja u Alepu, Sirija
(Izvor:https://www.google.com/search?source=univ&tbm=isch&q=arheolo%C5%A1ki+muz ej+u+alep+richter&sa=X&ved=2ahUKEwjvqvrmM_wAhWIgf0HHQwKApUQjJkEegQIAxAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#i)

Slika 16: Prednje pročelje Arheološkog muzeja u Alepu, Sirija
(Izvor:https://www.google.com/search?source=univ&tbm=isch&q=arheolo%C5%A1ki+muz ej+u+alep+richter&sa=X&ved=2ahUKEwjvqvrmM_wAhWIgf0HHQwKApUQjJkEegQIAxAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#i)

Slika 17: Austrijski paviljon, Zagreb, 1957-1958. (Izvor: Nikšić Olujić,2915:44)

Slika 18: Muzej Narodne revolucije, Sarajevo, 1958. (Izvor: Nikšić Olujić,2915:44)

Slika 19: Kulturni centar, Kuvajt, 1959. (Izvor: Nikšić Olujić,2915:50)

Slika 20: Kuća Robić u Ičićima,
(Izvor:http://google.com/search?q=obiteljskav+vila+ive+robica&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=eXSZqYsTEct7BM%252CebXtAJAINkUz-M%252C_&vet=1&usg=AI4_-kS_13de77TvTqJSLV6xzIozJLQwQ&sa=X&ved=2ahUKEwie_arBub_wAhWi-ioKHYgFDroQ9QF6BAGHEAE#imgsrc=a_ZZyz4trVGgQM)

Slika 21: Perspektiva obiteljske kuće Bregovac, Opatija, 1968. (Izvor: Nikšić Olujić,2015:50)

Slika 22 : Hotel Toplice na Bledu, Slovenija,

(Izvor:https://www.google.com/search?q=hotel+toplice+bled+slike&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=OYedFvGN7Wy5cM%252CPXAE96nVlb6w7M%252C_&vet=1&usg=AI4_-kRMchkwIyBaq1PVE6AIMS/)

Slika 23: Kuća Blažević i Marković na Plitvicama,

(Izvor:<https://www.google.com/search?source=univ&tbm=isch&q=ku%C4%87u+obitelji+Markovi%C4%87+Plitvice+Zdravko+Bregovac&sa=X&ved=2ahUKEwiMit772s3wAhVChqQKHfEbCQkQjJkEegQIBBAb&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgsrc=gPFWFODv8-3E5M>)

Slika 24 : Kompozicija kvadra, grupa EXAT 51,

(Izvor:<https://www.google.com/search?q=kompozicija+kvadra+u+arhitekturi++slike&tbm=isch&ved=2ahUKEwjrhdtEk8rWAhUKmhoKHV7mBIAQ2-cCegQIABAA&oq=kompozicija+kvadra+u+arhitekturi++>)

Slika 25 : Izložba grupe EXAT 51, Avangarda,

(Izvor:https://www.google.com/search?q=umjetnost+kao+avangrada+exat+51++slike&tbm=isch&ved=2ahUKEwi3mMOElSrWAhVKpBoKHcWCAuAQ2-cCegQIABAA&oq=umjetnost+kao+avangrada+exat+51++slike&gs_lcp=CgNpbWcQA1DLMlJT W2CcXWgAcAB4AIABfYgBnweSAQM1LjSYAQCgAQGqAQtn3Mtd2l6LWltZ8ABAQ&scient=img&ei=E_OeYPfCMMrIasWFioAO&bih=754&biw=1536#imgsrc=2aNSxZxpDCAaLMv)

Slika 26: Turističko naselje Molindrio, Situacijski plan (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:52)

Slika 27: Turističko naselje Molindrio, Tlocrt i perspektiva bungalova (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:52)

Slika 28: Turističko naselje Sant Andrea, Zračna fotografija (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:66)

Slika 29: Interijer restorana i bara u turističkom naselju Sant Andrea, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:66)

Slika 30: Turističko naselje Sant Andrea, Zračna fotografija, 2021.,

https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk02SgxeBgo1GYo4cv-UbwssQArI5Hg:1622459996695&source=univ&tbm=isch&q=hotelsko+naselje+sant%27andrea++rapcu+slike&sa=X&ved=2ahUKEwizl4--5vPwAhXtgP0HHalrCKAQjJkEegQIDhAB&biw=1536&bih=754#imgsrc=NTviX_4VfCxUXM

Slika 31: Turističko naselje Sant Andrea, Prednje pročelje hotela Allegro, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk02SgxeBgo1GYo4cv-UbwssQArI5Hg:1622459996695&source=univ&tbm=isch&q=hotelsko+naselje+sant%27andrea+u+rapcu+slike&sa=X&ved=2ahUKEwizl4--5vPwAhXtgPOHHalrCKAQjKqEegQIDhAB&biw=1536&bih=754#imgrc=NTviX_4VfCxUXM)

Slika 32: Turističko naselje Girandella, Tlocrt prizemlja, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:71)

Slika 33: Turističko naselje Girandella Presjek, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:71)

Slika 34: Turističko naselje Girandella, Prednje pročelje i vanjski bazen, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk03I3_uEK1tPKmfWgha_CfT7DA:1621959291548&source=univ&tbm=isch&q=hotelsko+naselje+girandella+rabac+slike&sa)

Slika 35: Turističko naselje Maslinica Zračna fotografija, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:81)

Slika 36: Turističko naselje Maslinica, Prednje pročelje, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk00r5f4jb8OfRPXwgq1ZrtxB1OOgrA:1622488536099&source=univ&tbm=isch&q=hotelsko+naselje+maslinica+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjR_OHmOPTwAhWxk4sKHYrnCqQQjKqEegQIBRAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgrc=Vj4yRZfRWleqLM)

Slika 37: Turističko naselje Maslinica, Kaskadne terase i vanjski bazen, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk00r5f4jb8OfRPXwgq1ZrtxB1OOgrA:1622488536099&source=univ&tbm=isch&q=hotelsko+naselje+maslinica+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjR_OHmOPTwAhWxk4sKHYrnCqQQjKqEegQIBRAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgrc=Vj4yRZfRWleqLM)

Slika 38: Turističko naselje Maslinica, Tenis tereni i dodatni sadržaji, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk00r5f4jb8OfRPXwgq1ZrtxB1OOgrA:1622488536099&source=univ&tbm=isch&q=hotelsko+naselje+maslinica+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjR_OHmOPTwAhWxk4sKHYrnCqQQjKqEegQIBRAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgrc=Vj4yRZfRWleqLM)

Slika 39: Turističko naselje Maslinica, Wellness i dodatni sadržaji, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk00r5f4jb8OfRPXwgq1ZrtxB1OOgrA:1622488536099&source=univ&tbm=isch&q=hotelsko+naselje+maslinica+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjR_OHmOPTwAhWxk4sKHYrnCqQQjKqEegQIBRAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgrc=Vj4yRZfRWleqLM)

Slika 40: Turističko naselje Vile, Perspektiva
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:82)

Slika 41: Turističko naselje Borik, Zadar, Perspektiva (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:88)

Slika 42: Turističko naselje Borik, Zadar, Zračna fotografija (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:87)

Slika 43: Turističko naselje Borik, Zadar, Tlocrt ulazne etaže hoteal Barbara
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:84)

Slika 44: Turističko naselje Borik, Zadar, Tlocrt kata hotela Barbara
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:84)

Slika 45: Turističko naselje Borik, Zadar, Presjeci i fasada, Hotel Barbara
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:84)

Slika 46: Turističko naselje Borik, Zadar, Prednje pročelje, Hotel Barbara

Slika 47: Turističko naselje Borik, Zadar, Bar i društveni prostor, hotel Barbara
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:87)

Slika 48: Turističko naselje Borik, Zadar, Glavni ulazni dio, Hotel Barbara
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:87)

Slika 49: Turističko naselje Borik, Zadar, Zračna fotografija, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?xsrf=ALeKk02NUVQHzuuDrTDBNnkZ3jojbd007A:1622461514929&source=univ&tbm=isch&q=hotelsko+naselje+borik+u+zadru+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiH0oiS7PPwAhU5_rsiHa_JBZ8QjKegQIARAB&biw=1536&bih=754#imgrc=6U2HZrmd-IIuKM&imgdii=TCJGDHzoMrJFdm)

Slika 50: Turističko naselje Borik, Zadar, Prednje pročelje, Hotel Barbara, 2021.,
(Izvor:<https://www.google.com/search?q=hotel+park+u+boriku+pokraj+zadra++slike&tbm=isch&ved=2ahUKEwjoh7mMyeXwAhXC5eAKHWZADjUQ2cCegQIABAA&oq=hotel+park+u+boriku+pokraj+za>)

Slika 51: Hotelski kompleks Vrh Ike, Ika, Situacijski plan, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:97)

Slika 52: Hotelski kompleks Vrh Ike, Ika, Presjek, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:97)

Slika 53: Hotelski kompleks Vrh Ike, Ika, Perspektiva, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:97)

Slika 54: Naselje Vile i ugostiteljski objekt Oliva, Budva, Situacijski plan,
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:102)

Slika 55: Naselje Vile, Budva, Karakteristični tlocrti, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:102)

Slika 56: Naselje Vile, Budva, Pročelje (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:102)

Slika 57: Hotelski kompleks Opatija, Opatija, Pogled s mora i prednje pročelje,
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:112)

Slika 58: Perspektiva, hotelski kompleks Opatija, Opatija, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:112)

Slika 59: Hotel Plitvička jezera, Velika Poljana, Perspektiva, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:36)

Slika 60: Hotel Terminus, Dubrovnik, Perspektiva i tlocrti, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:38)

Slika 61: Hotel Helios, Mali Lošinj, Prednje pročelje, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:58)

Slika 62: Hotel Lipovica, Opatija, Prednje pročelje, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:59)

Slika 63: Hotel Bellevue, Plitvička jezera, Prednje pročelje,
(Izvor:<https://foursquare.com/v/hotelbellevueplitvice/4dd16cc0fa7664b7c6ef45ac?openPhotoid=5cfe07aec5b11c002ce8e84c>)

Slika 64: Hotel Bellevue, Plitvička jezera, Projekt rekonstrukcije, 3d-model,
(Izvor:https://www.google.com/search?hotel_occupancy=2&sxsrf=ALeKk01dCz2ln1mk30DVZ3g5PvHoIpZQnQ:1623914905339&source=univ&tbm=isch&q=hotel+bellevue+plitvice+rekonstrukcija&sa=X&ved=2ahUKEwjht84kp7xAhVuxosKHc7BClgQjJkEegQIGRAC&biw=1536&bih=754#imgrc=_SmZnUBVXQF44M)

Slika 65: Hotel Lanterna, Rabac, Zračna fotografija,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk03nSqCwvIH-eWq11hGvwTPdN2XVfg:1622562390475&source=univ&tbm=isch&q=hotel+lanterna+u+rapcu+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiZw6P34_bwAhVyw4sKHTu3CzUQjJkEegQIBBAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgrc=X6eP0KgFI8hauM&imgdii=daxTDpTF6yJYRM)

Slika 66: Hotel Golf, Bled, Prednji dio pročelja i ulazni dio
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:75)

Slika 67: Hotel Golf, Bled, Prednji dio pročelja i ulazni dio, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk036V7CBT20giRzTYWhjdRt22NPv2Q:1622562611717&source=univ&tbm=isch&q=hotel+golf+bled+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjL_OLg5PbwAhWbh_0HHXqDwwQjJkEegQICxAB&biw=1536&bih=754#imgrc=xz1AzmxKceObWM)

Slika 68: Hotel Golf, Bled, Vanjski bazen, 2021.,
https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk036V7CBT20giRzTYWhjdRt22NPv2Q:1622562611717&source=univ&tbm=isch&q=hotel+golf+bled+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjL_OLg5PbwAhWbh_0HHXqDwwQjJkEegQICxAB&biw=1536&bih=754#imgrc=xz1AzmxKceObWM

Slika 69: Hotel Jezero, Plitvička jezera, Donja etaža, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:77)

Slika 70: E Hotel Jezero, Plitvička jezera, Etaža kata, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:77)

Slika 71: Hotel Jezero, Plitvička jezera, Apartman, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:77)

Slika 72: Hotel Jezero, Plitvička jezera, Zračna fotografija,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk01UDLL3YHYOb7AUEqt4NGOjFLfjFg:1622562861714&source=univ&tbm=isch&q=hotel+jezero+plitvice+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjEwf3X5fbwAhUb_7sIHb9_DAAQjJkEegQIERAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgrc=hLOQ73VZ5zWHMM)

Slika 73: Hotel Marina, Mošćenička Draga, Zračna fotografija, , (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:89)

Slika 74: Hotel Marina, Mošćenička Draga, Atrij,
(Izvor:https://www.google.com/search?q=hotel+marina+moscenicka+draga&sxsrf=ALeKk03-_XrtU5ibeigQBUDWZ08zJe5-A:1622562935134&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjR1v765fbwAhWL_7sIHeouDncQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1536&bih=754#imgrc=eKN5EGt34SmK7M)

Slika 75: Hotel Marina, Mošćenička Draga, Ulazni dio, recepcija,
(Izvor:https://www.google.com/search?q=hotel+marina+moscenicka+draga&sxsrf=ALeKk03-_XrtU5ibeigQBUDWZ08zJe5-A:1622562935134&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjR1v765fbwAhWL_7sIHeouDncQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1536&bih=754#imgrc=eKN5EGt34SmK7M)

Slika 76: Hotel Marina, Mošćenička Draga, Hotelska soba,
(Izvor:https://www.google.com/search?q=hotel+marina+moscenicka+draga&sxsrf=ALeKk03-_XrtU5ibeigQBUDWZ08zJe5-A:1622562935134&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjR1v765fbwAhWL_7sIHeouDncQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1536&bih=754#imgrc=eKN5EGt34SmK7M)

Slika 77: Hotel Karolina, Suha Punta na Rabu, Zračna fotografija,
(Izvor:https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk03VtuM0cjQOpvUV7ZK1uNR1fpxVUA:1622117790409&source=univ&tbm=isch&q=hotel+karolina+u+suha+punta+na+rabu+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiMiLnV6-nwAhXSvosKHSakBkoQjKegQIBBAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgsrc=5cYS1X8OgFwJQM&imgdii=BhldacvSRfzUXM)

Slika 78: Hotel Karolina, Suha Punta na Rabu, Prednje pročelje i vanjski bazen,
(Izvor:https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk03VtuM0cjQOpvUV7ZK1uNR1fpxVUA:1622117790409&source=univ&tbm=isch&q=hotel+karolina+u+suha+punta+na+rabu+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiMiLnV6-nwAhXSvosKHSakBkoQjKegQIBBAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgsrc=5cYS1X8OgFwJQM&imgdii=BhldacvSRfzUXM)

Slika 79: Hotel Paris, Opatija, Zračna fotografija,
(Izvor:https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk00a0Njy9xXBt9uHCH_e_aWM74p05uQ:1622119012936&source=univ&tbm=isch&q=hotel+paris+opatija+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiGmLKc80nwAhXSu4sKHXsnC7gQjKegQIBBAB&biw=1536&bih=754#imgsrc=bh9BY2l1W4UcjM)

Slika 80: Hotel Paris, Opatija, Pročelje, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:93)
(Izvor:https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk00a0Njy9xXBt9uHCH_e_aWM74p05uQ:1622119012936&source=univ&tbm=isch&q=hotel+paris+opatija+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiGmLKc80nwAhXSu4sKHXsnC7gQjKegQIBBAB&biw=1536&bih=754#imgsrc=bh9BY2l1W4UcjM)

Slika 81: Hotel Paris, Opatija, Ulazni dio u kavanu,
(Izvor:https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk00a0Njy9xXBt9uHCH_e_aWM74p05uQ:1622119012936&source=univ&tbm=isch&q=hotel+paris+opatija+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiGmLKc80nwAhXSu4sKHXsnC7gQjKegQIBBAB&biw=1536&bih=754#imgsrc=bh9BY2l1W4UcjM)

Slika 82: Hotel Margo Tihany, Balaton, Situacijski plan, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:96)

Slika 83: Hotel Margo Tihany, Balaton, Tlocrt prizemlja, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:96)

Slika 84: Hotel Margo Tihany, Balaton, Perspektiva, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:96)

Slika 85: Hotel Topolica, Bar, Pročelja, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:105)

Slika 86: Hotel Topolica, Bar, Zračna fotografija, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?q=hotel+topolica+bar&sxsrf=ALeKk00DHpmPhFgKJb7hpf5LoSieB_z_aw:1622563167782&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwi2vvbp5vbwAhWxllsKHSpCVcQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1536&bih=754#imgrc=N9CQZ19EaKCRUM)

Slika 87: Hotel Topolica, Bar, Prednje pročelje i vanjski bazen, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?q=hotel+topolica+bar&sxsrf=ALeKk00DHpmPhFgKJb7hpf5LoSieB_z_aw:1622563167782&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwi2vvbp5vbwAhWxllsKHSpCVcQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1536&bih=754#imgrc=N9CQZ19EaKCRUM)

Slika 88: Hotel Padova, Rab, Situacijski plan, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:106)

Slika 89: Hotel Padova, Rab, Presjek, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:106)

Slika 90: Hotel Padova, Rab, Zračna fotografija, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk000FSCnvsYOLGZbdPUS5DywrVXNIA:1622122360891&source=univ&tbm=isch&q=hotel+padova+rab+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiXhunY_OnwAhUKiYsKHS-aC3MQjJkEegQIAhAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgrc=GevWm-c5973e9M)

Slika 91: Hotel Padova, Rab, Prednje pročelje i vanjski bazen, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?q=hotel+padova+rab&sxsrf=ALeKk028nDbvAcoV4G0yF7b2Ey2LhAv86w:1622563352244&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiMh_HB5_bwAhXu_rsiHcdsCSwQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgrc=jQjiHKJydM-4qM)

Slika 92: Hotel Jaz, Budva, Ulazna etaža, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:110)

Slika 93: Hotel Jaz, Budva, Ulazna etaža, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:110)

Slika 94: Hotel Cetinje, Budva, Tlocrt prizemlja, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:111)

Slika 95: Hotel Cetinje, Budva, Perspektiva, Hotel Cetinje, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:111)

Slika 96: Motel Plitvička jezera, Plitvička jezera, Prednje pročelje, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:76)

Slika 97: Motel Grabovac, Rakovica, Prednje pročelje, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:101)

Slika 98: Motel Grabovac, Rakovica, Situacijski plan, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:100)

Slika 99: Motel Grabovac, Rakovica, Tlocrt podruma, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:100)

Slika 100: Motel Grabovac, Rakovica, Tlocrt prizemlja, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:100)

Slika 101: Motel Grabovac, Rakovica, Presjek, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:100)

Slika 102: P Motel Grabovac, Rakovica, Pročeje,
(Izvor:https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&source=univ&tbm=isch&q=motel+grabova+c+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiDxZzZgZXxAhWryoUKHRR1Bj0QjJkEegQIBRAC&biw=1536&bih=754#imgrc=p1xQSyLHgeNVMM)

Slika 103: S Motel Grabovac, Rakovica, Spavaća soba,
(Izvor:https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&source=univ&tbm=isch&q=motel+grabova+c+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiDxZzZgZXxAhWryoUKHRR1Bj0QjJkEegQIBRAC&biw=1536&bih=754#imgrc=p1xQSyLHgeNVMM)

Slika 104: Motel Plitvice, Lučko, Zračna fotografija,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk0268D-VcxoMFaQfLzk9GIT8AZOIKa:1622544558704&source=univ&tbm=isch&q=motel+plitvice+lu%C4%8Dko+slike&sa=X&ved=2ahUKEwj4wrbAofbwAhVGplskHTO_BjcQjJkEegQIBBAb&biw=1536&bih=754#imgrc=K0-D_kf6-EMWCM)

Slika 105: Motel Plitvice, Lučko, Situacijski plan, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:104)

Slika 106: Motel Plitvice, Lučko, Nadvožnjak,
(Izvor:<https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk03mrDXL3GxCfYEKZA0InWTHUfhHOQ:1623916349910&source=univ&tbm=isch&q=hotel+plitvice+lu%C4%8Dko+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjW7rjpl57xAhUFCBAIHUYRCOMQjJkEegQIBRAC&biw=1536&bih=754#imgrc=TpJxAyoNfCtotM>)

Slika 107: Motel Plitvice, Lučko, Unutarnji vrt,
(Izvor:<https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk03mrDXL3GxCfYEKZA0InWTHUfhHOQ:1623916349910&source=univ&tbm=isch&q=hotel+plitvice+lu%C4%8Dko+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjW7rjpl57xAhUFCBAIHUYRCOMQjJkEegQIBRAC&biw=1536&bih=754#imgrc=TpJxAyoNfCtotM>)

Slika 108: Motel Plitvice, Lučko, Pješačka staza,
(Izvor:<https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk03mrDXL3GxCfYEKZA0InWTHUfhHOQ:1623916349910&source=univ&tbm=isch&q=hotel+plitvice+lu%C4%8Dko+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjW7rjpl57xAhUFCBAIHUYRCOMQjJkEegQIBRAC&biw=1536&bih=754#imgrc=TpJxAyoNfCtotM>)

Slika 109: Motel Plitvice, Maslenica, Pročelje, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:109)

Slika 110: Motel Plitvice, Maslenica, Otvorene terase, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:109)

Slika 111: Motel Plitvice, Maslenica, Vanjski prostor, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:109)

Slika 112: Motel Plitvice, Maslenica, Ugostiteljski prostor, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:109)

Slika 113: Motel Plitvice, Maslenica, Pročelje, 2021.

(Izvor:https://www.google.com/search?source=univ&tbm=isch&q=motel+jezero+maslenica&sa=X&ved=2ahUKEwjsxaCXqpbxAhU5B2MBHfeEDUcQjkkEegQIDhAC&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgrc=n6Gy3dAVNrDK2M&imgdii=A77_cRi50DY1QM)

Slika 114: Autokamp Draga, Mošćenička Draga, Smještajna zona,

(Izvor:https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk00OpfcRUkUJ0LMC9A1hb_kgcGjQ:1622127373121&source=univ&tbm=isch&q=autokamp+draga+u+moscenickoj+dragi&sa=X&ved=2ahUKEwiisOuujrWAhUaCBAlHX6eAkEQjkkEegQICRAB&biw=1536&bih=754#imgrc=gArYtCG7jEr0TM&imgdi=KgRUMBih4QGGIM)

Slika 115: Autokamp Oliva, Rabac, Zračna fotografija,

(Izvor:https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk02fyLFU_7qsT0z7y0wFQCZ1j9jVMQ:1622128120342&source=univ&tbm=isch&q=autokamp+olivia+rabac+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjEjpKTkurwAhXniIsKHY9RA6QjkkEegQIAxAB&biw=1536&bih=754)

Slika 116: Autokamp Oliva, Rabac, Smještajna zona,

(Izvor:https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk02fyLFU_7qsT0z7y0wFQCZ1j9jVMQ:1622128120342&source=univ&tbm=isch&q=autokamp+olivia+rabac+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjEjpKTkurwAhXniIsKHY9RA6QjkkEegQIAxAB&biw=1536&bih=754)

Slika 117: Hotel Ambasador, Opatija, Pogled s mora, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:65)

Slika 118: Hotel Ambasador, Situacijski plan, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:60)

Slika 119: Hotel Ambasador, Opatija, Južna fasada, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:61)

Slika 120: Hotel Ambasador, Opatija, Sjeverna fasada, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:61)

Slika 121: Hotel Ambasador, Opatija, Istočna fasada, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:61)

Slika 122: Hotel Ambasador, Opatija, Zračna fotografija,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxdg:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 123: Hotel Ambasador, Opatija, Faza izgradnje, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:61)

Slika 124: Hotel Ambasador, Opatija, Dio pročelja i glavnog ulaza,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxdg:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 125: Hotel Ambasador, Opatija, Ulazni prostor, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:63)

Slika 126: Hotel Ambasador, Opatija, Društveni prostor, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:63)

Slika 127: Hotel Ambasador, Opatija Bar, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:64)

Slika 128: Hotel Ambasador, Opatija, Hotelska soba, (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:62)

Slika 129: Hotel Ambasador, Opatija, Pogled s opatijske prometnice, (Izvor: E.Redžović, 2021.)

Slika 130: Hotel Ambasador, Opatija, Zaštitne tende na pročeljima, (Izvor: E. Redžović, 2021.)

Slika 131: Hotel Ambasador, Opatija, Pogled sa šetnice Lungomare, (Izvor: E. Redžović, 2021.)

Slika 132: Hotel Ambasador, Opatija, Glavni ulaz, (Izvor: E. Redžović, 2021.)

Slika 133: Hotel Ambasador, Opatija, Predvorje, (Izvor: E. Redžović, 2021.)

Slika 134: Hotel Ambasador, Opatija, Predvorje, (Izvor: E. Redžović, 2021.)

Slika 135: Hotel Ambasador, Opatija, Vanjsko kupalište,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxdg:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 136: Hotel Ambasador, Opatija, Unutarnji bazen, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxdg:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 137: Hotel Ambasador, Opatija, Vanjski bazen i vanjski društveni prostor,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxgd:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 138: Hotel Ambasador, Opatija, SPA centar, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxgd:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 139: Hotel Ambasador, Opatija, Multifunkcionalna dvorana,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxgd:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 140: Hotel Ambasador, Opatija, Multifunkcionalna dvorana,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxgd:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 141: Hotel Ambasador, Opatija, Multifunkcionalna dvorana,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxgd:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 142: Hotel Ambasador, Opatija, Bar, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxgd:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 143: Hotel Ambasador, Opatija, Restoran, 2021.
Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxgd:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 144: Hotel Ambasador, Opatija, Hotelska soba, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxgd:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 145: Hotel Ambasador, Opatija, Hotelska soba, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxdg:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 146: Hotel Ambasador, Opatija, Apartman, 2021.,
(Izvor:https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFJcxdg:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcqJAwcQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754)

Slika 147: Hotel Ambasador, Opatija, Plaža, (Izvor: E. Redžović, 2021.)

Slika 148: Digitalna orto foto karta, Državna geodetska uprava, 2021.
(Izvor: www.geoprtal.dgu.hr)

Slika 149: Ulaz u podrumске i suterenske garaže hotela Ambasador, Opatija
(Izvor: E. Redžović, 2021.)

Slika 150: Hotel Ambasador, Opatija, Krov, (Izvor: E. Redžović, 2021.)

Slika 151: Javno parkiralište u blizini hotela Ambasador, Opatija, (Izvor: E. Redžović, 2021.)

Slika 152: Park u blizini hotela Ambasador, Opatija (Izvor: E. Redžović, 2021.)

Popis tablica

Tablica 1, Swot analiza (Izradio: E. Redžović)

Tablica 2 Definiranje oblika turizma (Izradio: E. Redžović)

1.UVOD

1.1. Cilj rada

Cilj ovog diplomskog rada je definirati i teorijski obraditi osnovne pristupe projektiranja turističkih građevina raznih tipova kao što su turistička naselja, odmarališni hoteli, moteli i autokampovi. Svi osnovni elementi projektiranja prožeti su kroz projekte arhitekta Zdravka Bregovca koji je svojim intezivnim radom u području turističke arhitekture dao značajan doprinos turističkoj arhitekturi, iskazujući osobni izričaj prema zadanim mu projektima, stvarajući pritom jednu iznimnu interakciju građevine i prostora.

Nadalje, cilj je obraditi prostor i njegovu ulogu u turizmu te prostorno planiranje kao parcijalno planiranje važno u planiranju turističkog sustava, ukazati važnost prostornog plana kao instrumenta kojim se određuje razvoj turizma na određenom prostoru kao i važnost kvalitetno izvedenih projekata arhitekta Zdravka Bregovca za opći razvoj turizma, regiju i cijelokupno društvo. Kroz autorska djela arhitekta Zdravka Bregovca ujedno će se prikazati turizam u socijalizmu te transformacije hotelske arhitekture na hrvatskoj obali Jadrana.

Kroz raznovrsne projekte naglasit će se kako je hotelska arhitektura nastala tijekom 20.stoljeća važan dio povijesti razvoja modernih oblika i elemenata u arhitekturi. Novi pristup projektiranju šezdesetih, sedamdesetih godina prošlog stoljeća koji se i smatra jednim projektiranjem na visokoj stručnoj razini postavio je čvrsti temelj današnjim turističkim resursima. S obzirom na navedeno ukazat će se za potrebom arhitektonskog vrednovanja turističkih građevina nastalih u tom razdoblju, čuvajući njihov identitet i autentičnost. Arhitektonsko vrednovanje a osobito u ovom radu vrednovanja realiziranih projekata Zdravka Bregovca i potrebu za preuzimanjem tih mjesta, njihovim prihvaćanjem kao vjerodostojna, izvorna obilježja jer samo tim pristupom društvo može održavati kontinuitet kulture.

Svi navedeni projekti autora u ovom radu predstaviti će se kao majstorska dijela ljudske kreativnosti, iznimne ljepote i estetske važnosti. Osim toga prikazati će se kroz određena poglavlja važnost multidisciplinarnosti kroz razvojne faze projekta turističke izgradnje.

Radom će se kroz pojedina poglavlja istaknuti kako standardizirani hoteli i prije ovog desetljeća i danas predstavljaju jedan nedostatak dok inovativnost, jedinstveni arhitektonski izgled, zanimljivi dizajn ali i personalizirana usluga daju pozitivan rezultat, što će se uvidjeti kroz projekte arhitekta Zdravka Bregovca. Iznesti će se utjecaj suvremenih arhitektonskih i dizajnerskih rješenja na moguće ukupno povećanje investicijskih troškova, utjecaj lokaliteta i kategorizacije hotela. S obzirom da ćemo u ovom radu pobliže objasniti načine i principe projektiranja u turizmu Zdravka Bregovca uvidjeti će se umjesna i vješta prilagodba projekta različitim granama turizma.

Kroz ovu temu uvidjeti će se kako hoteli kao jedna urbanističko–arhitektonska struktura postaju atrakcija i sredstvo postizanja različitosti te time imaju važnu ulogu u određivanju uspjeha ili neuspjeha jednog hotelskog projekta. Oblikovanje eksterijera i interijera kao važan element i presedan kod odabira gostiju.

1.2. Biografija Zdravka Bregovca

Hrvatski arhitekt Zdravko Bregovac (Slika 1) rođen je 4. ožujka 1924. godine u Drinjevcu kraj Đurđevca, preminuo je 8. veljače 1998. godine u Rijeci a pokopan je u obiteljskoj grobnici na Mirogoju u Zagrebu. Iz grada Bjelovara seli u sami centar Zagreba, u Ilicu, nakon završetka prvog razreda srednje gimnazije nastavlja svoje školovanje u Trećoj muškoj realnoj gimnaziji u Zagrebu. Maturirao je 1942. godine i upisuje elektrotehnički smjer Strojarskog odsjeka Tehničkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (Nikšić Olujić, 2015: 10). Već nakon prvog semestra, ne vidjevši sebe u toj strukovnoj grani uz dozvolu tadašnjeg dekana, prelazi na Arhitektonski odjel. U tadašnje vrijeme rijetko se dozvoljavao prelazak na neki drugi odjel u čemu su izražavali negodovanje i neki profesori, pa tako je jedan profesor kada je uvidio Bregovčev potencijal izjavio kako mu je drago da je pogriješio.

Za vrijeme studiranja pokazuje svoju predanost prema projektiranju pa tako 1947. godine u svojstvu projektanta suradnika s profesorom Vladimirom Turinom osvaja prvu nagradu na natječaju za Olimpijski stadion na Banjici u Beogradu.

Slika 1: Zdravko Bregovac
(Izvor: [www.google.com /biografija-zdravko-bregovac](http://www.google.com/biografija-zdravko-bregovac))

Tijekom studiranja učestvuje u razradama projekata kod već tada renomiranih arhitekata a kasnije i kod profesora Zdenka Strižića. Zdravko Bregovac završava svoje studentske dane 1949. godine, stiječe diplomu na Tehničkom fakultetu 15. veljače iste godine i tada njegova karijera arhitekta kreće u Crnoj Gori, nedugo potom, na zahtjev mijenja radno mjesto i počinje s radom u Centralnom birou za projektiranje u Rijeci. Tada se već ističe sa iznimno modernističkim projektima, osobito projektom upravne zgrade brodogradilišta u Kraljevici. Danas je taj projekt pohranjen u arhivskom fondu, Hrvatskom muzeju arhitekture.

U arhivskom gradivu istog fonda nalazi se zanimljivo idejno rješenje za građevinski dio triju stanica žičare od područja Medveje prema Učki. Žičaru je zamislio da služi u turističke svrhe gostima hotela ali i izletnicima koji su se kraće zadržavali u turističkim žarištima (Nikšić Olujić, 2015: 13).

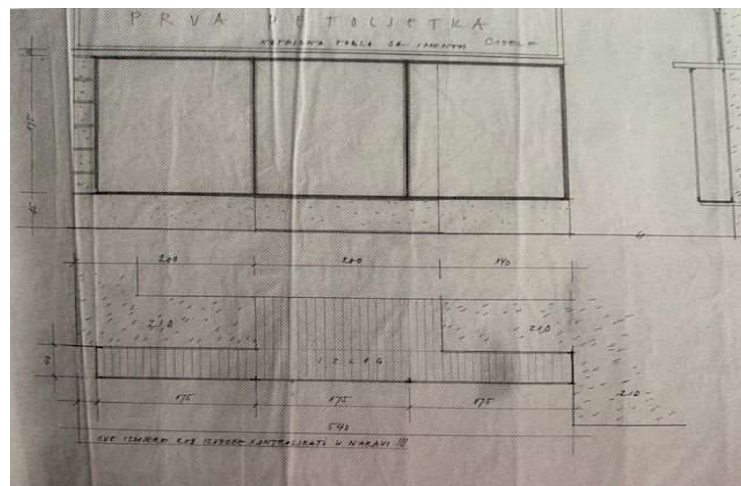
U osobnom arhivskom fondu pohranjen je nedatirani natječajni projekt paviljona, vrlo zanimljiv i kvalitetan projekt paviljona koji je funkcionalno i estetski oblikovan suprotno drugim paviljonima, u projektu je predvidio prostore za razna kulturna i sportska događanja što je preteča današnjih multifunkcionalnih dvorana. Gledalište smješteno u centralnom dijelu kojemu je omogućen pristup s četiri zasebna ulaza. U centralnom dijelu prizemne etaže smješta zimski vrt. Plašt paviljona predvidio je da bude izveden u cijelosti od stakla. Nažalost, projekt nikada nije izveden.

Zajedno sa svojim tadašnjim kolegama počinje s radom u grupi EXAT 51. Radeći tako na izložbenim paviljonima, ističe svoje kompetencije i profesionalnost te s vremenom ulazi u visoko odabrano arhitektonsko društvo u kojem su bili Vjenceslav Richter i Ivan Picelj. Godina 1950. bila je zabilježena samostalnim radom na realizaciji brojnih sajamskih paviljona u zemlji i inozemstvu (Nikšić Olujić, 2015: 13).

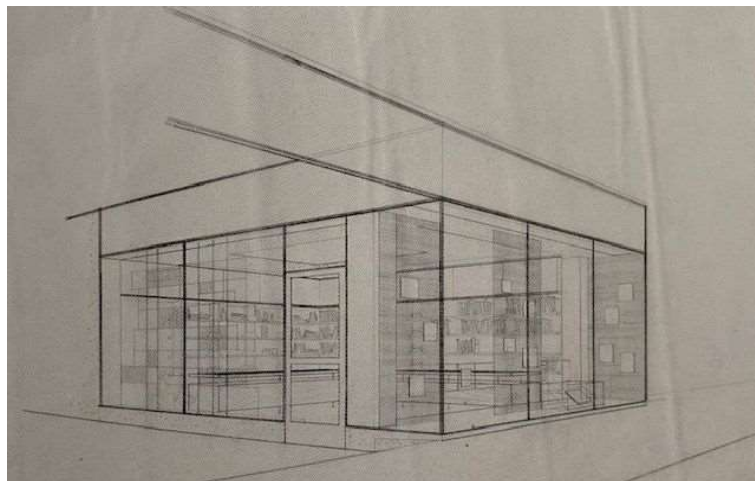
Uz paviljone uređuje interijere različitih namjena, trgovina, ugostiteljskih lokala, uredskih prostora, prostora zdravstvenih ustanova i dizajnira namještaj. Svi navedeni prostori su s prepoznatljivim potpisom, s besprijekornom funkcionalnošću, jednostavnošću, detaljima od prirodnih materijala (Slika 2, 3, 4, 5, 6, 7).

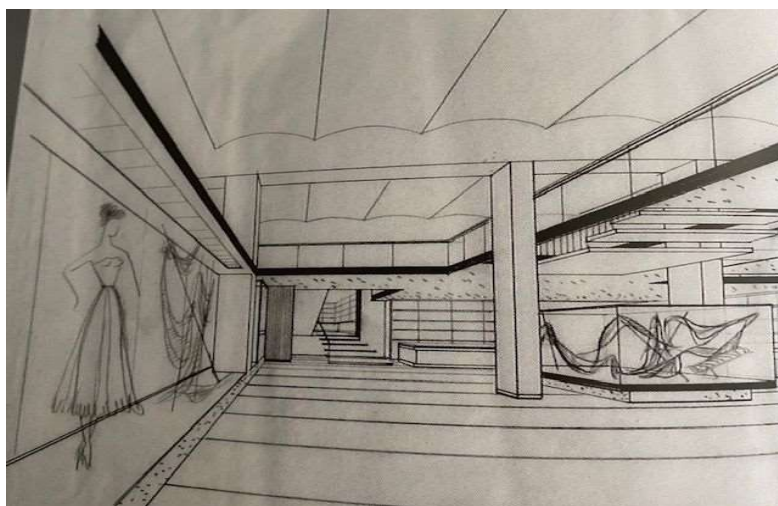
Slika 2: Društvene prostorije mjesnog sindikalnog vijeća, Zagreb, 1953.
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:35)

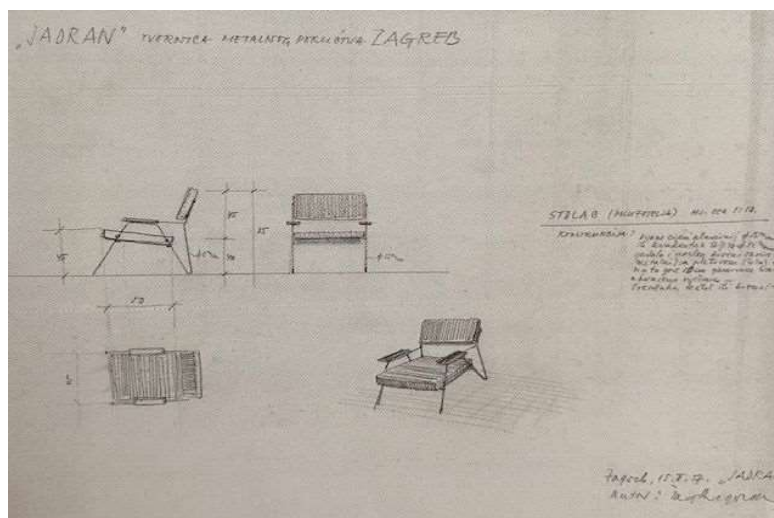
Slika 3: Uređenje izloga, Prva petoljetka, 1955.
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:39)

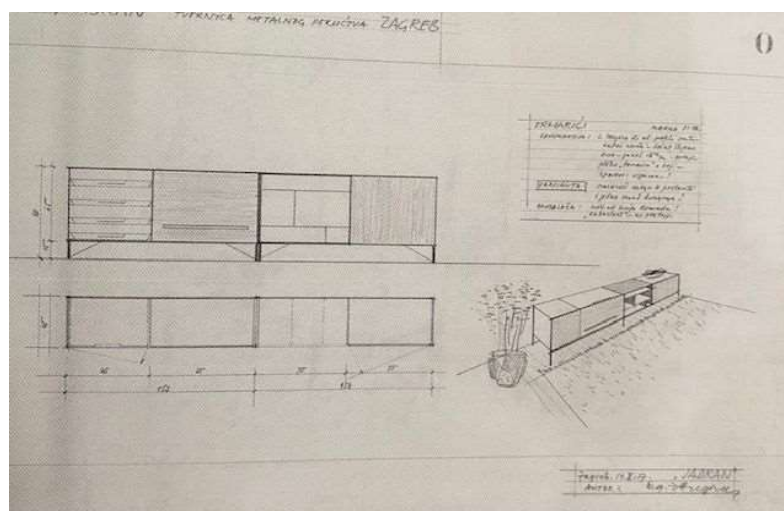
Slika 4: Izlog knjižare, Nepoznata lokacija, 1950.
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:53)

Slika 5: Robni magazin, Zagreb, 1950.
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:56)

Slika 6: Namještaj za tvornicu Jadran, Zagreb, 1957.
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:39)

Slika 7: Namještaj za tvornicu Jadran, Zagreb, 1957.
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:39)

Kroz razne tekstove stručne literature i časopisa nastoji ukazati na potrebu formiranja instituta za industrijsku umjetnost. Njegov rad u hotelskoj arhitekturi kreće 1953. godine s natječajnim projektom Doma invalida - hotela za samce i projektom hotela Plitvice na Plitvičkim jezerima (Nikšić Olujić, 2015: 11). Iste godine postaje i jednim od članova uredništva stručnog časopisa „Arhitektura“ koji je bio jedini časopis za arhitekturu i urbanizam na području tadašnje Jugoslavije. Kroz časopis se zalaže da se primijenjena umjetnost kao sinonim individualnog oblikovanja unikatnih predmeta zamijeni radikalnim oblikovanjem industrijskih zgrada.

Paralelno s tom aktivnosti član je Studia za industrijsko oblikovanje, zajedno sa suprugom Ingom Kostinčer. Grupa se bavila problemima i zadacima industrijskog oblikovanja, unapređivanju primjene dizajna u proizvodnji i drugim oblicima javnog djelovanja. Zdravko Bregovac i Vjenceslav Richter s grupom EXAT 51 sudjeluju na prvom međunarodnom natječaju i za svoj projekt Arheološkog muzeja u Alepu u Siriji osvajaju prvu nagradu. Uz ovu prestižnu nagradu s grupom EXAT 51 (Slika 8) organiziraju mnogobrojne izložbe preko Društva arhitekata.

Slika 8: Izložba grupe EXAT 51 u Društvu arhitekata u Zagrebu
(Izvor: [www.google.com /hrvatska enciklopedija](http://www.google.com/hrvatska-enciklopedija))

Zajedno s kolegom Vjenceslavom Richterom radi na nizu projekata, sudjeluju na mnogobrojnim izložbama na području bivše Jugoslavije i inozemstvu, pretežno projektima paviljenskog tipa, a 1957. godine upušta se u prvi projekt obiteljskog stanovanja za privatnog investitora, projekt obiteljske kuće u Zagrebu, u naselju Goljak (Nikšić Olujić, 2015: 12). Još jednu zanimljivu intervenciju u prostoru čini njegova obiteljska kuća u Ičićima, projekt izrađen za veliku estradnu zvijezdu tog vremena Ivu Robića. Ovaj modernistički kubus danas je pretvoren u crkvu, Kapelu Svetog Ivana od Boga.

Godine 1959. počinje samostalno dijelovati pa se tako iz Zagreba seli u Rijeku i zapošljava u već tada poznati riječki projektni biro Građevinski projektni zavod (Nikšić Olujić, 2015: 13). Dvije godine poslije s obzirom na njegov temperament i talent započinje privatnu profesionalnu aktivnost i otvara arhitektonski biro Opatija projekt koji će poslije biti jedan od vodećih biroa u turističkoj arhitekturi na području bivše Jugoslavije. Zanimljivo je da su u to vrijeme u području turističke izgradnje intenzivno djelovali i poznati hrvatski arhitekti s riječkog područja, Igor Emili, Boris Magaš, Ninoslav Kučan, Andrija Čičin Šain.

Nakon mnogobrojnih realiziranih projekata postaje jedna od važnih osoba u turističkoj izgradnji i sudionik raznih natječaja u području hotelskog projektiranja.

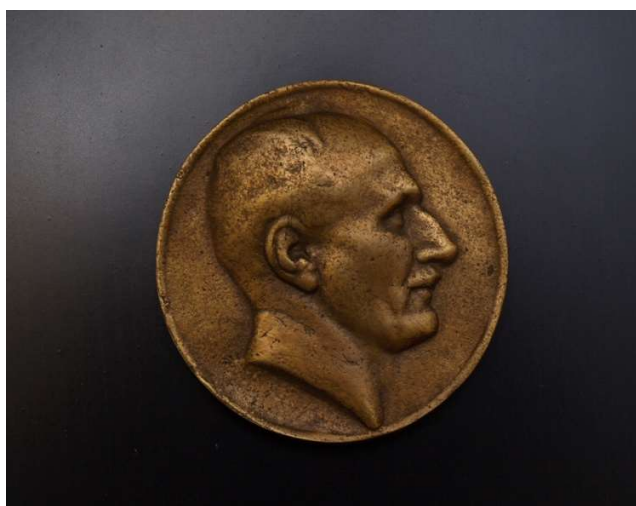
Godine 1960. trebao je biti glavni predstavnik jugoslavenske izložbe na Milanskom trijenalu ali igrom okolnosti Jugoslavija tada nije sudjelovala (Nikšić Olujić, 2015: 13). Godinu dana nakon nesudjelovanja na Milanskom trijenalu Zdravko Bregovac polaže stručni ispit i nedugo poslije realizira posljednji u nizu izložbenih paviljona na sajmu u Chicagu za kojeg ne postoje detaljniji izvori u arhivi radova. U želji da prenese svoje stečeno znanje i svojom neiscrpnom energijom koju je posjedovao postaje izvanredni profesor na Hotelijerskom fakultetu u Iki, predmeta koji su obuhvaćali objekte u turizmu i njihovo planiranje, izgradnju i opremanje.

Godine 1972. odlučuje se na suradnju s tada isto tako poznatim arhitektom Igorom Emilijem i osnivaju Atelier za arhitekturu i urbanizam 051. Djelovanje Ateliera zasnivalo se na tome da su obojica imali svoje individualne radne grupe. (www.vizkultura.hr). Uz hotele kao primarnu granu Zdravko Bregovac je projektirao i zgrade namjenjene automobilskom turizmu u Novalji na Pagu i u Rakovici na putu prema Plitvičkim jezerima.

Godine 1980. osim predavanja kao izvanredni profesor u Iki postaje i redovnim profesorom na poslijediplomskom studiju iz kolegija Tehnološki sistemi u turističkim zgradama, Arhitektura u turizmu i slobodnom vremenu (Nikšić Olujić, 2015: 17).

Nakon već navedenih Bregovčevih sudjelovanja na raznim izložbama na kojima nikada nije ostao nezamjećen, mnogobrojnih natječaja na kojima je nerijetko bio visoko ocijenjivan, velikog angažmana i ljubavi prema arhitektonskom, umjetničkom oblikovanju.

Godine 1989. objedinjuje svoju predanost radu s dodjeljenom mu prestižnom nagradom Viktor Kovačić za životno dijelo (Slika 9), a 1997. godine s odlikovanjem Ordenom Danice Hrvatske s likom Marka Marulića za posebne zasluge u kulturi (Nikšić Olujić, 2015: 17).

Slika 9: Nagrada Viktor Kovačić za životno dijelo
(Izvor: [hr.wikipedia.viktorkovacic](http://hr.wikipedia.org/wiki/Viktorkovacic))

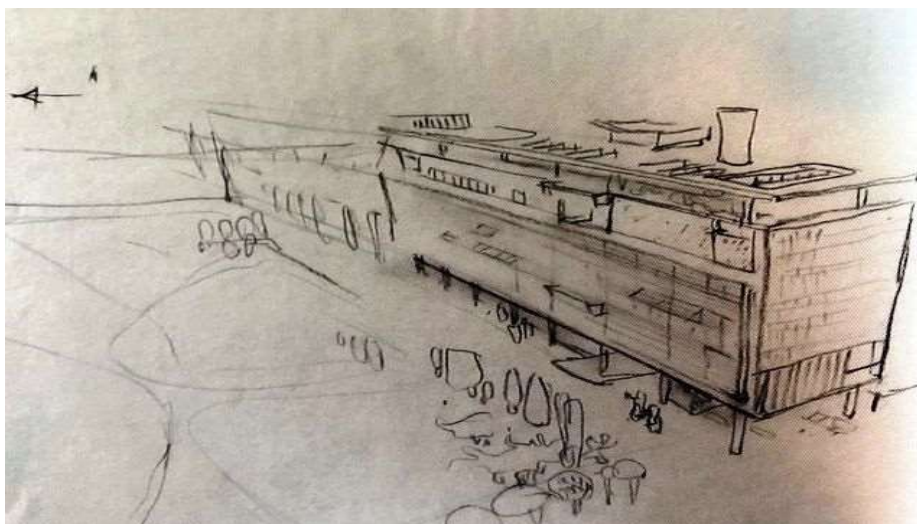
Sagledavši Bregovčevu biografiju, jedno zasigurno možemo potvrditi da je iza jednog nesuđenog inženjera elektrotehnike stajao vrsni crtač, umjetnik, funkcionalist i menadžer.

Iza ovog velikana tadašnje arhitektonske scene ostao je impresivan opus od sedamnaest realiziranih hotela, tri realizirana turistička naselja, pet realiziranih motela, dva realizirana autokampa, šest realiziranih obiteljskih kuća, mnoštvo interijera hotela, poslovnih, ugostiteljskih sadržaja te sajamskih paviljona i nerealiziranih projekata hotelskih kompleksa, hotela i muzeja što će u sljedećem poglavlju biti detaljnije prikazano.

1.3. Arhitektonski opus Zdravka Bregovca

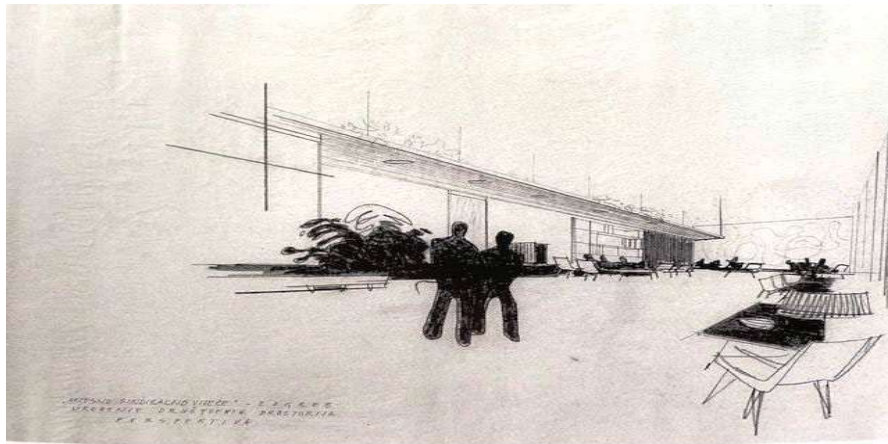
Zdravko Bregovac u svojim 25 godina predanog i intezivnog rada ostavio nam je djela za koja možemo potvrditi sa sigurnošću da su unaprijedila prostor, projekte koji su izrazito cijenjeni unutar arhitektonske struke i šire. Kroz svoje djelovanje a osobito kod projektiranja turističkih zgrada u kojima pokazuje oblikovne, funkcionalne i percepcijske vještine kontinuirano njeguje arhitektonsku kulturu. U ovom poglavlju kronološki je predstavljeno djelovanje Zdravka Bregovca u području graditeljstva u turizmu.

Zdravko Bregovac i tijekom studiranja pokazuje afinetete prema projektiranju, što je već navedeno u prethodnom poglavlju a njegov prvi projekt hotela datira iz 1953. godine. (Nikšić Olujić, 2015: 11). To je bio prvi projekt hotela s kojim sudjeluje na natječaju za Dom invalida, koji inače programski predstavlja hotel za samce (Slika 10). Iste godine radi na natječajnom projektu Hotel Plitvice na Velikoj poljani, turističkom predjelu Plitvičkih jezera.

Slika 10: Dom ratnih invalida u Skoplju, 1953., Perspektiva
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:34)

Godine 1953. radio je natječani projekt društvenih prostorija Mjesnog sindikalnog vijeća u Zagrebu (Slika 11) i natječajni projekt za Fiskulturni park u Karlovcu na kojem kao suautor osvaja drugu nagradu (Nikšić Olujić, 2015: 11) (Slika 12).

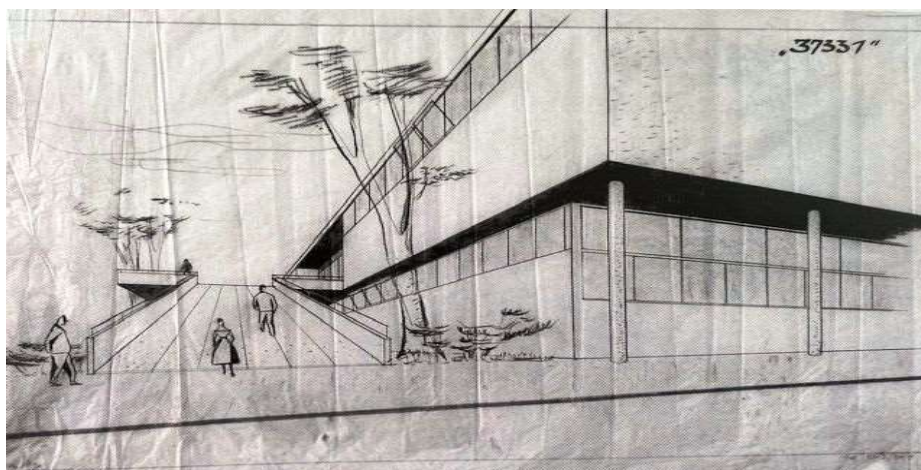

Slika 11: Društvene prostorije Mjesnog sindikalnog vijeća, Zagreb, 1953.
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:35)

Slika 12: Sportska dvorana u Karlovcu, Karlovac, 1953.
(Izvor: www.google.com/aktivirajkarlovac)

Godina 1954. za Bregovca ostaje zabilježena po mnogobrojnim značajnim natječajnim projektima i to za hotel Terminus u Gružu, hotel paviljonskog tipa za koji osvaja sedmo mjesto. Vrlo istaknut je projekt Muzeja grada Beograda, prvi od tri muzejska projekta koje radi s kolegom Richterom (Slika 13). Za ovaj projekt zaslužen su nagrađeni prvom nagradom (Nikšić Olujić, 2015: 11).

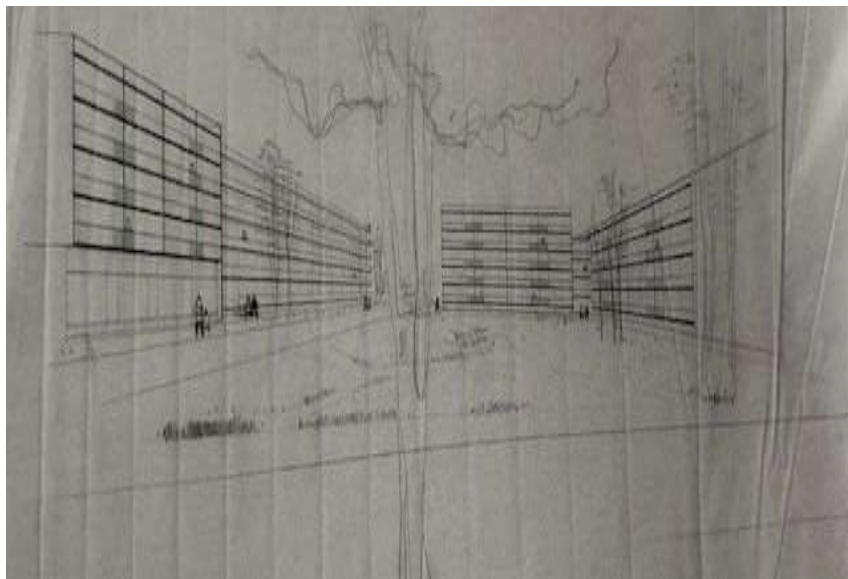

Slika 13: Muzej grada Beograda, Beograd, 1954. (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:37)

Muzej je osmišljen u obliku velikog, niskog kvadra s uvučenim prizemljem, s dva unutarnja vrta kojima se rješava bilateralna rasvjeta, sa staklenom trakom pod samim krovom i prostranim ulazom smještenim na južnoj strani pročelja zgrade. Ujedno je ovaj projekt Bregovcu i inspiracija za buduće projekte muzeja gdje će koristiti atrij kao osnovni prostorni koncept. Kod projektiranja muzeja atrij koristi za izlaganje u plein airu, tehnike crtanja na otvorenom, dok kod hotela uglavnom za ugostiteljske sadržaje i razna događanja.

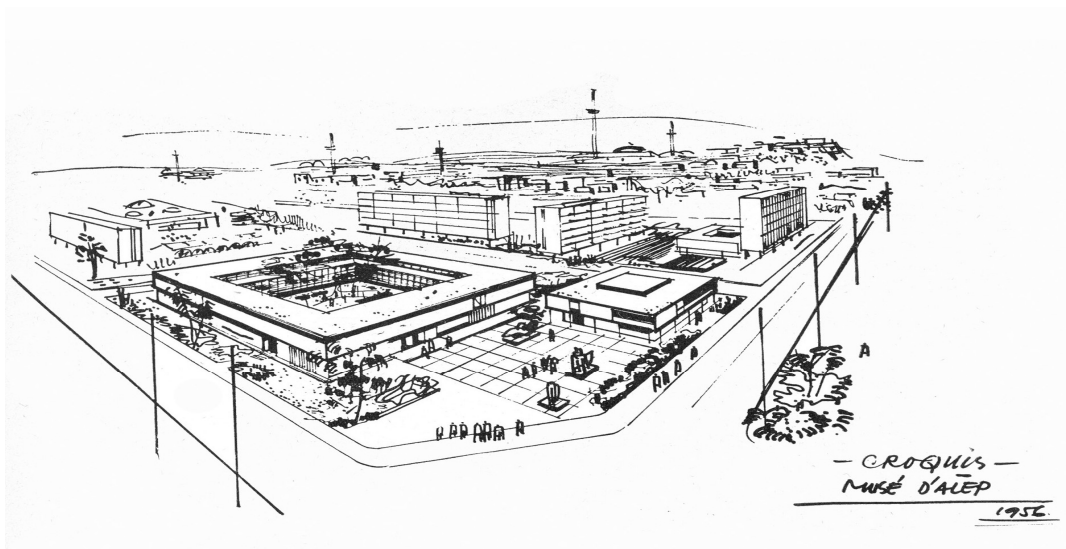
Godine 1954. obilježili su i njegovi projekti malih tvorničkih zgrada, natkrivena autobusna čekaonica, projekt rekonstrukcije terase radničkog odmarališta na Sljemenu kod Zagreba te niz interijerskih intervencija ugostiteljsko uslužnih i poslovnih izloga i prostora. (Nikšić Olujić, 2015: 11).

S obzirom da je Zdravko Bregovac bio iznimno dijelotvoran i opredjeljen za turističku arhitekturu 1955. godine okušao se u projektiranju stambene arhitekture i to s projektom višestambenog naselja na Haništu u Banjoj Luci (Slika 14) (Nikšić Olujić, 2015: 12). Zgrade su građene kao četverokatnice položene na izrazito ravan teren u obliku meandra.

Slika 14: Višestambeno naselje na Haništu, Banja Luka, 1955.
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:40)

Godine 1956. zajedno s kolegom Vjenceslavom Richterom prijavljuje se na međunarodni natječaj za Arheološki muzej u Alepu u Siriji (Slika 15). Za ovaj projekt osvajaju prestižnu prvu nagradu. Zanimljivo je da su Bregovac i Richter došli do uvjeta natječaja pet dana do isteka roka. (Nikšić Olujić, 2015: 11). Kreativni dvojac je u svega pet dana izradio ovo kvalitetno arhitektonsko djelo koje danas smješteno u samom centru Alepa. Glavna zgrada je projektirana s atrijem u središnjem dijelu. Manja zgrada je projektirana čistih ravnih linija koje tvore pravilni niski kvadar. Kompleks zauzima gradski blok koji je omeđen zelenim pojasom. Korištenjem intimnog mjerila muzej pruža osjećaj zaklona i dostupnosti, a sinergija s prostorom kvalitetnu urbanističku sliku.

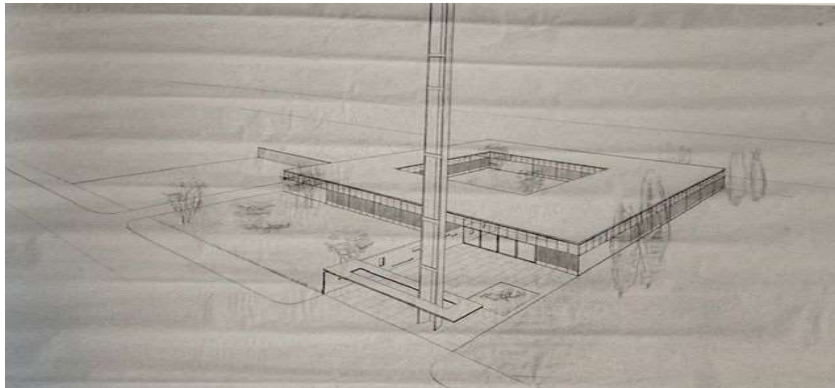
Slika 15: Perspektiva Arheološkog muzeja u Alepu
(Izvor: www.google.com /natjecajni projekt Richter-Bregovac)

Glavna zgrada naknadno je na prednjem pročelju dobila portal u koji su uklopljeni arhitekonski elementi iz područja obližnjeg arheološkog nalazišta (Slika 16). Naknadna izvedba portala nije utjecala na izgled ove zaista reprezentativne arhitekture. Nakon natječajnog projekta za Arheološki muzej u Alepu u Siriji radi na projektima interijera Radničkog doma u Zagrebu.

Slika 16: Prednje pročelje Arheološkog muzeja u Alepu
(Izvor: www.google.com /natjecajni projekt Richter-Bregovac)

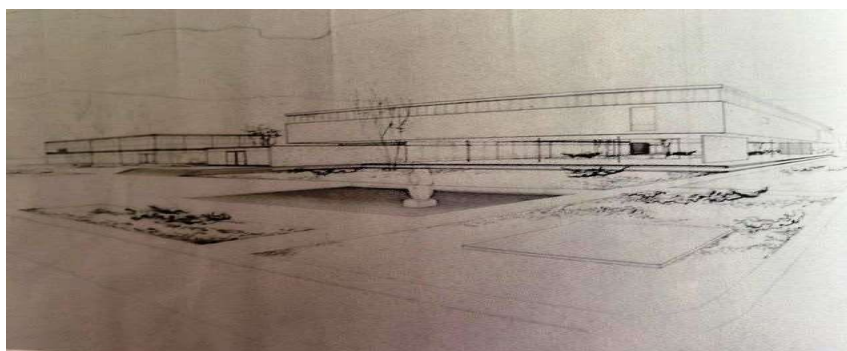
Godine 1957. dolazi do realizacije projekta Austrijskog paviljona na Zagrebačkom velesajmu (Nikšić Olujić, 2015: 12). Bregovac u ovom projektu primjenjuje svoj prepoznatljivi koncept kvadra s unutrašnjim prostornom u funkciji vrta. Paviljon je riješen s nosivom metalnom konstrukcijom s ispunama od salonita i stakla (Slika 17).

Slika 17: Austrijski paviljon, Zagreb, 1957-1958.
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:44)

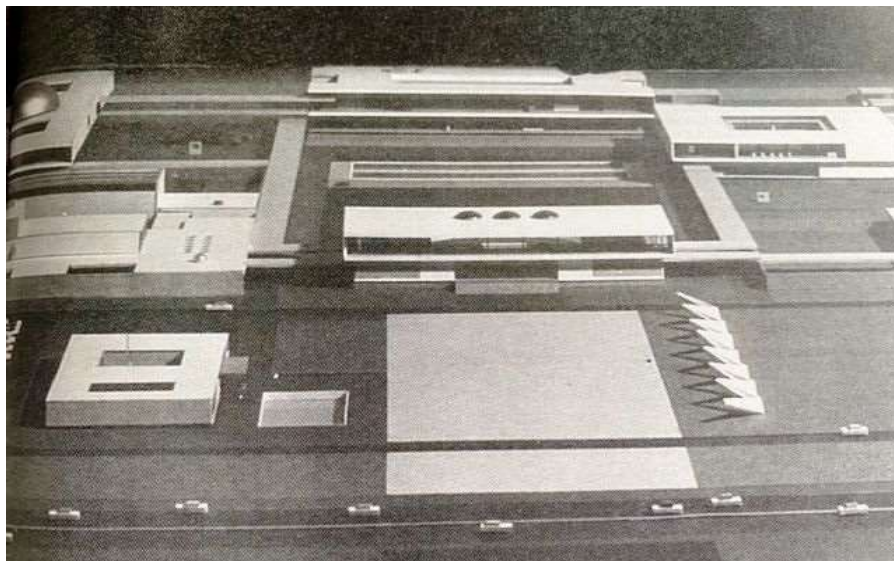
Godine 1957. svojem opusu pridodaje projektom obiteljske kuće na zagrebačkom stambenom naselju Gojaku (Nikšić Olujić, 2015: 12).

Godine 1958. s Vjenceslavom Richterom radi na projektu Muzeja narodne revolucije u Sarajevu gdje osvajaju drugu nagradu (Nikšić Olujić, 2015: 12) (Slika 18).

Slika 18: Muzej Narodne revolucije, Sarajevo, 1958.
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:44)

Godine 1959. samostalno sudjeluje na natječajnom projektu Turističkog paviljona na Zagrebačkom velesajmu potom na međunarodnom natječaju za Kulturni centar u Kuvajtu (Slika 19) gdje ulazi u uži krug prijavljenih i osvaja drugu nagradu (Nikšić Olujić, 2015: 13).

Slika 19: Kulturni centar, Kuvajt, 1959. (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:50)

Godine 1960. kao kompetentna osoba za projektiranje turističkih zgrada izrađuje niz projekata, osobito u primorskom području Opatije, Istre, projektira hotele u Lovranu, Mošćeničkoj Dragi, Opatiji i Malom Lošinju te turistička naselja u Poreču, Medveji i Mošćeničkoj Dragi (Nikšić Olujić, 2015: 13). Sudjeluje na natječaju za projekt hotela Lipovica u uvali Opatije, hotela Ambassador u Opatiji i hotela Golf na Bledu.

Paralelno s intezivnim radom na projektima hotelske izgradnje hrabro ulazi u projekt obiteljske kuće u Ičićima (Slika 20). Zamišljena je i izgrađena kao koloristički kubus. Iščitava se Bregovčeva jasna i čista organizacija i funkcionalnost pravilnog kvadra. Prednje pročelje ukrašeno je plavim posmičnim drvenim griljama. Bočna pročelja su puna i snažna. Fasada je bojana crvenom žbukom .

Slika 20: Kuća u Ičićima danas, u funkciji kapele
(Izvor: [www.google.com /obiteljska vila-Ive Robica](http://www.google.com/obiteljska_vila-Ive_Robica))

Godine 1961. Zdravko Bregovac prijavljuje se na natječaj s projektom hotela Ambassador u Opatiji s kojim oduševljava prisutnu stručnu komisiju i osvaja zasluženu prvu nagradu (Nikšić Olujić, 2015: 14).

Godine 1963. pristupa projektiranju složenog projekta turističkog naselja Sant Andrea u Rabcu. Nedugo potom, zaživio je i njegov projekt hotela Bellevue na Plitvičkim jezerima (Nikšić Olujić, 2015: 14).

Vrlo vrijedan i priznat projekt Bregovac realizira 1965 godine., a koji je ujedno i njemu bio jedan od omiljenih projekata, hotel Lanterna u Rabcu.

Isto tako 1965. godine uređuje brojne interijere svojih hotela i na prvom zagrebačkom salonu ilaže svoj Motel Ičići (Nikšić Olujić, 2015: 14).

Godine 1966. realiziran je njegov projekt kuće za odmor Lovre Matačića, dirigenta svjetske reputacije, u Lozici pokraj Dubrovnika (Nikšić Olujić, 2015: 15).

Godine 1967. strast za inovativnosti i izričaju put ga vodi ka Sloveniji gdje projektira hotel Golf na Bledu koji se poslije razvija u vrlo jako turističko središte. U razdoblju od 1967. do 1969. godine intezivno radi na projektu turističkog naselja Girandella u Rabcu. (Nikšić Olujić, 2015: 12-15).

Godine 1968. ostavlja vremenskog prostora za izradu projekta vlastite obiteljske kuće nad glavnom cestom za Lovran, na izlazu iz Opatije (Nikšić Olujić, 2015: 12-15). Duž prednejg pročelja prostire se lođa nad glavnom prometnom površinom (Slika 21).

Slika 21: Perspektiva obiteljske kuće Bregovac, Opatija, 1968.
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:50)

Iste godine vraća se u Sloveniju odnosno na Bled s zadatkom da rekonstruira 100 godina star hotel Toplice (Slika 22). Zgrada je zadržala vanjski izgled a najveći obim radova odnosio se na nova interijerska rješenja. Bregovac rekonstruira unutrašnji dio gdje smješta i uređuje 120 soba koje dobivaju svoje kupaonice (Nikšić Olujić, 2015: 15). Sva vrijedna oprema i stilski namještaj je u većini sačuvan i iskoristio se za uređenje recepcije i glavnog predvorja. Hotel posjeduje i veliki salon za održavanje svečanih večera, plesova i različitih društvenih događanja. Hotelsko kupalište uređeno u klasičnom stilu koje je danas upotpunjeno wellness centrom. U povijesti hotela zabilježeni su posjeti raznih predjedništava, diplomacija te se taj trend i dalje nastavlja u kojem učestalo zna boraviti razna politička, glumačka, umjetnička svijetska elita.

Slika 22: Hotel Toplice na Bledu, Slovenija
(Izvor: [www.google.com /hotel-toplice-bleed](http://www.google.com/hotel-toplice-bleed))

Istovremeno projektira hotel International u Bagdadu koji na kraju nikada nije realiziran od čega ostaje samo pisano obrazloženje projekta. Godina 1968. je bila godina izgradnje turističkih „mastodonata“, velikih hotelskih struktura namjenjenih izričito masovnom turizmu. Shodno tadašnjem vremenu Bregovac projektira kompleks Maslinica. Kompleks čine hoteli Mimoza, Hedera i Narcis sagrađeni u jednoj od zapadnih uvala mjesta. Ne oglašujući se kada je riječ o timskom i multidiscipliniranom radu, ponovno s kolegom Richterom prijavljuje se na jedan uži anonimni natječaj za hotel ugostiteljsko-školskog centra u Dubrovniku, uz njih dvojicu na natječaj pozvani su i ugledni arhitekti Andrija Čičin – Šain , Julio de Luca, Mladen Frka i Tihomir Ivanović (Nikšić Olujić, 2015: 15-16).

Godine 1970. obzirnim pristupom projektira dva hotela različitih tipologija u mjestu Borik pokraj Zadra, hotel Park atrijskog tipa i hotel Barbara strukturalnog, kasetiranog tipa. Godine 1970. u Suhoj Puntici na Rabu projektira naselje Vile i Hotel Karolina. Još jedan hotel Marina u Mošćeničkoj Dragi atrijskog tipa je realiziran, a hotel Jezero, drugi Bregovčev hotel na Plitvicama primao je već prve goste (Nikšić Olujić, 2015: 16-17).

Godine 1971. Bregovac realizira svoj projekt, hotel Apolo u središtu starog dijela Rabca. Iste godine, u središtu Opatije, gradi se hotel Paris u skladu s Bregovčevim prvim idejnim skicama. Godine 1971. radi i na projektu rekonstrukcije dvorane i terase neoklasicističkog hotela Kvarner (Nikšić Olujić, 2015: 16-17).

Poznat po iskustvu i načinu izražavanja „na bijelom papiru“ biva angažiran za izradu projektne dokumentacije za odmarališnu kuću Blažević na Plitvicama a netom poslije i vikend kuću obitelji Marković (Nikšić Olujić, 2015: 16-17) (Slika 23).

Slika 23: Kuća Blažević i Marković na Plitvicama
(Izvor: [www.google.com /kuce za odmor-plitvice-markovic](http://www.google.com/kuce%20za%20odmor-plitvice-markovic))

Godine 1972. završava još jedan u nizu natječajni projekt za Spomen-dom VI. Ličke divizije pokraj Plitvičkih jezera. Projekt hotela Karolina pri samom vrhuncu je izvedbe dok je projekt muzeja u Alepu izveden u cijelosti uz mala odstupanja od idejnog projekta. (Nikšić Olujić, 2015: 17).

Godine 1974. pristupa izradi tri varijantna rješenja za hotel Margo Tihany na Balatonskom jezeru u Mađarskoj. Istu godinu obilježava i realizacija projekta autokampa Padova III na Rabu s raznim uslužnim sadržajima. (Nikšić Olujić, 2015: 17).

Godine 1975. radi na projektu turističko-ugostiteljskog restorana Borje u Korenici. (Nikšić Olujić, 2015: 17). Projektom je predviđen restoran s nacionalnom kuhinjom i aperitiv barom, kampom i parking prostorom za dijelatnike i goste objekta. U staroj jezgri Raba radi na projektu rekonstrukcije hotela Istra. Bregovac razrađuje preostale faze projektne dokumentacije, vrlo zahtjevnog projekta, hotelskog kompleksa Vrh Ike pokraj Opatije, na granici između Ike i Lovrana.

Bregovčeva konstanta u hotelskoj arhitekturi je prisutna pa tako 1978. godine projektira hotel Eva u Suhoj Puntici na Rabu, u blizini već izvedenog hotela Karoline. Prisutan je i u projektiranju zgrade namjenjene automobilskom turizmu, sanitarne građevine autokampa Sraško u Novalji na Pagu. Još jednom daje bogatstvo prostoru na putu prema Pltvičkim jezerima svojim projektom motela Grabovac u Rakovici.

Godine 1979. vrata gostima otvara hotel Marina u Mošćeničkoj Dragi. Kraj osamdesetih obilježava i njegov kratki rad u arhitektonskom oblikovanju poslovnih zgrada. Izrađuje natječajni projekt za poslovnu zgradu s dvanaest katova i velikom konferencijskom dvoranom. Trag ovog projekta vidljiv je samo na iscrtanim perspektivama (Nikšić Olujić, 2015: 17-18).

Godina 1980. za Bregovca je još jedna godina realiziranih i nerealiziranih projekata. (Nikšić Olujić, 2015: 12-18). Radi projekt za adaptaciju hotela Lakatoš u Opatiji, danas je to Villa Ambassador. U Crnoj Gori, u Budvi projektira turističko naselje Oliva koje je ostalo nerealizirano. Bregovac opet pokazuje discipliniranost u timskom radu te tako zajedno s arhitektom Ivanom Pitešom projektira motel Plitvice na zagrebačkoj zaobilaznici te za njega dobivaju nagradu 20. zagrebačkog salona (Nikšić Olujić, 2015: 18). Samostalno projektira hotelski kompleks u Opatiji, između izgrađenih hotela Ambassador i hotela Belveder. U ovom projektu mogu se primjetiti sasvim nove forme u Bregovčevu stvaralaštvu. Projektom je predviđen visinski nešto niži objekti od hotela Ambassador, glavni ulaz bio je predviđen na najvišoj etaži koja je u istoj razini s postojećom cestom. Pomno prateći tadašnje trendove Bregovac je u projektu predvidio i veliki kongresni centar koji je sasvim sigurno nedostajao Opatiji.

Iste godine izrađuje natječajni projekt za hotel Cetinje u Crnoj Gori. Ovaj projekt pomalo se udaljio od Bregovčevog izričaja, projektira dva dulja, niska paralelna kubusa hotelskih soba smještena okomito na prometnicu te povezana niskim objektom s ugostiteljskim i zabavnim sadržajima.

Godine 1982. ostaje djelovati na obalama Crne Gore gdje projektira i realizira hotel Bar u Baru (Nikšić Olujić, 2015: 18-19). Nakon realiziranog hotela Bar, svojim poduzetničkim duhom, angažira se oko idejnih rješenja interijera hotela Crikvenica i kavane Corso u Crikvenici. Nakon izvršenog posla na Crikveničkoj rivijeri pristupa radu na još jednom interijeru i projektno tehničkom rješenju restorana u Kamporu na Rabu.

Godine 1983. projektira hotel Padova, na samoj plaži u uvali Banjol, na Rabu (Nikšić Olujić, 2015: 12-19). Hotel Padova je njegov najveći hotel koji je projektrao, poslije hotela Ambassador u Opatiji.

Godine 1984. projekt motela Plitvice kraj Masleničkog mosta u završnoj je fazi izvođenja, Bregovac završava zadnje detalje uređenja interijera ulaznog pretprostora i recepcije. Godine 1985. projektira još jedan objekt ugostiteljsko uslužne namjene, restoran Turist u Matuljima (Nikšić Olujić, 2015: 17-19).

Godine 1986. angažiran je od strane tada velikog poduzeća željezare Sisak za izradu projektne dokumentacije odmarališta s bazenom u Malinskoj na Krku. Iste godine realiziran je motel Vojnić u Vojniću (Nikšić Olujić, 2015: 17-19).

Godine 1987. nakon što je izradio projekt hotela Park i Barbara realiziran je u Zadru koji dobivaju završne konture pristupa izradi projekta interijera, ulaznog pretprostora i uslužnih trgovina u sklopu kompleksa. Godine 1987. zajedno s kolegom Leonardom Turčinićem radi i završava natječajni projekt hotela JAZ u Budvi (Nikšić Olujić, 2015: 19-20).

Početak prve polovice 1990. godine svoju profesionalnu karijeru svodi na minimalne intervencije i „avanture u oblikovanju“, više ne radi na velikim i zahtjevnim projektima (Nikšić Olujić, 2015: 20). Bregovac u zadnjih osam godina svog života vratio se projektiranju manje složenih projekata i više se posvećuje pedagoškom radu gdje nesebično prenosi znanje i iskustvo stečeno kroz svoje dugo i bogato arhitektonsko djelovanje. Uz pedagoški rad uključen je i u mnoge natječaje u svojstvu člana stručnog žirija (Nikšić Olujić, 2015: 20).

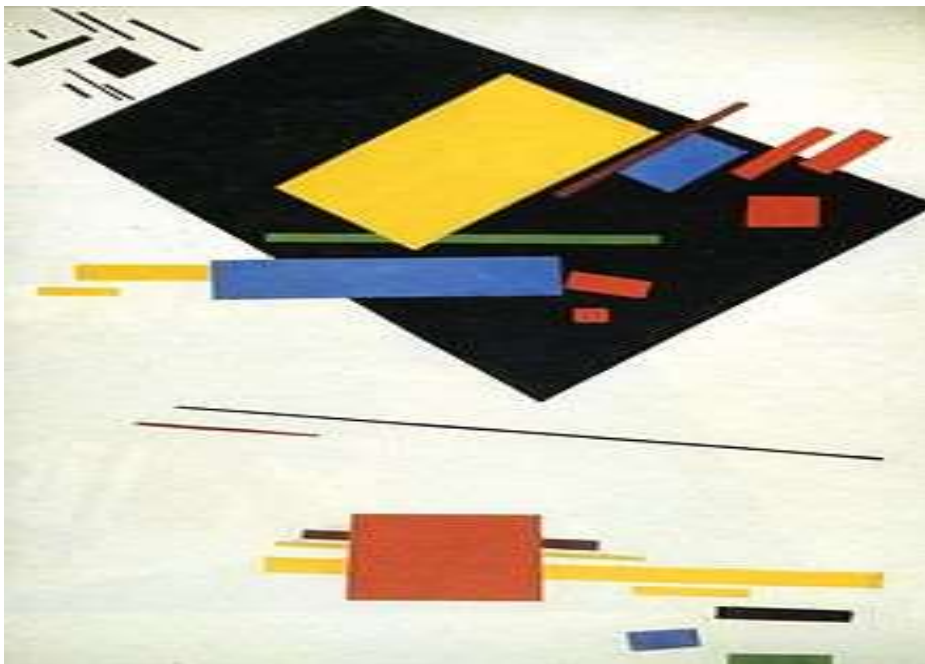
Naposljetku Zdravko Bregovac svojim arhitektonskim opusom neupitno dokazuje jednu kvalitetnu arhitekturu, predan rad kvalitetnog arhitekta i iznimnu cijenjenost u krugovima struke što dokazuje i jedan citat uglednog arhitekta Nevena Šegvića u kojem izražava mišljenje o Bregovčevom djelovanju u prostoru „Zdravko Bregovac u svojim hotelskim ostvarenjima realizira zasade avangarde varirajući ih od Istre do Plitvičkih jezera adekvatnim postupkom“.

1.4. Likovna i znanstvena djelatnost

Kubizam je umjetničko izražavanje suvremene umjetnosti, prvi počeci pojavljuju se u slikarstvu a s vremenom u kiparstvu, književnosti i arhitekturi. Arhitektura kubizma uvelike je posuđivala kubističku umjetnost u odnosu na geometrijske oblike. Arhitektura kubizma koncipirana je na apstrakcijama, geometrizacijama, simbolizmu, fragmentaciji i često na iluziji. Korištenje armiranog betona u graditeljskoj industriji dalo je ujedno jedan poticaj ka stvaranju kubizma u arhitekturi, što je Bregovac uspješno povezivao kroz svoja dijela.

Tako se u arhitekturi pojavljuju različiti sistemi znakova koji vještím oblikovanjem prelaze u značenje a naposljetku ta značenja prerastaju u jedinstveni identitet. Zdravko Bregovac je u svojim dijelima sustavno razvijao sisteme znakova, to su bili kubusi u formi punih i šupljih kvadara. Upravo ti znakovi prelaze u značenje i na kraju u identitet arhitekta. Bregovčeva arhitektura zasniva se na dominiranju elemenata u obliku kvadra. Bregovčevi visoki kvadri koje upotrebljava na hotelima Ambassador i Lipovica u Opatiji, hotelu Jaz u Budvi, hotelu Golf na Bledu, potom položeni niski šuplji kvadri na Muzeju starina u Alepu, Austrijskom paviljonu u Zagrebu, Turističkom paviljonu u Zagrebu, Kulturnom centru u Kuvajtu, Muzeju revolucije u Sarajevu, Multifunkcionalnom paviljonu, Hotelskom naselju Girandella u Rapcu, hotelima Bellevue u Malom Lošinj, hotelu Park u Zadru, Marini u Mošćeničkoj Dragi, Hotelskom kompleksu Vrh Ike, restoranu Borje, Motelu Grabovac, Motelu Plitvice u Lučkom, na nekim njegovim dijelima možemo primjetiti kako kvadar poprima izduženu i položenu formu kao primjerice na Domu ratnih invalida u Skoplju, Stambenom naselju u Banjoj Luci, Hotelskom naselju Girandella u Rapcu, Hotelu Terminus u Dubrovniku, Hotelu Barbara u Zadru, Hotelu Margo Tihany na Balatonu, Hotelu Padova u Rabu i Hotelu Paris u Opatiji. Bregovčevo opsesivno predočavanje jasnih geometrijskih oblika nedvojbeno je pozitivno utjecalo na svaki morfološki pejzaž odnosno na prirodno okruženje.

Može se vidjeti da je Bregovac u svojim projektima neprestano istraživao i varirao kompoziciju kvadra koja je u konačnosti izrodila autorski identitet. U projektima jasno interpretira geometrijska tijela gdje iz beživotnih oblika prelaze u živuća tijela koja odražavaju tradicije autohtone mediteranske kulture. Uspješno postavlja i položene niske kvadre koji čine Bregovčevu mediteransku arhitekturu. Bregovčevi geometrijski kvadri (Slika 24) jednostavno postaju autohtoni znak mediteranske arhitektonike. Uz naglašenu apstraktnost u Bregovčevim projektima tematike novog regionalizma isto mu nisu strane.

Slika 24: Kompozicija kvadra, grupa EXAT 51
(Izvor: [www.google.com /kompozicija kvadra-arhitektura-bregovac](http://www.google.com/kompozicija_kvadra-arhitektura-bregovac))

Nekoliko Bregovčevih projekata poprima i morfološke značajke na tragu da se izgledom prilagode okolini. Primjeri takve intervencije u prostoru su Spomen dom šeste ličke divizije na Plitvicama, Motel Plitvička jezera, Motel Plitvice u Zagrebu i Motel Grabovac u Rakovici. Primjer složenog Bregovčevog pristupa prema regionalnoj arhitekturi su naselja vila u Budvi i Rabu. Bregovac forme regionalnih korpusa razbija i preoblikuje u geometrijski čiste volumene koje objedinjuje tako stvarajući složenu kompoziciju razlomljenih zgrada i njihovih arhitektonskih elemenata. Bregovac postiže idealnu kompoziciju novog regionalizma s kojom je osigurao značajno mjesto u hrvatskoj arhitekturi. Može se potvrditi da je Bregovac bio kubistički arhitekt koji je dinamičkim oblicima naglašavao ljepotu eksterijera ali ne ignorirajući važnost interijera. Pronalaženje rješenja za jedinstvenim interijerom koji će biti uklopljen s vanjskim izgledom zgrade za Bregovca je predstavljalo veliki izazov. Zdravko Bregovac odlučno je zastupao svoja načela stvarajući time majstorska djela koja su sporim rastom arhitektonske kulture i vrednovanja s vremenom prihvaćena. Nadalje, Bregovac je bio i jedan od osnivača grupe EXAT 51 koja se zalagala za apstraktnu umjetnost, suvremenu vizualnu komunikaciju i sintezu svih disciplina likovnog stvaralaštva (Slika 25). Oni su činili grupu koja je istraživala kompleksan odnos između ideologije, apstrakcije i arhitekture.

Slika 25: Izložba grupe EXAT 51, Avangarda
(Izvor: [www.google.com /umjetnost-kao-avangarda](http://www.google.com/umjetnost-kao-avangarda))

Zanimljivo je da škola za arhitekturu i primjenjenu umjetnost Bauhaus u kojoj je jedan od direktora bio i čuveni arhitekt Ludwig Mies van der Rohe znatno utjecala na afirmiranost i rad grupe Exat 51. Ono što su umjetnici iz EXAT-a radili u tadašnjoj Jugoslaviji, u vrijeme dok je u istočnom bloku vladao socijalistički realizam zavrijedilo je zanimanje i poštivanje kolega diljem Europe.

Nimalo nezamjećena umjetnička grupa zajedno s Bregovcem na hrvatskoj umjetničkoj sceni pedesetih godina uspješno usklađuje svoje djelovanje sa zatečenim društvenim i političkim situacijama. Umjetničko djelovanje bilo je zasnovano na sintezi svih oblika umjetnosti, brisanju granica između čiste i primjenjene umjetnosti te izričitom zalaganju za apstraktnu umjetnost. Bregovčevi radovi u početku su se zasnivali na projektima za izgradnju umjetničkih paviljona Jugoslavije i inozemstvu i njihovu opremanju s prepoznatljivim naglaskom na sintezu prostora i objekta u prostoru. Brojni projekti izložbenih paviljona usmjerili su grupu arhitekata i kipara njihovoj zamisli sinteze likovnih umjetnosti prema istraživačkom radu i eksperimentu.

Godine 1951. Zdravko Bregovac s kolegama Bernardom Bernardijem, Božidarom Rašicom i Vladimirom Zaharovićem pridružuje se Vjenceslavu Richteru, Zvonimiru Radiću, Aleksandru Srncu i Ivanu Picelju u krug potpisnika manifesta Eksperimentalnog ateljea koji će na godišnjem planumu Udruženja primjenjenih umjetnika Hrvatske (ULUPUH) (Nikšić Olujić, 2015: 10), mjesecu prosincu iste godine pročitati Bernardo Bernardi. S time je grupa najavila program i cilj svoga djelovanja. Svojim djelovanjem izborili su pravo na slobodu umjetničkog izražavanja u konfuznom ozračju prema takvoj ideji kao i prostoru političke netrpeljivosti. Zdravko Bregovac nije bio samo arhitekt, već se bavio širokim područjem umjetničke djelatnosti kojom se približavao temeljnim postavkama o sintezi svih umjetnosti. Bitno je napomenuti kako su na arhitekturu EXAT-a -51 ponajviše utjecala politika i ekonomija te je morala ogovarati određenim potrebama kojima je bila namjenjena, kao i društvenom standardu.

Nakon Drugog svjetskog rata arhitektonska djelatnost se svodi na masovnu izgradnju potrebnog i vrlo jeftinog stambenog fonda i na razne obnove, rekonstrukcije bazičnih industrijskih postrojenja. U Jugoslaviji koja je bila osiromašena ratom vladala je kako u slikarstvu tako i u arhitekturi oskudica materijalnih sredstava. To je bilo ono što je najviše ograničavalo kreativnost Bregovca i grupe njihovo zanimanje za modernu arhitekturu. U poslijeratnom razdoblju dolazi do osnivanja manjih projektantskih organizacija u kojima su arhitekti dobili svoj prostor za kreiranje i stvaranje, što je Bregovac i iskoristio na najbolji način i stekao prepoznatljivost individualnog izražavanja. Može se reći da je Bregovac shvaćao arhitekturu kao područje ekperimenta a ne kao izvršenje uniformiziranih zadataka. Njegovo izražavanje bilo je uvijek pregledno, jasno, u osnovi zasnovano na idealu geometrijskog tijela. Bregovcu nije bio cilj samo izvršiti promjene na likovnoj, arhitektonskoj sceni nego je ulagao volju i trud kako bi pobliže objasnio i približio nove pristupe umjetnosti te tako stvorio pozitivniju klimu među društvom. Njegova umjetnost, posebno arhitektura pridonijela je razvoju i obnovi ratom razrušenih građevina. Unatoč negodovanjima raznih subjekata Bregovac je zajedno s grupom uspio pronaći put ka nesmetanom umjetničkom radu, intezivnom istraživanju te su na temelju raznih utjecaja, od ruskog konstruktivizma i suprematizma, Bauhauasa, preko utjecaja s domaće umjetničke scene, zenitizma, sve do umjetničkih strujanja, razvili vlastit umjetnički jezik (Denegri, 2003: 38-59). Bregovac je umjetnost promatrao u kontekstu avangarde koja se uvijek borila protiv nečega što je tradicionalno a sve kako bi se rodila umjetnost koja je odraz vremena u kojem nastaje.

Kroz znanstveni časopis „Prostor“ u dijelu teksta „Industrija i umjetnost“ Bregovac nastoji predočiti problem „estetskog momenta u fabrikatu“ te predstavlja rješenja od osnivanja grupe do formiranja instituta za industrijsku umjetnost. Isto tako daje doprinos znanstvenoj djelatnosti kroz ulogu člana uredništva stručnog časopisa „Arhitektura“ koji je bio prvi i jedini stručni časopis za arhitekturu i urbanizam u socijalističkoj Jugoslaviji. Godine 1956. s Mariom Antonijem, Borisom Babićem, Vladimirom Frgićem i Vjenceslavom Richterom objavljuje manifest SIO i časopisu „Arhitektura“ u kojem se zalažu da se primjenjena umjetnost, koja kao sinonim individualnog oblikovanja unikatnih predmeta, zamijeni radikalnim oblikovanjem industrijskih zgrada namijenjenih serijskog proizvodnji i masovnoj potrošnji. U Ljubljani na izložbi „Stan za naše prilike“ predstavljaju tri stana opremljena proizvodima domaće industrije. Kao član SIO-a na jedanaestom milanskom trijenalu sudjeluje u okviru međunarodne izložbe stanovanja a na dvanaestom milanskom trijenalu imenovan je za komesara jugoslavenske izložbe, nažalost, zbog nastale problematike s organizatorima Jugoslavije nije sudjelovala (Nikšić Olujić, 2015: 10-11). Na Zagrebačkom velesajmu sudjeluju u prvoj izložbi „Porodica i domaćinstvo“. Bregovac je bio i jedan od nositelja inicijative za osnivanje „Instituta za industrijsko oblikovanje“. Odlaskom u Poljsku Bregovac radi na uspostavljanju suradnje sa Savezom poljskih arhitekata te tako ugovara razmjenu stručnih časopisa. Paralelno s projektiranjem konstantno djeluje u znanstvenom području objavljujući razne članke u već navedenom časopisu „Arhitektura“. Sve stavove i temeljne ideje koje je Bregovac zastupao s kolegama EXAT-a dosljedno je primjenjivao na svim svojim projektima.

1.5. Razvoj graditeljstva u turizmu u poslijeratnom razdoblju

Poslijeratno razdoblje bilo je u znaku obnove i velike industrijalizacije te naglašavanja urbanističkog karaktera hrvatske arhitekture. Nastaju brojne planske i projektne vizije. Hrvatska tradicija, koegzistencija turizma i okoliša razmjerno su postavljeni. Krajem šezdesetih postojala je strateška veza između ekonomskog planiranja, prostornog planiranja i arhitekture u Hrvatskoj. Ekonomija, prostorno planiranje, urbanističko i arhitektonsko oblikovanje činili su tada cjelovit sustav. Mehanizmi zemljišne komasacije omogućavali su implementaciju prostornih i urbanističkih načela pa je tako i arhitektura bila u potpunosti prepuštena struci i slobodnoj aktivnosti arhitekata koji su sudjelovali u izgradnji turističkih građevina. Vrijeme je tada pogodovalo turističkoj arhitekturi i urbanizmu što treba zahvaliti i visokoj razini kvalitete arhitektonske i urbanističke struke tog vremena. Poslijeratno razdoblje bilo je razdoblje gdje je Bregovac s kolegama i stručnim timom bio aktivan u svim granama stvaralaštva, bilo je to doba dizajna i umjetničke sinteze. Posebno se odnosi na Bregovca i Richtera koji su preko svojih izložbenih paviljona stjecali priznanja i ujedno pratili svjetske trendove.

Tijekom 1960. godine i početkom 1970. godine na Jadranskoj obali dolazi do sustavnih i temeljitih promjena koja su proizašla iz socijalnih i ekonomskih dešavanja u tadašnjoj Jugoslaviji (Ambruš, 2020: 6-8). Prateći europske trendove i gospodarstvene prilike Hrvatska počinje s intezivnim propagiranjem turizma, pretežno hrvatskih otočja i obale. Visoko normirana tipologija hotela postaje jedan od glavnih poligona arhitektonskog istraživanja. Hotelska arhitektura postaje poligon za pronalaženje novih oblikovnih rješenja. Važnu ulogu u kreiranju hrvatske obale uz arhitekta imali su i urbanisti koji razvijaju detaljnu planersku aktivnost i metodologiju integralnog planiranja u različitim teritorijalnim mjerilima. Prostorni planovi Jadrana pokazuju jasno strateško usmjerenje na turizam kao jednu od vodećih grana u privredi.

Regionalni prostorni planovi predstavljali su osnovni društveni dokument za vođenje politike razvoja i funkcionalno, ekonomično korištenje prostora. Prema prostornim planovima turistički resursi dimenzionirani su jednostavno prema analizi pogodnosti obale za turističke namjene. Prostori za intervencije birani su vrlo pažljivo pritom uzimajući u obzir pejzažno-topografske karakteristike lokacije. Neki planovi su donijeli niz nesporazuma koja se tiču industrijske gradnje na obali ali pozitivnim odlukama danas je hrvatska obala ipak razmjerno očuvana od pretjerane turističke izgradnje i stare turističke jezgre očuvanje od jače devastacije.

Prvi prostorni planovi izrađeni su 1960. godine za područje Makarskog primorja, godinu dana kasnije na snazi je prostorni plan za Šibensko područje. Šibensko turističko područje bilo je podijeljeno u tri zone čiji turizam ima izvjesne specifičnosti, kopneni obalni pojas, otočna skupina Kornati, Murter, Žirje, Prvić, Kaprije, Zlarin, Krapanj, te područje kanjona i Slapova Krke. Razrada regionalnog plana bila je predviđena u tri etape, a izrađivač je bio Zavod za urbanizam, Arhitektonskog fakulteta. Započela je povijest prostornog planiranja jadranske obale Hrvatske i postavljeni su prvi metodološki temelji za izradu regionalnih prostornih planova.

U razdoblju od 1964. godine do 1968. godine projekt „Južni Jadran“, prostorni regionalni plan ujedinio je teritorij koji je obuhvatio područje obale Makarske do granice s Albanijom i zaleđe s Mostarom i Podgoricom (Ambruš, 2020: 9-11).

Plan je bio povećanje turista s 116 000 na 900 000 turista, od čega 82 000 na obali i predviđala se izgradnja objekata s 600 000 kreveta do 1990. godine. Područje je podjeljeno na 11 turističkih zona tzv. „turističke unije“, Makarska, Hvar, Korčula, delta Neretve, Lastovo, Dubravačko primorje, Mljet, Boka Kotarska, Budvansko primorje, Ulcinjsko primorje, Skadarsko jezero. Godine 1969. donesen je Prostorni plan splitske šire regije i Prostorni plan Istre (Ambruš, 2020: 5-11).

Od 1970. godine izrađen je „Kordinacioni Regionalni prostorni plan Gornji Jadran“ koji je obuhvatio područje od gornje Soče do Trogira s prostiranjem u unutrašnjost tadašnje Jugoslavije, Slovenski krš, Istru, Gorski kotar, Liku, Ravne kotare i Dalmatinsku zagoru. Prema planu predviđalo se povećanje broja kreveta u smještajnim jedinicama s 313 000 na 1 330 000 kreveta (Ambruš, 2020: 5-11).

Osim Regionalnog plana do 1972. godine izrađeno je i 16 DPU-a i to za područje Srima kod Vodica, južni Primošten, Petrčane kod Zadra, Jasenova kod Crikvenice, Glavotoka na otoku Krku, Mali Lošinj, centar grada Rijeke, Premature kraj Pule, Bale, obalno područje Labina, Strunjan, Radovljica, Bovec, Kranjska Gora, Cerknjiško jezero te PPU za otok Krk i Platak (Ambruš, 2020: 5-11). Svrha navedenih planova bila je uspostaviti koordiniranost i usklađenost svih djelatnosti u njihovom razvoju kako bi se smanjili negativni čimbenici u već djelomično ugroženim područjima.

Navedeni planovi arhitekti poput Bregovca dali su prostora za djelovanjem u području hotelske arhitekture. Polaganim izviranjem urbanističke kulture unutar društva dolazi do nastanka izuzetno bogatog urbanog i graditeljskog nasljeđa. Bregovac i niz kolega arhitekata koriste turističku arhitekturu za izgradnju novog urbano-kulturnog sloja u kojem pokušavaju definirati odrednice hrvatske arhitekture. Turizam tako pokreće i novi pristup projektiranju hotelskih zgrada.

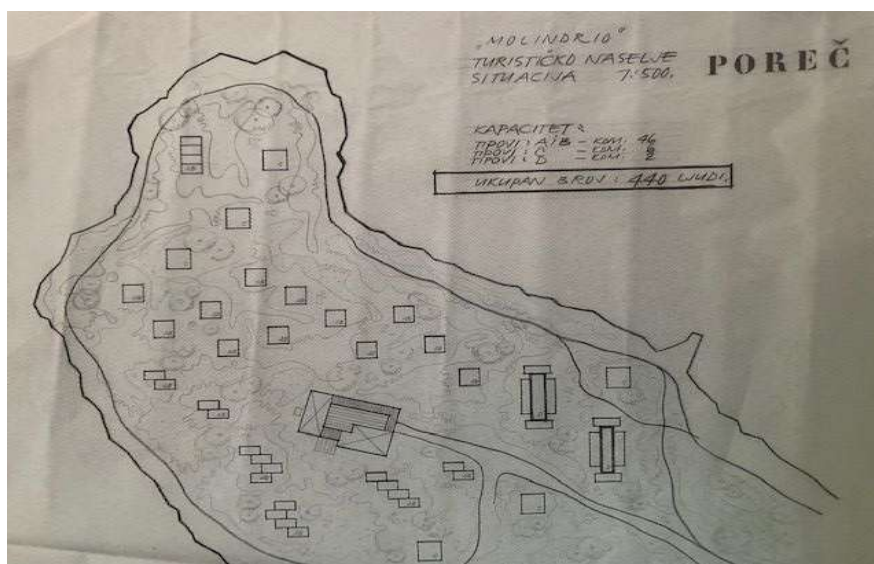
Turistička arhitektura zadovoljavajuće odgovara na lokalne, topografske, klimatske i kulturne uvjete područja u kojima ona nastaje. Kako je već navedeno u poglavlju likovne i znanstvene djelatnosti Zdravka Bregovca o koherentnosti umjetnika, arhitekata, većinu Bregovčevih interijera hotela krasili su umjetnički i dizajnerski radovi. Hotelska arhitektura Zdravka Bregovca i mnogih kolega u tom poslijeratnom razdoblju postaje svijetla strana moderne arhitekture u Hrvatskoj, to su bili ambijenti koji zrače optimizmom. Oblikovanje kojim se uporno bježalo od uniformnosti postepeno se razvijao identitet turističke arhitekture.

2. ZDRAVKO BREGOVAC I GRADITELJSTVO U TURIZMU

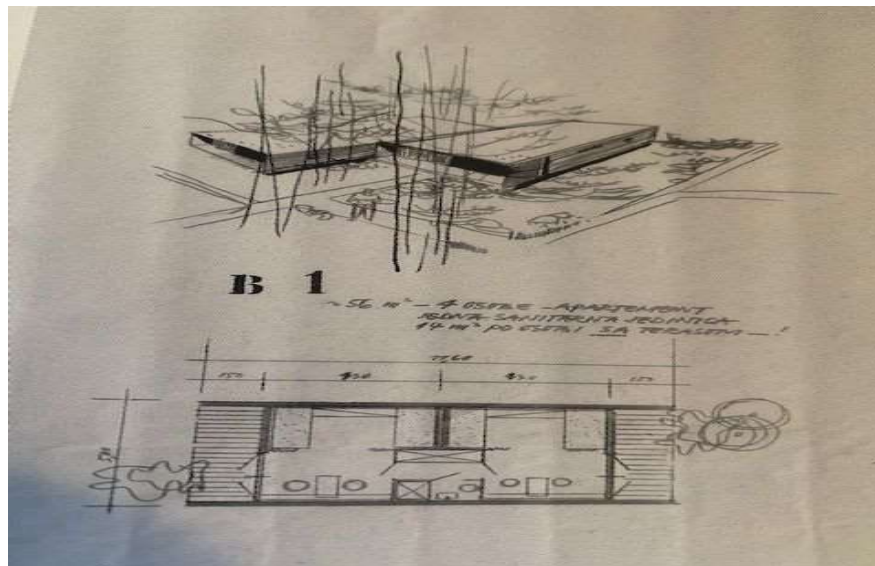
2.1. Turistička naselja

2.1.1. Hotelsko naselje Molindrio, Poreč

Krajem 1959. godine Zdravko Bregovac pristupa projektiranju isključivo turističkih zgrada (Nikšić Olujić, 2015: 13). Taj period njegovog profesionalnog djelovanja podudara se s hrvatskom turističkom arhitekturom koja je bila izrazito dominantna. U to vrijeme nastaju turistička naselja vrlo uspješno uklopljena u urbane ili još neurbanizirane prostore. Godine 1960. Bregovac projektira turističko naselje Molindrio u Poreču. Projektom je predviđeno sedam različitih bungalova. Smještaj bungalova prikazao je na situacijskom planu i podlogama tadašnjeg važećeg prostornog plana (Slika 26). Inače, projekt je razrađen samo do faze idejnog rješenja sa skicama i perspektivama (Slika 27).

Slika 26: Turističko naselje Molindrio, Situacijski plan
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:52)

Slika 27: Turističko naselje Molindrio, Tlocrt i perspektiva bungalova
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:52)

Tijekom arhitektonskog promišljanja Bregovac se odlučuje za postavljanje pravilnih kvadratičnih i pravokutnih zgrada na ograničenu površinu izgradnje. Zbog ograničeno raspoložive projektno-tehničke dokumentacije na slikama su prikazani samo ključni nacrti no to ne umanjuje razumljivost rada projektanta koji je suvremenim arhitektonskim idejama nastojao promjeniti sliku prostora. Glavne dvije prostorije služe kao spavaći trakt s dva kreveta i garderobnim prostorom, u centralnom dijelu ovog pravilnog tlocrta smještena je kupaonica. Na tlocrtu možemo vidjeti da nema dnevnog boravka, pravi dnevni boravak je dvorište odnosno trijem - natkrivena terasa s kojom je Bregovac vjerovatno želio spojiti korisnika i prirodu.

2.1.2. Hotelsko naselje Sant Andrea, Rabac

Sistem paviljonske izgradnje Bregovac primjenjuje pri realizaciji projekta turističkog naselja Sant Andrea u Rapcu. Projekt je realiziran 1963. godine (Slika 28). Ovaj turistički kompleks sačinjen je od četiri paviljona s tri etaže za smještaj gostiju i od zajedničkog paviljona sa zajedničkim ugostiteljskim i zabavnim sadržajem. Prateći trendove turističke potražnje s vremenom su dva paviljona nadograđena a danas nose naziv hotel Allegro i hotel Miramar. Nadopuna se odnosila na dodatne zabavne sadržaje i na gradnju novih vanjskih bazena. Nakon nekog vremena ravni krovovi koji su izvedeni prema Bregovčevom glavnom projektu rekonstruirani su u kose dvostrešne krovove.

Slika 28: Turističko naselje Sant Andrea, Zračna fotografija
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:66)

Pri projektiranju i oblikovanju vanjskog izgleda zgrada Bregovac je ukazivao i na važnost oblikovanja unutarnjih prostora (Slika 29). Pomno postavljena rasvjeta, vrsta i dizajn namještaja kao i dekorativni detalji na zidnim površinama koja prati funkciju i namjenu bitni su elementi koji pozitivno utječu na hotelsku politiku.

Slika 29: Interijer restorana i bara u turističkom naselju Sant Andrea
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:66)

Hotelsko naselje smješteno je na poluotoku Sant Andrea u Rapcu. Maksimalno sačuvane postojeće zelene površine i skladno smještanje u prostor daju ovom turističkom naselju priliku za opuštajuće i ugodno boravljenje. S vremenom su se pročelja hotela unutar turističkog naselja obnovila zbog dotrajalosti ugrađenih materijala i promjene turističkih trendova. Bregovčev arhitektonski izričaj i dalje je ostao prepoznatljiv. Hoteli uz smještajne jedinice s individualnim kupaonicama nude razne društvene prostore poput igraonica za djecu, barova, tematskih restorana, otvorenih i zatvorenih terasa, površina za rekreativne aktivnosti, otvorenog vanjskog bazena za odrasle, jednog zasebnog bazena za djecu i niz teniskih terena. Ovo turističko naselje osmišljeno je za duži boravak obitelji pa su tako i projektirane smještajne jedinice sa apartmanskim sobama i sobama većih tlocrtnih dimenzija s više ležaja. Uz kvalitetno vanjsko i unutarnje oblikovanje kao što je već navedeno vrlo bitan faktor je pristup planiranja smještaja svih sadržaja koja su predviđena projektom pa sve do komunalne i prometne infrastrukture.

Bregovac je ovim projektom uspješno ostvario homogenost projektiranog turističkog naselja i zatečenog prirodnog krajolika. Ostvarene su direktne prometne pješačke veze između sadržaja turističkog naselja sa sačuvanim autohtonim drvećem i borovima (Slika 30).

Slika 30: Turističko naselje Sant Andrea, Zračna fotografija, 2021.
(Izvor: [www.google.com/hotlesko naselje/sant andrea](http://www.google.com/hotlesko%20naselje/sant%20andrea))

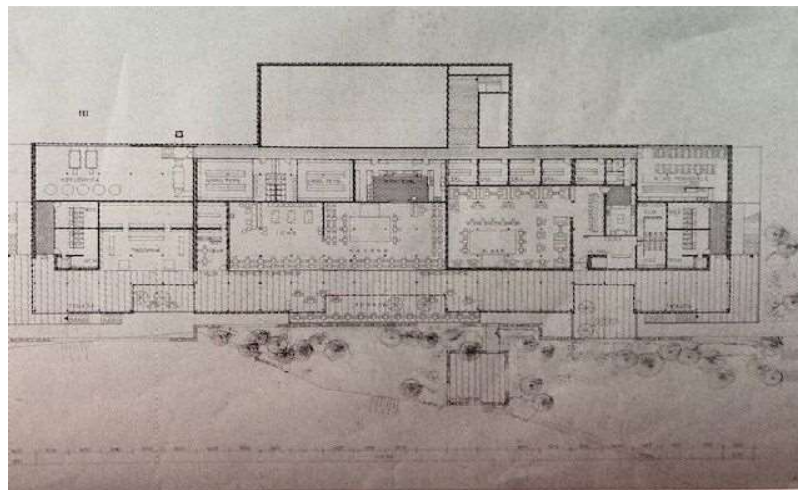
Sterilnim prednjim pročeljem dominiraju pravolinijske lođe s vizurom prema morskoj uvali te pogledom na bazene i sunčalište (Slika 31).

Slika 31: Turističko naselje Sant Andrea, Prednje pročelje hotela Allegro, 2021.
(Izvor: [www.google.com/hotlesko naselje/sant andrea](http://www.google.com/hotlesko%20naselje/sant%20andrea))

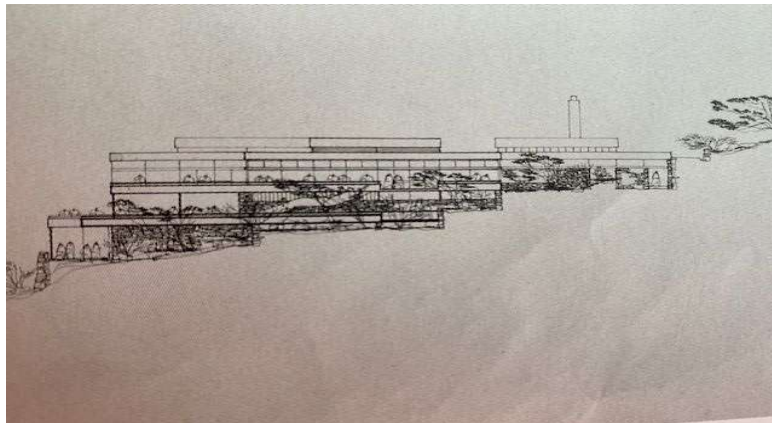
2.1.3. Hotelsko naselje Girandella, Rabac

Turističko naselje Girandella nalazi se u Rapcu, kao i prethodno turističko naselje Sant Andrea. Bregovac je projekt izradio 1967. godine a izgradnja kompleksa završena je 1969. godine. To je kompleks od pet garni hotela visoke kategorije. Hoteli su u početku nudili isključivo usluge smještaja. Hoteli obuhvaćaju ukupno 1500 kreveta. Ovo turističko naselje sačinjava pet vila gdje u svakoj od njih se nalazi šest apartmana. Sve smještajne jedinice smještene su blizu uređene plaže i omogućen je direktan pristup ostalim društvenim sadržajima. I u ovom projektu Bregovac pokazuje privrženost jednostavnim linijama i jasnim formama a isto tako dobru osmišljenost gdje između apartmanskih zgrada integrira prostrane i prozračne trgove. Dužim pročeljem dominiraju pravilni vertikalni otvori s drvenim rešetkama, tematski povezani s brisolejima. Tlocrt prizemlja hotela jasnih je i pravilnih linija, pravokutnog oblika kojeg sačinjavaju predvorje, recepcija, društveni i ugostiteljski trakt, servisni trakt i vertikalne komunikacije (Slika 32).

Slika 32: Turističko naselje Girandella, Tlocrt prizemlja
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:71)

Bregovac pristupa odgovorno prema postojećim morfološkim karakteristikama terena i kompromisno oblikuje pročelja hotela u turističkom naselju Girandella (Slika 33).

Slika 33: Turističko naselje Girandella, Presjek hotela
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:71)

Dužim pročeljem dominiraju pravilni vertikalni otvori s drvenim rešetkama, tematski povezani s brisolejima (Slika 34).

Slika 34: Turističko naselje Girandella, Prednje pročelje i vanjski bazen, 2021.
(Izvor: www.google.com/turisticko_nselje/granella)

2.1.4. Hotelsko naselje Maslinica, Rabac

Još jedno vrlo kvalitetno Bregovčevo zdanje, turističko naselje pod nazivom Maslinica, smješteno u Rabcu, nedaleko od spomenutog naselja Girandella. Bregovac projekt turističkog naselja Maslinica završava 1968. godine. Kompleks čine hotel Hedora, hotel Mimosa Lido Palace i hotel Narcis (Slika 29). Bregovac vrlo obzirno pristupa projektiranju ovog kompleksa uvažavajući zatečene ambijentalne vrijednosti. Hotelske sobe slaže kaskadno s upečatljivim lođama po horizontalnoj ravnini. Poštujući konfiguraciju postojećeg brda polaže terase od vrha prema dnu dominantnog prednjeg pročelja (Slika 35).

Slika 35: Turističko naselje Maslinica, Zračna fotografija
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:81)

Hotelska pročelja u turističkom naselju Maslinica svojedobno su bila sanirana i oličena neprikladnim tonovima koji su uvelike odudarali od Bregovčevog stila. Danas su ista vratila svoju prvotnu boju. Bregovac i na ovom projektu hotelskog kompleksa nastoji postići ravnotežu između građevina i prirode (Slika 30). Uz sunčalište postavlja zelene tampon zone koje uz estetsku funkciju čine prostor prozračnijim i manje sparnim u ljetnim vrućim periodima. Inače osim vanjskog bazena elipsoidnog oblika ovaj hotelski kompleks posjeduje i unutarnji bazen s kojim se ujedno i produžuje sezona boravka.

Velebni turistički kompleks vješto je uklopljen i prilagođen terenu u padu, zbog čega ima nepravilan oblik u tlocrtu, pogotovo s morske strane, gdje svaka etaža hotela završava sa svojim linijama, svaka se etaža pomiče prema brdu u odnosu na etažu ispod. Poštivanjem prirodnih značajki terena dobiven je terasasti arhitektonski koncept (Slika 36).

Slika 36: Turističko naselje Maslinica, Prednje pročelje, 2021.
(Izvor: [goole.com/turisticko naselje/maslinica](https://www.google.com/search?q=turisticko+naselje/maslinica))

Prednjim pročeljem dominiraju kaskadne lođe s čistim i jasnim vizurama na poluotok i more (Slika 37).

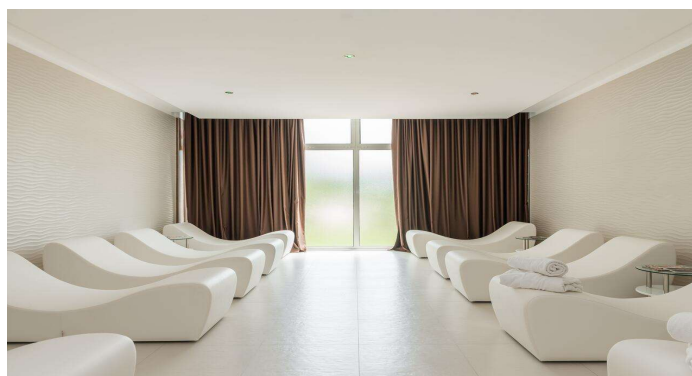
Slika 37: Turističko naselje Maslinica, Kaskadne terase i vanjski bazen, 2021.
(Izvor: [goole.com/turisticko naselje/maslinica](https://www.google.com/search?q=turisticko+naselje/maslinica))

Studiozno projektiran okoliš hotelskog kompleksa čini boravak korisnicama ugodnim i opuštajućim što ujedno znači za projektanta da je uspješno rješio projektni zadatak. Nedaleko od hotela smješteni su tenis tereni koji su omeđeni prstenima zelenila (Slika 38).

Slika 38: Turističko naselje Maslinica, Tenis tereni i dodatni sadržaji, 2021.
(Izvor: [google.com/turisticko naselje/maslinica](https://www.google.com/search?q=turisticko+naselje/maslinica))

Kroz vrijeme, prateći trendove i potražnju, hotelske kuće nadopunjuju svoju ponudu s prostorima za relaksaciju (Slika 39). Prostori su postojeći, izvedeni po Bregovčevom projektu koji su samo funkcionalno prenamijenjeni i dizajnerski osvježeni.

Slika 39: Turističko naselje Maslinica, Wellness i dodatni sadržaji, 2021.
(Izvor: [google.com/turisticko naselje/maslinica](https://www.google.com/search?q=turisticko+naselje/maslinica))ž

2.1.5. Naselje Vile, Suha Punta, Rab

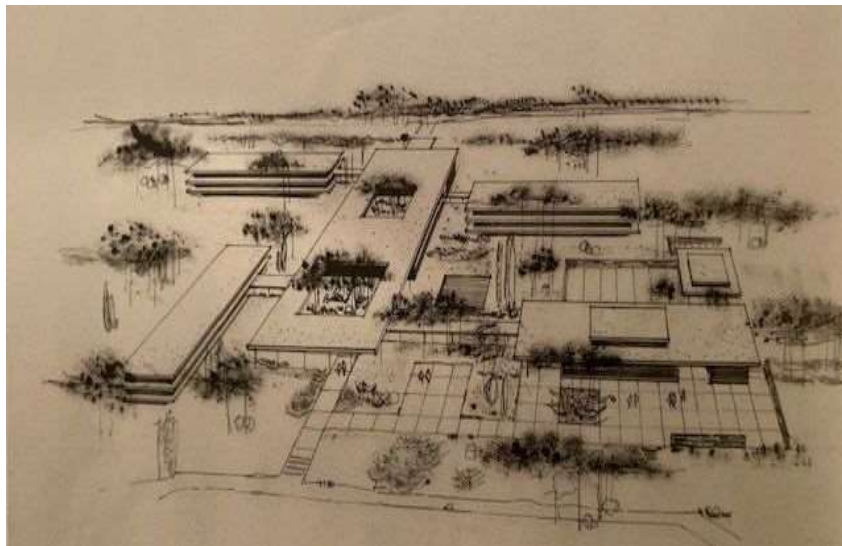
Početak 1970. godine Bregovac projektira naselje Vile u Suhoj Puntici na Rabu. Predvidio je četiri vile koje čine pravilne blokove spojene oko centralnog kamina koji završava visokim dimnjakom, karakterističnim za to podneblje (Slika 40). Centralni dio konceptualno predstavlja atrij koji bi služio kao društveni i relaksirajući prostor s istaknutim oblikovnim elementima tipičnim za primorsku otočnu arhitekturu.

Slika 40: Turističko naselje Vile, Perspektiva
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:82)

2.1.6. Hotelsko naselje Borik, Zadar

Godine 1969. Bregovac je projektirao hotelsko naselje Borik u Boriku kraj Zadra (Slika 41). Prostor je dobio dva hotela, hotel Park i hotel Barbara. Bregovac je hrabro pristupio projektu u kojem je suprostavio dvije tipologije hotela, jedan hotel je atrijskog tipa dok je drugi strukturalističkog tipa. Moglo bi se reći da je Bregovac pomalo ušao avanturistički u ovaj projekt u kojem istražuje nove pristupe projektiranju. Projektom su predviđeni noviji i suvremeniji materijali kao i nova konstruktivna rješenja.

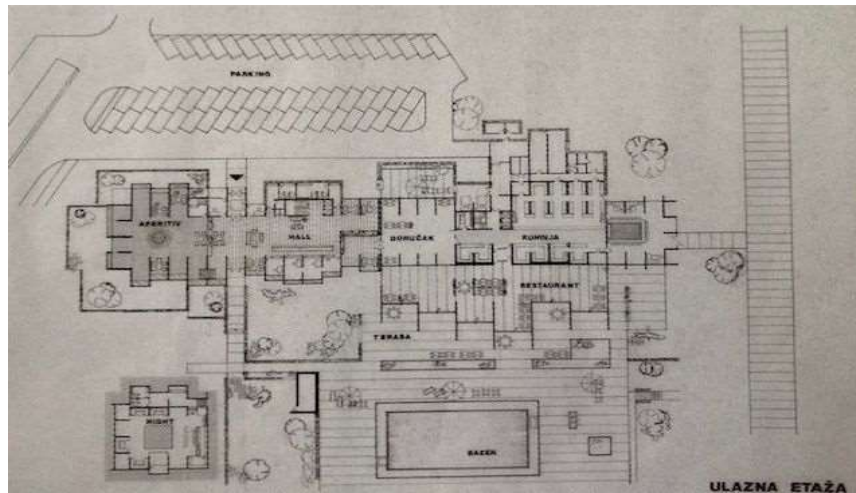
Slika 41: Turističko naselje Borik, Zadar, Perspektiva
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:88)

Bočne strane prostora oko hotelskog kompleksa uređena su hodnim stazama za korisnike, površine uz staze uređene su postavljanjem drvoreda, niskog raslinja i travnatih površina (Slika 42).

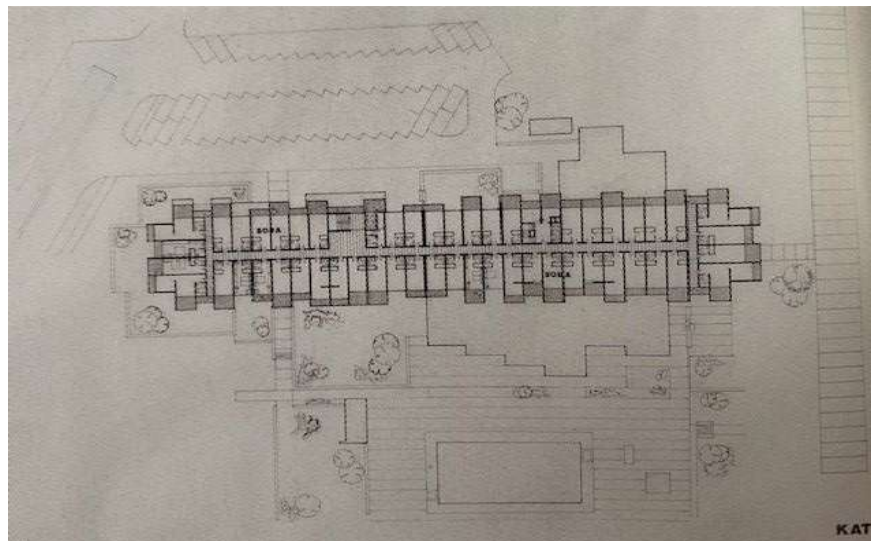
Slika 42: Turističko naselje Borik, Zadar, Zračna fotografija
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:87)

Prizemlje hotela Barbara projektirano je kompozicijski, raščlanjeno na prostore određenih namjena. S parkirališnih površina je direktan pristup glavnom ulazu s recepcijom i pretprostorom iz kojeg su omogućeni direktni pristupi baru, vertikalnoj komunikaciji s etažama, restoranu i otvorenoj vanjskoj terasi koja je smještena na prednjoj strani, prema otvorenom vanjskom bazenu. Servisni trakt, s kuhinjom i spremištima projektirani su sa zasebnim ulazima i komunikacijama (Slika 43).

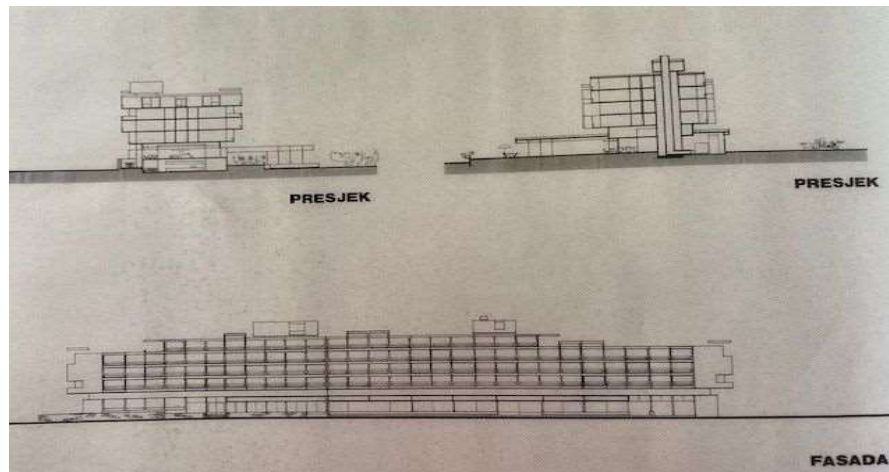
Slika 43: Turističko naselje Borik, Zadar, Tlocrt ulazne etaže hotela Barbara
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:84)

Etaža kata rješana po uzoru na klasični dvotrakt iz kojeg su direktni pristupi hotelskim sobama. S bočnih strana projektirani su prostori apartmanskog tipa (Slika 44).

Slika 44: Turističko naselje Borik, Zadar, Tlocrt kata hotela Barbara
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:84)

Hotela Barbara ima visinu od pet etaža, a upotrebljavali su se suvremeni konstruktivni sistemimi od armiranog betona. Suvremeni materijali i nova konstruktivna rješenja Bregovcu daju slobodu kreiranja (Slika 45).

Slika 45: Turističko naselje Borik, Zadar, Presjeci i fasada hotela Barbara
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:84)

Pročelja s dominantnim kubističkim i intimnim lođama hotelskih soba interpretiraju karakter zgrade (Slika 46).

Slika 46: Turističko naselje Borik, Zadar, Prednje pročelje hotela Barbara
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:87)

Društveni prostor i bar hotela riješeni su bez vizualno uznemirujućih uzoraka, jednostavni i čisti zidovi s modernim dizajnerskim sjedećim garniturama stavljaju naglasak na teksturu stropa (Slika 47).

Slika 47: Turističko naselje Borik, Zadar, Bar i društveni prostor hotela Barbara
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:87)

Veliko predvorje i recepcija s decentnom rasvjetom, visećim dizajnerskim lusterima i visokim lameliranim stropom čine prostor eskluzivnim (Slika 48).

Slika 48: Turističko naselje Borik, Zadar, Glavni ulazni dio hotela Barbara
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:87)

Hotel atrijskog tipa pod imenom hotel Borik i hotel kasetiranog tipa pod imenom hotel Barbara povezani su uređenim stazama i natkrivenim prolazom u obliku tunela (Slika 49).

Slika 49: Turističko naselje Borik, Zadar, Zračna fotografija, 2021.
(Izvor: [google.com/hotelsko naselje/borik/zadar](https://www.google.com/hotelsko_naselje/borik/zadar))

Promjenom nad vlasništvom hotelskog kompleksa došlo je i do obimnijeg zahvata rekonstrukcije. U hotelu Borik su povećani tlocrtni gabariti soba i neke od postojećih pranamijenjene su u apartmane. Radovi su izvedeni na zamjeni dotrajalih instalacija, podova, stolarije, namještaja i hotelske opreme. Što se tiče javnih prostora, radio se sasvim novi koncept restorana i barova koji su u potpunosti obuhvaćeni novim dizajnom, prilično udaljeno od Bregovčeva uređenja. Sadržaji su koncipirani tako da gost praktično cjelokupne svoje potrebe dobiva unutar naselja nedostupnog onima koji nisu gosti, koje je zbog toga odvojeno i nema interakciju s gradom Zadrom.

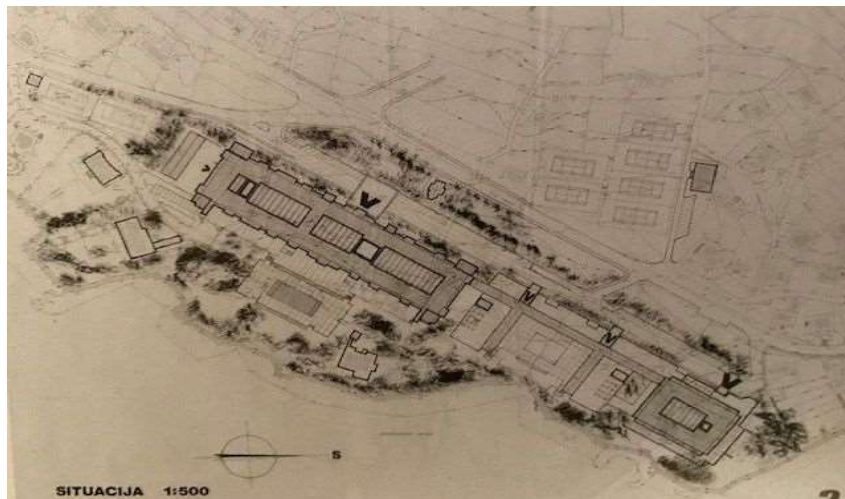
Većina soba u hotelu Barbara prenamijenjeno je u veće sobe apartmanskoga tipa koji se uglavnom sastoje od dvije sobe i kupaonice. Dodavanjem zelenog raslinja poput palmi briše se uvažavanje prema autohtonom. Dominantna pročelja nakon sanacije i dalje su zadržale prvotnu formu i prepoznatljive su Bregovčeve isturene lođe (Slika 50).

Slika 50: Turističko naselje Borik, Zadar, Prednje pročelje hotela Barbara, 2021.
(Izvor: [google.com/hotelsko naselje/borik/zadar](https://www.google.com/hotelsko_naselje/borik/zadar))

2.1.7. *Hotelski kompleks Vrh Ike, Ika*

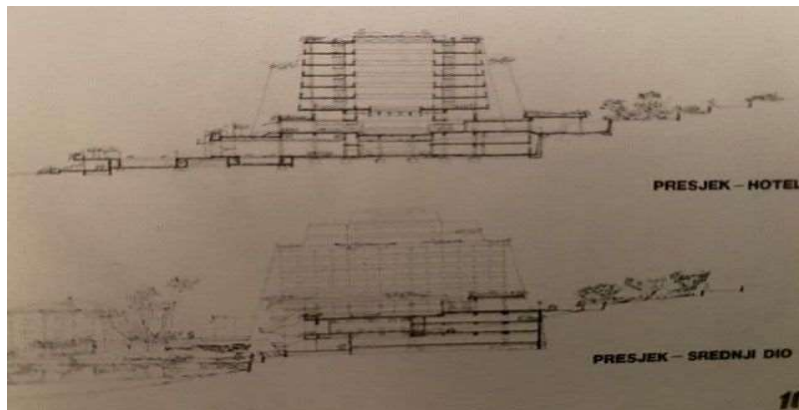
Predanost prema turističkoj arhitekturi i izgradnji Bregovca dovodi do iznimno zahtjevnog projekta, hotelskog kompleksa Vrh Ike kraj Opatije, smještenog na granici između Ike i Lovrana. Bregovac je projekt završio 1975. godine. Predvidio je tri podzemne etaže u svrhu smještaja vozila te velik broj hotelskih i zabavnih sadržaja. Smještaj cjelokupnog kompleksa Bregovac je prikazao na situacijskom planu s preklopljenim grafičkim prikazom iz prostornih planova (Slika 51).

Slika 51: Hotelski kompleks Vrh Ike, Ika, Situacijski plan
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:97)

Ovaj Bregovčev jedinstven projekt bio bi u to vrijeme prvi mega resort na tom području. Njegovao zamisao i vizija ostala je na grafičkim prikazima i tehničko-projektnoj dokumentaciji.

U presjeku se može vidjeti da glavnu zgradu prilagođava konfiguraciji terena pa tako smješta tri podzemne etaže iznad kojih predviđa još sedam nadzemnih etaža (Slika 52).

Slika 52: Hotelski kompleks Vrh Ike, Ika, Presjek
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:97)

Hotelski kompleks projektirao je tako da bude integriran u jednu cijelinu vodeći računa o smještaju primarnih prostorija kako im ne bi uskratio kvalitetne vizure (Slika 53).

Slika 53: Hotelski kompleks Vrh Ike, Ika, Perspektiva
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:97)

2.1.8. Naselje vila i ugostiteljski objekt Oliva, Budva

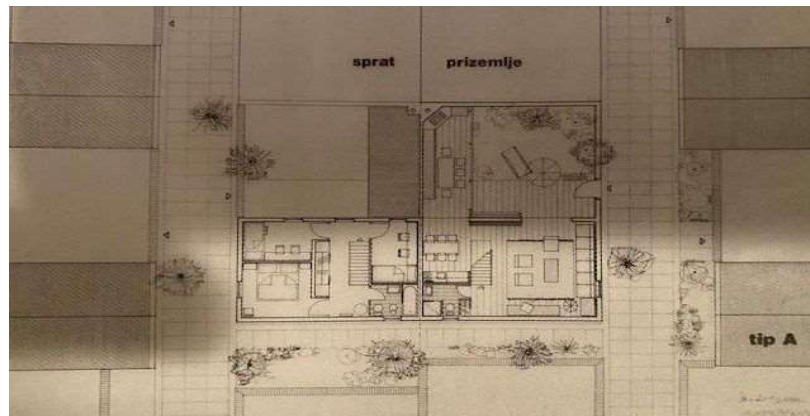
Bregovac 1980. godine izradio je idejni projekt turističkog naselja Oliva u Budvi koji nije realiziran. Projektirao je vile s dva tipa apartmana, u etaži prizemlja i na etaži kata a između vila vrtove s niskim i visokim raslinjem. U ovom projektu ne formira blokove već više pažnju posvećuje formiranju ulica s vilama smještenim na obje strane (Slika 54). Pri oblikovanju pročelja vila koristi mediteranske autohtone elemente crnogorskog primorja.

Slika 54: Naselje Vile i ugostiteljski objekt Oliva, Budva, Situacijski plan
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:102)

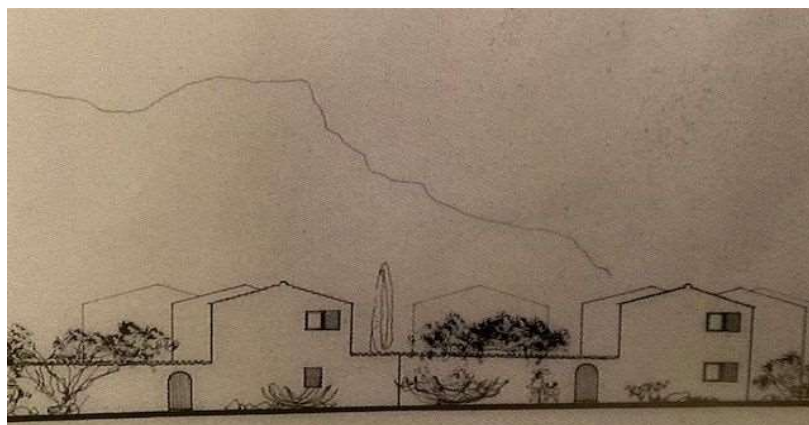
Apartmane u turističkom naselju Oliva projektira kao jednoetažne smještene u prizemlju i dvoetažne kroz prizemlje i kat. Iz svih apartmana omogućen je pogled i izravna komunikacija s unutrašnjim vrtom.

Prizemnu etažu projektira s društvenim sadržajem i sanitarnim čvorom dok na etaži kata smješta spavaći trakt s kupaonicom (Slika 55). Na tlocrtu je prikazan karakteristični dvoetažni apartman.

Slika 55: Naselje Vile, Budva, Karakteristični tlocrt
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:102)

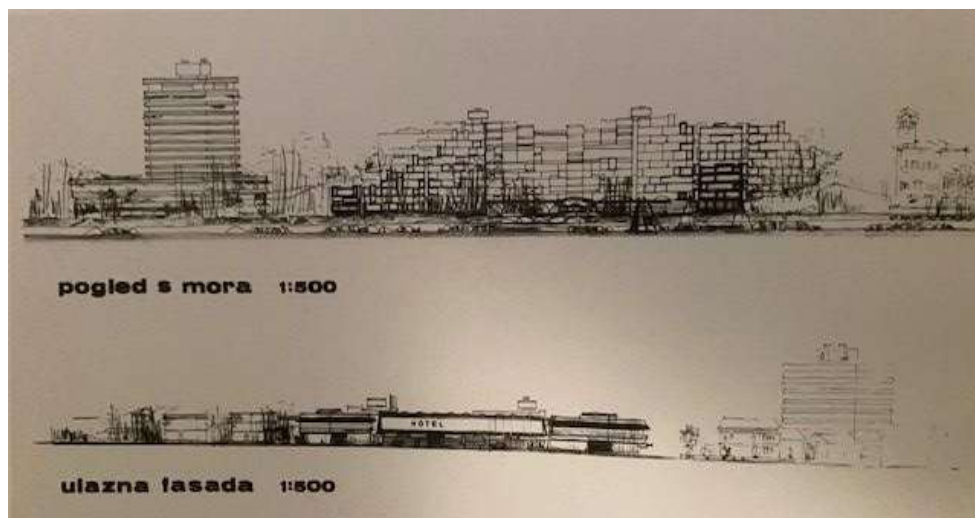
Pri oblikovanju pročelja koristi mediteranske autohtone elemente crnogorskog primorja. Krovovi su blago nakošeni sa završnim pokrovom crvenog glinenog crijepa (Slika 56). Otvori na pročeljima ukrašeni su drvenim griljama tipičnim za primorski kraj. Komunikacija s etažom kata predviđena je vanjskim otvorenim stepenicama.

Slika 56: Naselje Vile, Budva, Pročelje
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:102)

2.1.9. *Hotelski kompleks Opatija, Opatija*

Bregovac je 1980. godine intenzivno radio na još jednom zahtjevnom projektu, hotelskom kompleksu smještenom između hotela Ambassador i starog hotela Belveder. Projekt nije realiziran. U centralnom dijelu smješten je masivni hotelski volumen od kojeg se odvajaju dva traka koja se stepenasto spuštaju do obale. Glavni ulaz predviđen je s gornje strane, na najvišoj etaži koja je u razini s postojećom glavnom prometnicom (Slika 57). U ovom hotelskom kompleksu Bregovac je previdio kongresni centar koji bi tada ujedno bio i jedini u Opatiji. Da bi se pristupilo realizaciji ovog imponantnog kompleksa potrebno je bilo srušiti dva postojeća hotela, Lakatoš i Neptun.

Slika 57: Hotelski kompleks Opatija, Opatija, Pogled s mora i prednje pročelje (Izvor: Nikšić Olujić, 2015:112)

Bregovčev hotelski kompleks Opatija predstavlja snažnu crtu suvremenosti izraženu funkcijama i izrazito kvalitetnim formama (Slika 58). Bočni hotelski sklopovi kaskadno projektirani nude intimu korisnicima dok kroz središnji hotelski sklop dominiraju horizontalni pravolinijski potezi koji omogućavaju racionalnu organizacijsku shemu i kvalitetan pogled iz svih hotelskih soba. Bočni djelovi kompleksa su izmaknuti i postupno se spuštaju prema šetnici. Na taj je način Bregovac dobio prostore s zanimljivim vizurama prema Kvarnerskom zaljevu, okolišu i nebu.

Slika 58: Hotelski kompleks Opatija, Opatija, Perspektiva
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:112)

Bilo bi neopravdano prikazati Bregovčev projekt samo u pozitivnom kontekstu. Ovo grandiozno zdanje s izrazito modernom arhitekturom bilo je predviđeno na relativno ograničenom, osjetljivom i atraktivnom mjestu koje bi zasigurno promjenilo urbanističku sliku i ugrozilo socijalnu, ekološku i ekonomsku održivost.

2.1.10. Specifičnosti turističkih naselja

Nakon drugog svjetskog rata, Hrvatska koja je bila u sastavu Jugoslavije prepoznaje društvenu i gospodarsku korist od turizma. Hrvatska počinje analizirati svoja područja s turističkim potencijalom te postepeno uvodi nove zakonske regulative i izrađuje mnogobrojne regionalne prostorne planove. Značajan razvoj inozemnog turizma započinje 1950-tih godina a s time i razvoj turističkih naselja (Vukonić, 2005: 11-13). Hrvatska postaje destinacija za masovni turizam i nastaju nova turistička naselja s vrlo kvalitetnom arhitekturom i urbanistički skladno uklopljena. Bregovac je svoja turistička naselja nastojao maksimalno uklopiti u zatečeno stanje okoliša, osim što je pridodavao veliki značaj vanjskom i unutarnjem oblikovanju isto tako vrednuje autohtone zelene površine. Poštuje okolinu i topografske oblike pa time i uzorno postavlja odnos izgrađene mase i prirodnog okruženja. Primjeri dobre arhitektonske prakse poput navedenih turističkih naselja uvelike su doprinijeli jačanju turizma i gospodarstva regije i šire. Bregovac prilikom projektiranja turističkih naselja nastoji pronaći mjesta za uklapanje i autohtonih arhitektonskih elemenata poštujući tako povijesno kulturne značajke tog prostora. Turistička naselja koncipirana su s više hotelskih kompleksa bazirajući se da oni budu za duži boravak obitelji s djecom. Svako turističko naselje poput Sant Andrea, Girandella, Maslinica u Rapcu i Borik pokraj Zadra projektirao je na način da su glavna žarišta međusobno povezana uređenim stazama ili natkrivenim prolazima. U turističkim naseljima nezaobilazna je izvedba vanjskih bazena koji su najčešće smješteni u središnjim dijelovima hotelskih kompleksa. Turistička naselja smještena su u blizini mora i uređenih morskih plaža i pritom se pazilo na odabir njihove najkvalitetnije komunikacije. Sva naselja su projektirana tako da omogućuju smještaj raznih društvenih i rekreativnih sadržaja za sve uzraste. Primjerice, turistička naselja u Rapcu sadrže teniske terene, biciklističke staze kroz prostrane zelene površine.

Bregovac u svojim turističkim naseljima smješta pretežno obiteljske hotele sa širokim izborom uređenih soba i prostranih obiteljskih apartmana. Hotelske sobe su osmišljene kao jednokrevetne, dvokrevetne, sobe sa spojenim krevetima, trokrevetne sobe, obiteljske sobe i zasebni studio apartmani.

Naselje Vile u Suhoj Puntici na Rabu je projekt s drugačijim pristupom projektiranju turističkog naselja i različite tipologije. Projektirane vile u blokovima tipične autohtone arhitekture s atrijem u središnjem prostoru u svrhu društvenih aktivnosti. Vile su projektirane za 2 do 6 osoba, s dnevnim boravkom, kuhinjom, jednom ili dvije spavaće sobe s kupaonicom. Na ovom projektu malog turističkog naselja Bregovac poštuje tradiciju pa su tako vile okružene mediteranskim vrtovima koji ujedno stvaraju ozračje privatnosti.

Turistička naselja u Rapcu razvila su se iznad prvobitne jezgre i s vremenom se popela po južnim stranama brijega koji ga okružuje. Relativno strm teren osigurao je hotelima vidike na zaljev i na drugu obalu koja je ostala neizgrađena i kao takva čini poseban zeleni ekran. Očigledno je da je i tadašnje planere vodila odluka da se što više sačuva prirodni pejzaž. Njihova urbanističko arhitektonska koncepcija je različita i odgovora pejzažnom karakteru prostora. Na uskoj uvali Maslinica sa strmim padinama smješten je sklop od tri hotela u nizu koji se terasasto spuštaju po padini. Turistička naselja imaju veliki koeficijent izgrađenosti i iskorištenosti ali je urbanističkim rješenjem osiguran neizgrađen prostor. Zdravko Bregovac je snažnim projektiranjem turističkih naselja naglasio posebnosti tih područja. Promišljeno smješta te velike volumene u prostor tako da se ne nameću pogledom iz luke. Bregovčeva turistička naselja jedna su od izuzetnih primjera turističke gradnje u Hrvatskoj. Ovaj iznimni arhitektonski urbanistički kompleks zaštićen je prostornim planom.

Drugo turističko naselje Sant Andrea je projekt sa sasvim drugačijim pristupom. Bregovac projektira hotelske paviljone i pritom se ponovno prilagođava zatečenom pejzažu. Naselje čini kompozicija nižih paviljona uspješno uklopljenih u prostor.

Hotel Lanterna projektirao je s umirujućim atrijem, katnosti prizemlje i dva kata. Etaže su saćaste strukutre koje čine izmaknuti balkoni i lođe. Ovo je jedan od uvaženijih Bregovčevih projekata koji je zajedno s hortikulturnim rješenjem stvorio kultivirani krajolik. Nažalost, turistički kompleks Girandella prilikom rekonstrukcije udaljio se od osnovnih Bregovčevih načela te time pomalo izgubio i čvrsti karakter.

Značenje Zadra u okviru turističke destinacije očituje se kroz kulturološku povijesno-spomeničku matricu. Plaža Borik jedna je od posjećenijih plaža, stari dio jezgre bogat brojnim graditeljskim spomenicima čiji pojedini reprezentivi tvore vrijedne dosege kulturne baštine. Nakon izgradnje Jadranske magistrale područje Zadra dobilo je na značaju. U to vrijeme uz vrlo intezivnu stambenu arhitekturu javlja se i potreba za turističkom izgradnjom. Uređuju se morske plaže, grade hoteli i turistička naselja. Bregovac u suradnji s kolegom Ivanom Filipčićem započinje s projektom turističkog naselja u Boriku, na periferiji Zadra. Bregovac se odlučuje za smještaj hotelskog kompleksa dviju različitih tipologija, atrijski tip hotela i strukturalistički tip hotela. Turističko naselje građeno je korištenjem najsuvremenije tehnologije. Primarna, nosiva konstrukcija je iz armiranog betona izvedenog u glatkim oplatama, međukatne konstrukcije izvedene su od prefabriciranih montažnih elemenata. Zanimljivo je da su radovi na hotelu Barbara okončani u samo sedam mjeseci. Bregovac je i u ovom projektu pokazao izvanredne vještine projektiranja gdje sustavno razrađuje tipologije ova dva hotela.

2.2. Hoteli

2.2.1. Hotel Plitvice, Velika Poljana

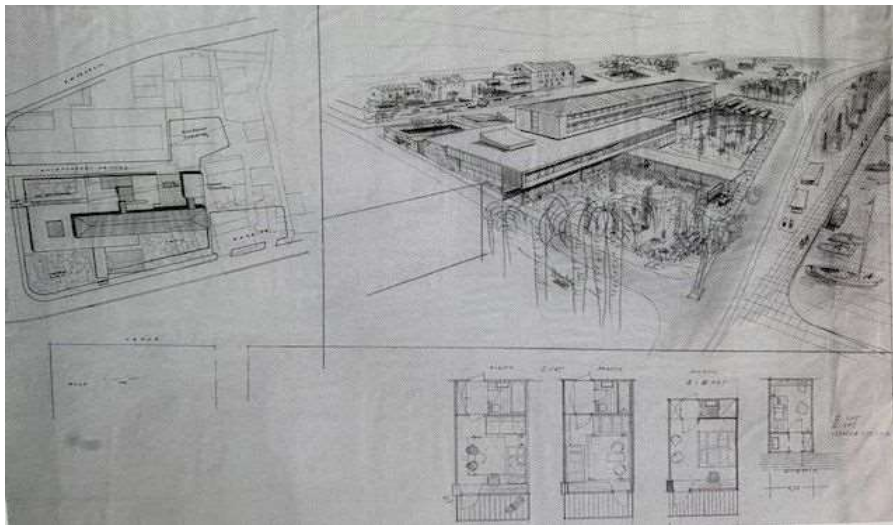
Hotel Plitvice bio je jedan od prvih natječajnih projekata Zdravka Bregovca (Slika 59). Idejno rješenje za ovaj modernistički hotel izradio je 1953. godine i iste bio prijavljen na natječaj. Hotel je trebao biti smješten u Velikoj poljani na Plitvičkim jezerima. Projekt nije realiziran te tako ostaje na razini natječajnog projekta s izvrsnim skicama na papiru, crtanim olovkom. Na skicama možemo primijetiti jasno razlučivanje pri stvaranju koncepta hotela. To je niski razvedeni blok koji se uklapa u okolne visoke borove.

Slika 59: Hotel Plitvička jezera, Velika Poljana, Perspektiva
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:36)

2.2.2. Hotel Terminus, Dubrovnik

Hotel Terminus je još jedan u nizu natječajnih projekata. Godine 1954. predaje idejni projekt na natječaj. Bregovac s ovim hotelom osvaja sedmo mjesto na arhitektonskom natječaju za izgradnju hotela u Dubrovniku. Hotel je koncipiran u vidu paviljona s aneksom za ugostiteljske sadržaje u etaži prizemlja (Slika 60).

Slika 60: Hotel Terminus, Dubrovnik, Perspektiva i tlocrti
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:38)

2.2.3. Hotel Helios, Mali Lošinj

Hotel Helios je projekt kojeg Bregovac dovršava 1960. godine. Projektiran je i izgrađen jedan tipični modernistički paviljonski tip hotela (Slika 61). Na pročeljima hotela možemo primjetiti moderne kontrastne efekte.

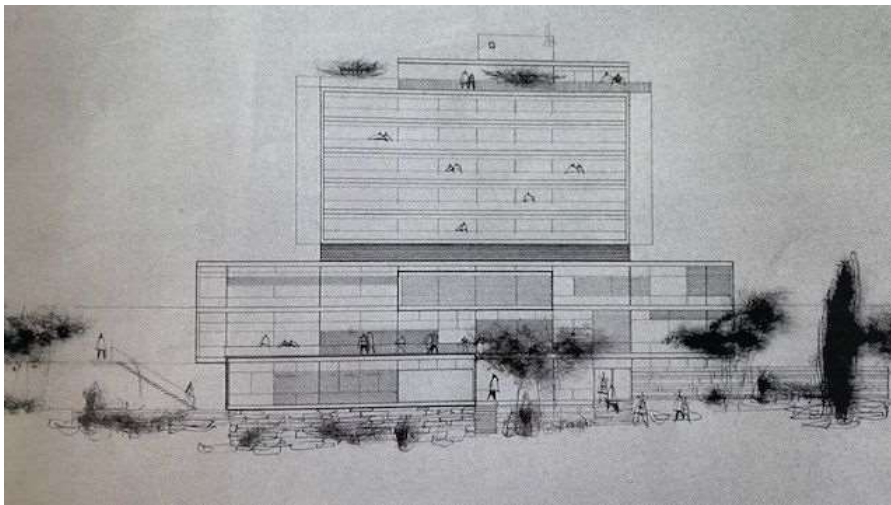

Slika 61: Hotel Helios, Mali Lošinj, Prednje pročelje
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:58)

Bregovac projektira ovaj hotel niže etažnosti, svega dvije etaže, prizemlje s katom. Ove niske turističke zgrade učinkovito se povezuju s okolišem u kojem prevladava borova šuma. Povezivanje funkcionalnih jedinica zgrade i okoline ostvaruje s izvedbom streha i pergola.

2.2.4. Hotel Lipovica, Opatija

Hotel Lipovica bio je natječajni projekt, predviđen u opatijskog uvali Lipovica (Slika 62). Godine 1960. Begovac je bio pozvan na interni natječaj gdje je predstavio svoj vrlo kvalitetan projekt.

Slika 62: Hotel Lipovica, Opatija, Prednje pročelje
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:59)

Sagledavanjem Bregovčevih podloga pročelja može se zaključiti da je hotel poprimio slične funkcionalne i oblikovne karakteristike izgrađenih hotela Ambassador i hotela Golf. Hotel Lipovica zamišljen je kao kombinacija masivnog, soliternog kvadra u kojem bi se nalazile smještajne jedinice i troetažnog horizontalno usmjerenog pravokutnika u kojem bi bio smješten servisni trakt, društveni trakt i glavni ulaz s predvorjem. Rastvoreno prednje pročelje s velikoformatnim staklenim vertikalama ublažava njegovu masivnost volumena. Posljednju etažu Bregovac projektira kao prohodnu veliku terasu s pogledom na more, sa zelenim vrtom što bi činilo jednu vrlo povoljnu simbiozu s prirodnim ambijentom.

2.2.5. Hotel Bellevue, Plitvička jezera

Hotel Bellevue koji je često hvaljen od strane arhitektonske struke realiziran je krajem 1963. godine. Hotel je smješten na vrlo atraktivnoj lokaciji, u zoni Nacionalnog parka Plitvička jezera i sobe su tlocrtno sještene s ugodnim pogledima na velike livadne površine, krošnje autohtonih stabala i jezero u središnjem dijelu šume. S obzirom da su paviljonske izgradnje bile zastupljene u izgradnji turističkih zgrada, Bregovac taj sustav koristi prilikom projektiranja hotela Bellevue (Slika 63). Paviljone sačinjavaju suterenske etaže i dvije nadzemne etaže. Paviljoni su namijenjeni za smještaj spavaćih soba i omogućen je direktan pristup centralnoj zgradi u kojoj se nalazi centralni pretprostor i ugostiteljski sadržaji.

Slika 63: Hotel Bellevue, Plitvička jezera, Prednje pročelje
(Izvor: www.google.com/bellevue-hotel-plitvice)

Koncipiran je tako da se iz centralno smještenih zajedničkih prostora pristupa u tri odvojena smještajna krila. Centralni prostor smješten je na tri nivoa, a sa svakog od njih pristupa se jednom smještajnom krilu. Smještajna krila istih su dimenzija. U izdvojenom prostoru suterena, ispod restorana, nalaze se četiri smještajne jedinice koje imaju odvojen pristup s vanjskog prostora.

U južno krilo se do soba dolazi s najnižeg nivoa centralnog dijela, prolazeći kroz restoran, sobe s prednje strane i projektirane su s balkonima i imaju pogled na jezero. Sjeveroistočno krilo također se sastoji od spavaćeg trakta, do soba se dolazi s najviše etaže centralnog dijela, iz prostora glavnog ulaza i recepcije sobe koje su orijentirane prema jugoistoku projektirane su s balkonima s kojih se pruža pogled na šumu, dok sobe smještene sa sjeverozapadne strane imaju samo prozore te gledaju na pristupnu cestu i dijelom prema Hotelu Plitvice.

Pročelja hotela bojana su toplim zemljanim tonovima s površinama od obrađenog drva. Tlocrtni razmještaj omogućio je smještaj organiziranih grupa. Hotel Bellevue djeluje kao garni hotel, odnosno nudi samo uslugu noćenja s doručkom, a gostima koji potražuju polupansionske usluge omogućeno je konzumiranje hrane u obližnjem restoranu hotela Plitvice.

Godine 2019. pristupilo se izradi projekta rekonstrukcije hotela i okoliša. Projekt je morao biti usklađen s konzervatorskim smjernicama (<https://np-plitvicka-jezera.hr>). Planirani zahvat odnosi se na uređenje okoliša s novim hortikulturnim rješenjima, pješačkih staza i parkirališnih površina te uređenje cijelokupnog interijera u svrhu poboljšanja kvalitete ponude i povećanja kategorizacije. Pri oblikovanju fasade projektant rekonstrukcije bio je dužan držati se prvotnog izgleda vodeći brigu na postojeće rastere i otvore na fasadi. Osnovni cilj rekonstrukcije bio je postići maksimalnu funkcionalnost i povećanje atraktivnosti hotela. Glavni ulaz bi ostao na istoj poziciji s velikom kliznom staklenom stijenkom. Recepcija je zamišljena tako da ne zauzima veliku površinu kako bi se omogućio dovoljan prostor za cirkulaciju i kretanje gostiju. Pozicija sadašnjeg restorana zamijenila bi se dnevnim boravkom s otvorenim pogledima na ugodnu okolinu.

Spavaći trakt podliježe cijelokupnoj rekonstrukciji, jednostrano orijentirane smještajne jedinice optimizirajući tako njihov oblik, povećane staklene površine s prostranijim i dubljim lođama pružale bi pogled i privatnost. Ograničenja i današnji trendovi rezultirali su projektiranju manjeg broja smještajnih jedinica većih površina modula, dvokrevetne sobe s pretprostorom i kupaonicom, ukupne neto površine 32 m², i apartmanskog hotela s apartmanima površine 42 m² koji se sastoje od pretprostora, sobe, kupaonice i dodatnog WC-a (<https://np-plitvicka-jezera.hr>). Stepenište ostaje na istom mjestu s proširenjem gazišta na 160 do 180 cm (<https://np-plitvicka-jezera.hr>). Uz stubišni prostor predlaže se ugradnja dizala. U rješavanju interijera predlažu se dekorativne tehnike koje će izraziti osobnost objekta. U centralnom dijelu projektiran je multifunkcionalni prostor koji kombinira funkciju blagovaone, lounge bara, dnevnog boravka a zadržava se kamin kao centralni element. Donji dio današnjeg restorana pretvara se u proširenu natkrivenu terasu s pogledom na jezero. U etaži suterena predviđa se prostor za igru i zabavu. Projektom je predviđena priručna kuhinja koja bi imala odvojeni gospodarski ulaz sa stražnje strane te direktni ali zaklonjeni izlaz u prostor restorana. Autor ovog planiranog zahvata rekonstrukcije je arhitektica Maja Tedeschi. Idejnim rješenjem rekonstrukcije hotela Bellevue-a i s prikazima 3-d modela pobijedila je na javnom natječaju koji je raspisao Nacionalni park Plitvička jezera (Slika 64).

Slika 64: Hotel Bellevue, Plitvička jezera, Projekt rekonstrukcije, 3d-model
(Izvor: www.google.com/bellevue-rekonstrukcija)

2.2.6. Hotel Lanterna , Rabac

Jedan od omiljenih projekata arhitekta Bregovca je projekt hotela Lanterna u Rapcu (Slika 65). Hotel je realiziran 1965. godine, a smješten je na kratkoj pješačkoj udaljenosti od uređenih plaža u Rapcu. Zgrada je snažna, svojim pravilnim kvadratnim oblikom predstavlja jasan i čist koncept. U središnjem dijelu kvadra postavlja atrij koji uz određenu intimnost omogućava i bilateralnu svjetlost. Prizemna etaža sastoji se od društvenog trakta koji sadrži restorane, trgovine i bazen dok su etaže prvog i drugog kata namijenjene hotelskim spavaćim sobama. Manje spavaće sobe smještene su prema unutrašnjem vrtu, a veće spavaće sobe prema vanjskoj strani. Završni sloj fasadnih ploha u bijelom tonalitetu, svojedobno doživljava promjenu u neprimjerenu oker boju pa je prilikom vrlo prihvatljive rekonstrukcije bazena s dodatnim sadržajem za relaksaciju i masažu i zabavnim sadržajem vratio svoju prvotnu bijelinu, dopadljivu ljudskom oku.

Slika 65: Hotel Lanterna, Rabac, Zračna fotografija
(Izvor: www.google.com/hotel-lanterna)

2.2.7. Hotel Golf, Bled

Bregovac izrađuje 1967. godine projekt za jedan od najekskluzivnijih hotela na području Slovenije. Hotel Golf smješten je u turističkoj zoni na Bledu (Slika 66). Profinjenost pročelja prati bogato osmišljeni interijer, sjedeće garniture od kvalitetnih materijala, pliša i kože, te visoka kvaliteta tapisona u hotelskim prostorijama. Pomno su se odabirali namještaj, rasvjeta i dekorativne kamene obloge visoke kvalitete. U interijeru je postavljeno puno zelenila a zimski vrt pridonosi uklopljenosti u prirodu Bledskog jezera. Hotel se više puta adaptirao ali uvijek sa zadržanom kvalitetom turističke usluge i arhitektonskim vrijednostima.

Slika 66: Hotel Golf , Bled, Prednji dio pročelja i ulazni dio
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:75)

I nakon njegove obnove hotel je zadržao snažne crte suvremenosti (Slika 67). Identitet hotela prepoznatljiv je po njegovim pravim horizontalnim linijama duž sva četiri pročelja. U horizontalama su smještene prostrane terase hotelskih soba koje svojim smještajem nude svakom korisniku zanimljive vizure okoline. Pravilan tlocrt daje jednu racionalnu organizacijsku shemu, hotelske sobe smještene na svim stranama pročelja, okupljanje svih društvenih sadržaja i servisa u centralnom prostoru koji vertikalno povezuje sve etaže zgrade. Projekt rekonstrukcije odnosio se na povećanje smještajnog kapaciteta i usklađivanje s novim pravilnicima i standardima, hotel je projektiran s ukupno 150 smještajnih jedinica od kojih je jedna namjenjena za osobe s smanjenom pokretljivošću i invaliditetom (<https://www.sava-hotels-resorts.com>). Sve sobe imaju individualne kupaonice. Sobe su tematske, uređene prirodnim materijalima tog lokaliteta. Centralno smještena konferencijska sala s otvorenim pogledom na okolinu.

Slika 67: Hotel Golf , Bled, Prednji dio pročelja i ulazni dio, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotel-golf)

Hotel je opremljen i kompleksom bazena, dječjim bazenom, masažnim bazenom, saunama, kozmetičkim salonom i wellness centrom s prirodnim metodama liječenja (Slika 68). Hotel je projektiran i s prostorima društvenog trakta, restoranima, caffè barovima, a u novije vrijeme u postojeći prostor hotela integrirala se privatna banka namijenjena pružanju usluga gostima.

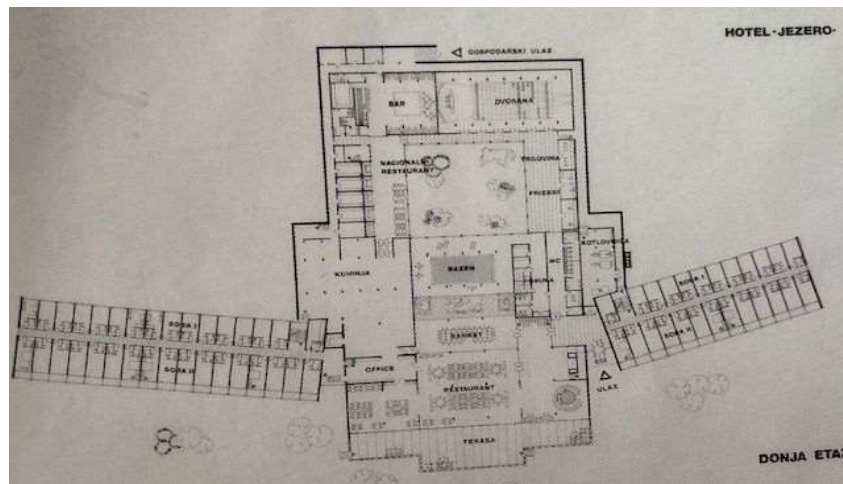

Slika 68: Hotel Golf , Bled, Vanjski bazen, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotel-golf)

U okolini hotela gosti mogu uživati u prirodnim vrijednostima područja, koristiti razne društvene i rekreativne sadržaje poput pješaćenja, vožnje biciklom, brdskog penjanja, ribolov, vožnje kanuom. Inače, ova turistička zgrada spada u vrstu lječilišnih hotela čije porijeklo datira još od 19. stoljeća kao mjesto pružanja gostima prirodnih medicinskih tretmana.

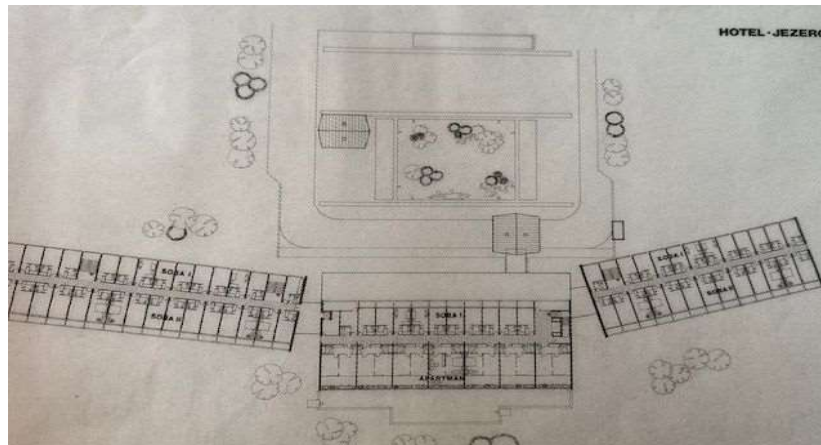
2.2.8. Hotel Jezero, Plitvička jezera

Hotel je smješten u središnjem dijelu Nacionalnog parka Plitvička jezera. Projekt je izrađen 1968. godine, a realiziran je 1970. godine. Bregovac u projektu hotela Jezero na Plitvicama uspješno spaja svoj paviljonski i atrijski tip turističke zgrade. U primarnoj centralnoj zgradi smješta sve uslužne prostorije i hotelske sobe, dok razne sadržaje poput dvorane za konferencije i zatvorenog tipa bazena pozicionira u podzemnoj etaži (Slika 69). Etažu orijentira na upušteni atrij i time maksimalno isorištava postojeći teren i sprječava devastaciju okoline. Krovnište rješava kao koso preuzevši dio elemenata s već izgrađenog hotela Bellevue-a. Ovaj hotel je s vremenom doživio cijelovitu adaptaciju, a koja prilikom rješenja interijera nimalo ne odgovara Bregovčevom izričaju niti lokalnom ambijentu.

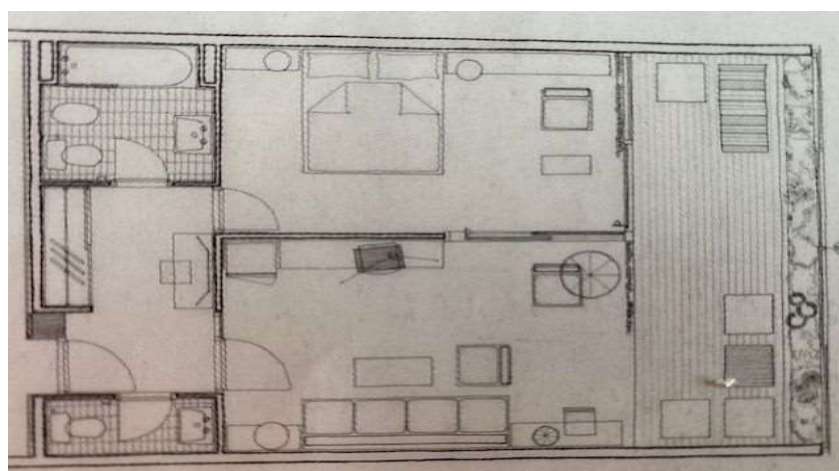
Slika 69: Hotel Jezero, Plitvička jezera, Donja etaža
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:77)

Na etaži kata smještene su sobe s kupaonicama. Bregovac tlocrt rješava kao klasični dvotrakt koji omogućuje direktne pristupe spavaćim sobama (Slika 70).

Slika 70: Hotel Jezero, Plitvička jezera, Etaža kata
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:77)

Hotel je projektiran sa sedam apartmana koji imaju omogućen pristup vlastitim lođama smještenim prema jezerskoj strani (Slika 71). Dvije hotelske sobe su poslije prilagođene za osobe s invaliditetom i smanjene pokretljivosti.

Slika 71: Hotel Jezero, Plitvička jezera, Apartman
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:77)

Hotel je smješten u središnjoj zoni Nacionalnoga parka, nedaleko od najvećeg plitvičkog jezera Kozjak. Projektiran je s primjerenim modernim elementima ne zaobilazeći dio tradicionalne arhitekture. Vanjske konture zgrade skladno se uklapaju u okoliš (Slika 72).

Slika 72: Hotel Jezero, Plitvička jezera, Zračna fotografija
(Izvor: www.google.com/hotel-jezero)

Hotel je inače osmišljen da nudi sadržaje za opuštajući i aktivan odmor. Bregovac je ovaj hotel isprojektirao s ukupno 229 smještajne jedinice, od toga sedam apartmana na jezerskoj strani hotela, deset poluapartmana na šumskoj strani. Restoran je smješten u etaži prizemlja s kapacitetom od 450 osoba (<https://np-plitvicka-jezera.hr/>). Iz restorana omogućen je pristup prostranoj ljetnoj terasi. Osim navedenog, hotel raspolaže s prostorima opremljenim raznim rekreacijskim sadržajima koji uključuju teretanu, teniski teren, te stolni tenis. Hotel je koncipiran tako da posjeduje i kongresnu dvoranu i čak četiri dvorane za sastanke, kao i odgovarajuće prostore za pomoćne službe kongresa te prostor za sponzore i izložbe.

2.2.9. Hotel Marina, Mošćenička Draga

Hotel Marina je atrijski tip hotela, smješten u blizini lokalnih plaža u Mošćeničkoj Dragi (Slika 73). Ovaj Bregovčev projekt realiziran je 1970. godine. Hotel Marina okružen je zelenilom borova i drugim mediteranskim biljem, dok je ispred smješten park i dječje igralište.

Slika 73: Hotel Marina, Mošćenička Draga, Zračna fotografija
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:89)

Bregovac je hotel smjestio nadomak najposjećenijih šljunčanih plaža u Mošćeničkoj Dragi. Hotel projektira s elementima mediteranske arhitekture gdje smješta 178 hotelskih soba različitih površina (<https://www.liburnia.hr>). Sve hotelske sobe imaju pristup balkonima prstenasto obavijeni pročeljima. Velika terasa smještena je u atriju namijenjena za razne društvene aktivnosti. Hotel sadrži veliku kongresnu dvoranu s 220 sjedećih mjesta (<https://www.liburnia.hr>). U sklopu hotela smješten je bazen za odrasle poluzatvorenog tipa i jedan manji, dječji bazen.

Hotel je u skorašnje vrijeme doživio detaljnu obnovu uvjetovanu suvremenim navikama i željama gostiju pa su se tako postojeći prostori prenamjenili u Spa centar, wellnes i studio za masažu i njegu tijela. Uređeni atrij s ozelenjenim površinama mediteranskog raslinja nudi korisniku ugodniji boravak. U etaži prizemlja smješteni su restoran i barovi koji su usmjereni prema dvorištu (Slika 74).

Slika 74: Hotel Marina, Mošćenička Draga, Atrij
(Izvor: www.google.com/hotel-marina)

Novouređeni bar i ulaz čine prostor čistim s tipiziranim modernim namještajem i opremom pritom ne dajući prostoru autentičnost ali ni hladnoću tipske industrije (Slika 75).

Slika 75: Hotel Marina, Mošćenička Draga, Ulazni dio, recepcija, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotel-marina)

Etaže prvog i drugog kata su namijenjene spavaćem traktu. Hotelske sobe osmišljene su na taj način da imaju mogućnost povezivanja dviju ili više soba, čineći ih pogodnim za veće obitelji. Obnova hotelskih soba uz prateću modernizaciju opreme zasniva se i na korištenjem suvremenih materijala modernog dizajna, nimalo ne riskirajući kod odabira detalja. Sigurni zemljani tonovi umiruju sobe i čine je prozračnom. Hotelske sobe u konačnosti poprimaju korektne dizajnerske oblike (Slika 76).

Slika 76: Hotel Marina, Mošćenička Draga, Hotelska soba, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotel-marina)

2.2.10. Hotel Karolina, Suha Punta, Rab

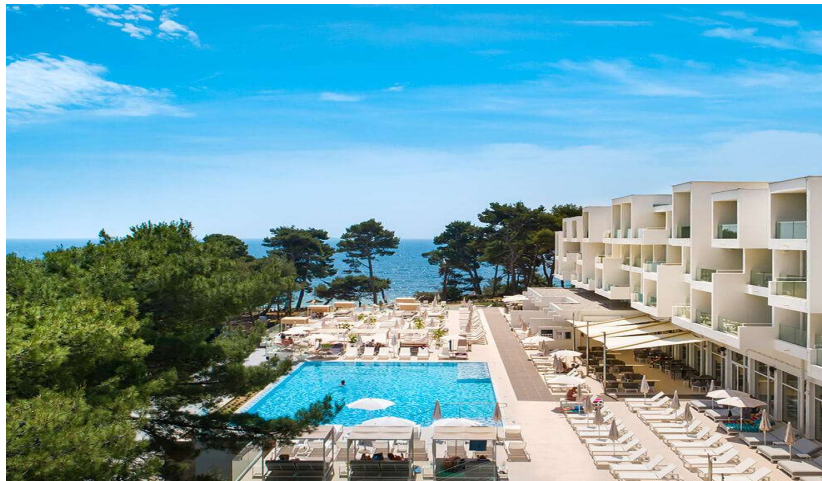
Hotel Karolina smješten je na obali u Suhoj Puntici na Rabu (Slika 77). Bregovac je projekt izradio 1970. godine, a realiziran je 1972. godine. Po tipologiji djelomično se podudara s već izgrađenim hotelom Barbara. Veliki centralni dio hotela u prizemnoj etaži namjenjen je servisu, recepciji i zimskom vrtu. Bregovac u ovom projektu pristupa novom rješenju atrija tako da on predstavlja jednu vrstu galerije iz koje se ulazi u hotelske sobe.

Slika 77: Hotel Karolina, Suha Punta na Rabu, Zračna fotografija
(Izvor: www.google.com/hotel-karolina/rab)

I s ovim projektom Bregovac pokazuje vrednovanje morfoloških i pejzažnih karakteristika. Izgrađeni hotel okružen je borovom šumom i drugim autohtonim raslinjem. Hotel je projektiran s ukupno 152 sobe smještene kroz tri etaže (<https://www.valamar-barbara.hr>). Vertikalna komunikacija je ostvarena preko unutaršnjeg stepeništa i dva dizala.

Prednjim pročeljem prevladavaju prepoznatljivi Bregovčevi pravilni kvadratni oblici nastali preklapanjem i sklapanjem hotelskih soba stvarajući tako kompaktne volumene na pročelju (Slika 78). Karakteristični elementi lođe s dubokim strehama i velikim ostakljenim površinama okrenute su prema morskom plavetnilu. U prizemlju je smještena recepcija s glavnim predvorjem iz kojeg su omogućeni direktni pristupi društvenim prostorima. Uz prednje pročelje smještena je prostrana terasa bara i restorana dok je u vanjskom središnjem djelu smješten bazen koji prati liniju istaknutih lođa. Kvalitetno osmišljenim odmarališnim hotelom i kvalitetnom arhitekturom postiže se prikladan odnos okoline i zgrade.

Slika 78: Hotel Karolina, Suha Punta na Rabu, Prednje pročelje i vanjski bazen
(Izvor: www.google.com/hotel-karolina/rab)

2.2.11. Hotel Paris, Opatija

Hotel Paris smješten je u Opatiji uz glavnu Ulicu Maršala Tita, u samom centru i blizini svih javnih, društvenih, ugostiteljskih i zabavnih sadržaja (Slika 79). Bregovčev projekt hotela Paris realiziran je 1971. godine. Na hotelu Paris možemo prepoznati Bregovčev potpis, koncipiran kao pravilni kubus, čiste i jednostavne forme. Uz glavni ulaz smještena je slastičarnica za goste hotela i za trenutne posjetitelje, a terasu je predvidio za ugodna druženja s pogledom na glavni gradski park i šetalište.

Slika 79: Hotel Paris, Opatija, Zračna fotografija
(Izvor: www.google.com/hotel-paris/opatija)

Francuski prozori s rebrenicama ritmički se protežu pročeljima zgrade. Blok s spavaćim sobama Bregovac uvlači kako bi sačuvao postojeću vizuru Opatije (Slika 80).

Slika 80: Hotel Paris, Opatija, Pročelje
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:93)

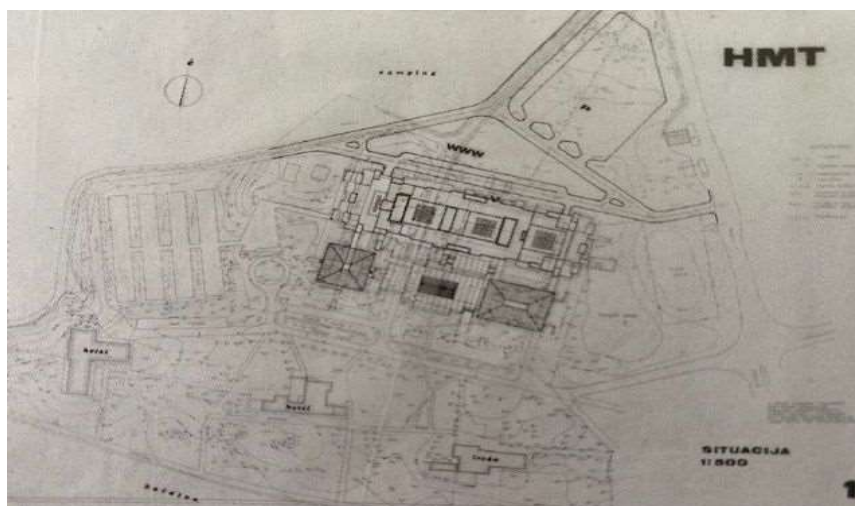
U ovom projektu se odlučio za nešto što nije spojivo s njegovim arhitektonskim izričajem, postavlja dorske stupove i kupole, odmah na vrhu stepeništa. Bregovac je osim pristupa kavani iz hotela omogućio i komunikaciju pozicionirajući stepenice koje direktno naliježu na glavnu šetnicu (Slika 81). Danas je nažalost u tom prostoru smješten casino klub, premda on utječe na sami koncept projekta ipak predstavlja nova gospodarska i socijalna dešavanja.

Slika 81: Hotel Paris, Opatija, Ulazni dio u kavanu
(Izvor: www.google.com/hotel-paris/opatija)

2.2.12. Hotel Margo Tihany, Balaton

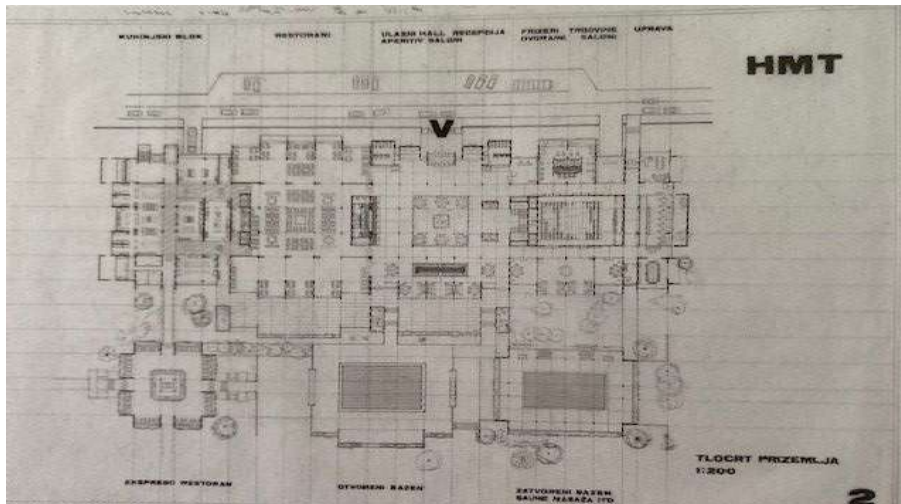
Bregovac se posvećuje zahtjevnom projektu izvan granica bivše Jugoslavije, u Mađarskoj na Balatonskom jezeru i izrađuje čak tri varijante za hotel pod nazivom Margo Tihany. Bregovac je projekte završio 1974. godine. Projektira veliki kompaktni korpus od pet katova. Za centralni dio hotela usvaja stara rješenja pa smješta zatvoreni atrij. Ispred glavnog korpusa smješta bazen zatvorenog tipa i restoran za brzu prehranu (Slika 82).

Slika 82: Hotel Margo Tihany, Balaton, Situacijski plan
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:96)

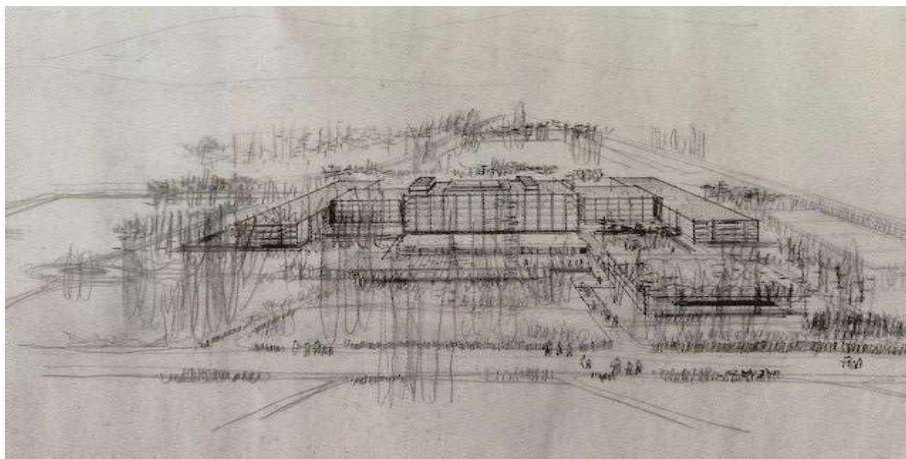
Etažu prizemlja projektirao je da bude namijenjena isključivo zabavnom, društvenom prostoru i gospodarsko-servisnom prostoru pa tako smješta bar i restorane prema morskoj strani dok servisne i tehničke prostore odvaja na stranu prema glavnoj prometnici. Neprekinuta komunikacija kroz atrijski prostor ispunjen zelenilom čini prostore otvorenijima i prozračnijima. Prednja, glavna vertikalna ploha prizemlja zamišljena je kao stakleni kubus koji prostorno i funkcionalno povezuje unutarnji s vanjskim prostorom.

U vanjskom prostoru smještena je prostrana terasa i sunčalište s bazenima vanjskog i natkrivenog tipa (Slika 83).

Slika 83: Hotel Margo Tihany, Balaton, Tlocrt prizemlja
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:96)

Centralni dio hotela s velikim ostakljenim površinama koji ujedno dominira svojim volumenom, bočne plohe zatvaraju mu dva pravilna kvadra istog volumena a na njih se obostrano prislanjaju dva izdužena kvadra (Slika 84).

Slika 84: Hotel Margo Tihany, Balaton, Perspektiva
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:96)

2.2.13. Hotel Topolica, Bar

Hotel Topolica inače prvotnog imena Bar nalazi se na samoj obali u Baru u Crnoj Gori (Slika 85). Bregovac je projekt izradio 1982. godine i iste se počelo s izgradnjom. Hotel je projektiran i izgrađen kao višekatni hotel pravokutnih tlocrta i fasada. Fasade su izmaknute po vertikali, uvlači ih dok lođe izbacuje van glavnog pročelja.

Slika 85: Hotel Topolica, Bar, Pročelja
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:105)

Zadnje tri etaže namijenjene su hotelskim sobama s kupaonicama i individualnim lođama. Prostor smješten prema šetnici pored plaže odvaja zelenom površinom.

Hotel je projektiran s 135 smještajnih jedinica od kojih su dvije prenamijenjene za osobe s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (<https://www.olympic.rs/>). Sve sobe su tako smještene da se iz njih pružaju zanimljivi pogledi na okolinu, more, planinske vrhove i javni park. Etaža prizemlja i prvog kata namijenjena je za društvene i zabavne prostore, ugostiteljske sadržaje, veliku kuhinju te prostrani bazen. Bregovac je pri projektiranju ovog hotela koristi elemente primjerene narodne arhitekture.

Betonske lindre i koso krovništvo sa završnim pokrovom od crijepa samo su dio elemenata s kojima Bregovac iskazuje poštovanje prema urbanom lokalitetu.

Danas, unatoč obnovi, hotel osim prvotnog imena nije ništa bitno promjenio što bi umanjilo arhitektonski izričaj i oblikovne vrijednosti. Tonaliteti na fasadnim plohamo identični su prijašnjim (Slika 86).

Slika 86: Hotel Topolica, Bar, Zračna fotografija, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotel-topolica/bar)

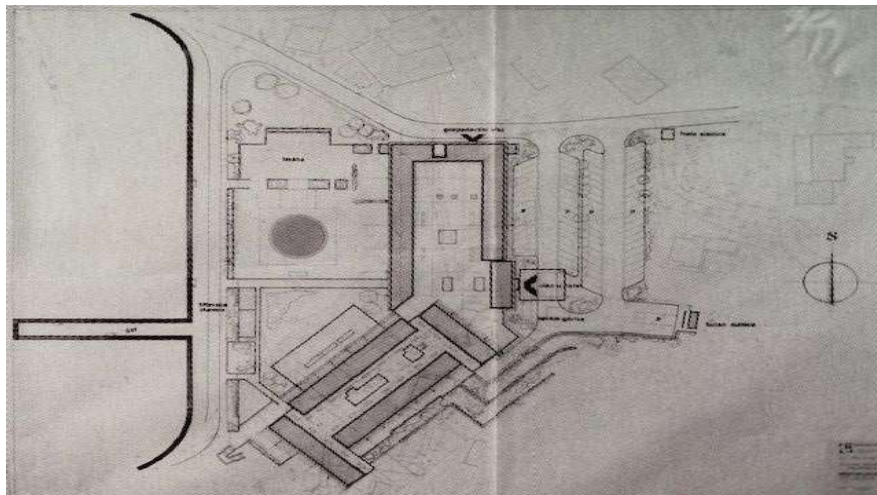
Na betonskim vertikalnim i horizontalnim lamela položen je kruti plašt te tako tvori jednu prostranu terasu na etaži prvog kata koja je usmjerena prema moru i vanjskom bazenu (Slika 87).

Slika 87: Hotel Topolica, Bar, Prednje pročelje i vanjski bazen, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotel-topolica/bar)

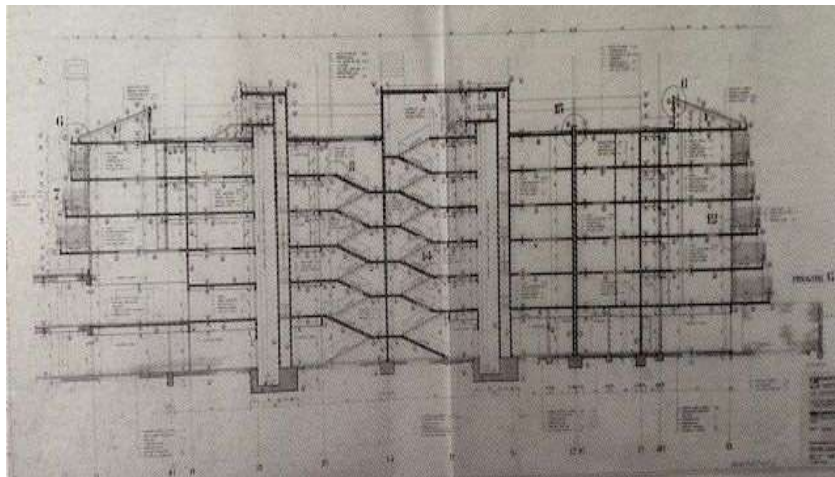
2.1.14. Hotel Padova, Rab

Hotel Padova smješten je u Rabu, do samog šetališta u uvali Banjol. Pogled se proteže do stare rapske jezgre. Bregovac je projekt izradio 1983. godine. Iznimno složeno smještanje zgrada na situaciji gdje je građevna čestica sa svoje dvije strane naslonjena na javno prometnu površinu (Slika 88). Korektno zatvaranje pročelja na stranama prema putu te prilagođavanje i otvaranje glavnih pročelja prema neprekinutim pogledima pritom vodeći računa o funkcionalnoj organizaciji pokazalo se učinkovitim rješenjem. Odmah nakon hotela Ambassador, Padova je Bregovčev najveći izgrađeni hotel. Sličan pristup projektiranju imao je i kod hotela Topolica samo se u ovom pojavljuju složeniji elementi. Glavno pročelje je istaknuto ali ne preagrasivno. Stvara se kosina pročelja proširenjem lođa od vrha prema dnu. U katnom aneksu Bregovac smješta dodatne ugostiteljske i rekreativne sadržaje a u produžetku elipsoidni bazen otvorenog tipa.

Slika 88: Hotel Padova, Rab, Situacijski plan
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:106)

Hotel je projektiran s prizemljem i pet katova. U centralnom dijelu zgrade smješteno je stubište kao vertikalna komunikacija s etažama katova gdje su smješteni servisni prostori, iz longitudinalnog hodnika omogućeni su izravni pristupi hotelskim sobama, koje su smještene u pravilno raspoređene blokove (Slika 89). Uz hotelske blokove Bregovac postavlja blok „U“ oblika zatvarajući tako pogled s prometne površine. Hotelsku zgradu tvore četiri homogena bloka povezana s blokom „U“ oblika u kojem su smješteni društveni i ugostiteljski prostori kroz dvije etaže. Glavno pročelje okrenuto prema vanjskom bazenu projektirano je s velikim staklenim stijenkama, iza njega je smješten bazen koji prati konture bloka. Cijela površina etaže kata namjenjena je društvenom i ugostiteljskom sadržaju, velike staklene površine prate dimenzije s prizemne etaže. Duž pročelja smještena je prostrana natkrivena terasa s koje su omogućene vizure na more i staru jezgru grada.

Slika 89: Hotel Padova, Rab, Presjek
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:106)

Hotel je bio obnovljen 2006. godine u svrhu poboljšanja kvalitete ponude dodavajući nove zabavne sadržaje i uređenje interijera soba, restorana, predvorja i recepcije ([https:// www.valamar-padova.hr](https://www.valamar-padova.hr)). Poštujući autorstvo hotel zadržava funkcionalnu organizaciju i estetski izgled (Slika 90). Pročelja su bojana bijelom nijansom identičnom prvotnoj, vanjska stolarija istih dimenzija sukladna današnjim normativima. Dotrajali pokrov zamijenio se novim, istom tehnologijom postavljanja, bojom i vrstom.

Slika 90: Hotel Padova, Rab, Zračna fotografija, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotel-padova-rab)

Bregovac prednje pročelje rješava s pravilnim rasterom lođa te se tako kroz zgradu isprepliću elementi ambijentalne arhitekture i jednostavnog modernističkog oblikovanja. Vanjski bazen elipsoidnog oblika prostire se u središnjem djelu dvorišta (Slika 91).

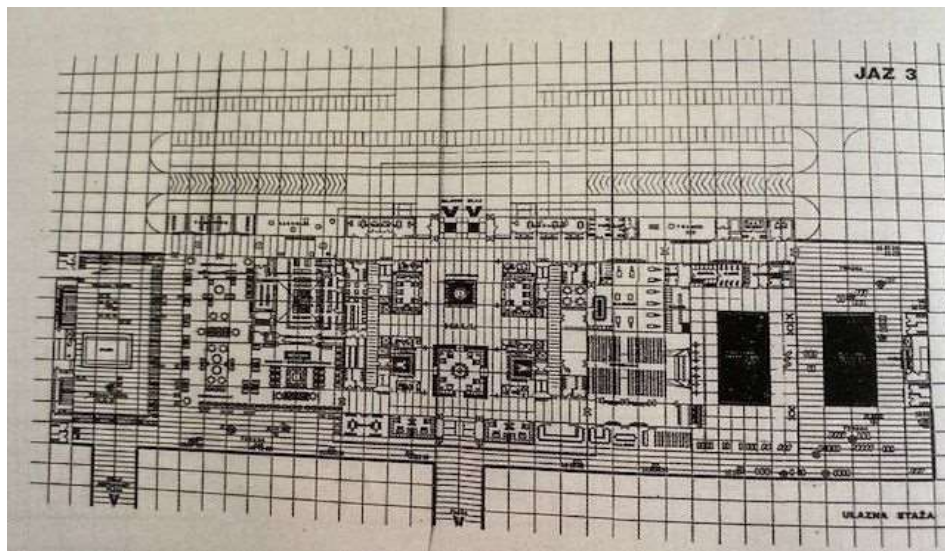

Slika 91: Hotel Padova, Rab, Prednje pročelje i vanjski bazen, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotel-padova-rab)

Hotel Padova projektiran je sa 175 smještajne jedinice smještene kroz četiri etaže ([https:// www.valamar-padova.hr](https://www.valamar-padova.hr)). Iz soba je omogućen pristup individualnim lođama. Sve sobe su projektirane s kupaonicama. Hotel spada u vrstu odmarališnog hotela prilagođen velikim obiteljima. Uz obavezne sadržaje ovakve vrste hotela u ponudi ima Spa centar, kozmetički i frizerski salon te prostranu igraonicu za djecu.

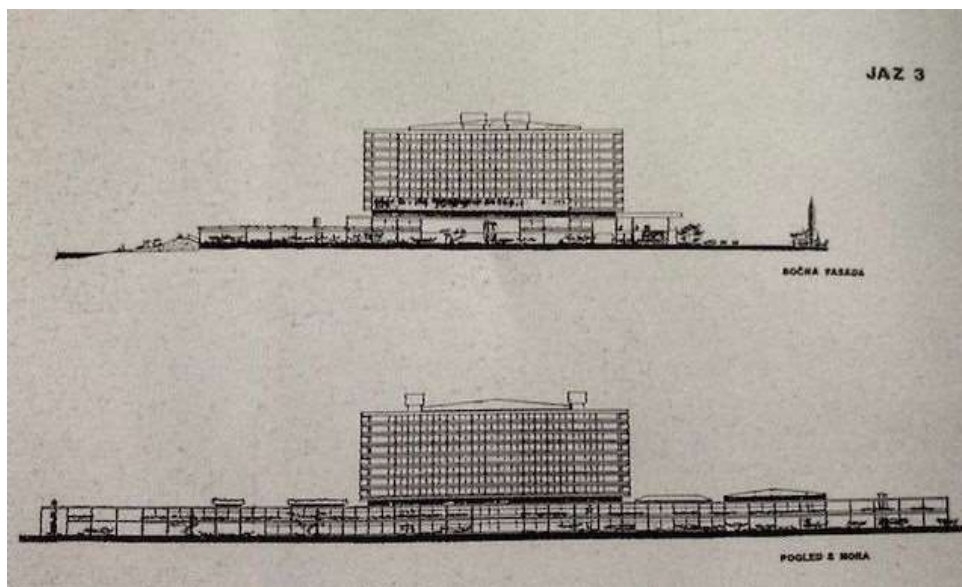
2.2.15. Hotel JAZ, Budva

Projekt za hotel JAZ bio je Bregovčev natječajni projekt kojeg je projektirao u suautorstvu s kolegom Leonardom Turčinićem. Godine 1987. projekt su bili predali na natječaj. Hotel predstavlja jedan veliki i miran korpus s prepoznatljivim Bregovčevim otvorenim centralnim dijelom i galerijama s kojih se ulazi u hotelske sobe. Prizemna etaža i etaža prvog kata projektirana je za ugostiteljske i ostale sadržaje (Slika 92).

Slika 92: Hotel Jaz, Budva, Ulazna etaža
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:110)

Bregovac je u strukturalnom smislu zamislio hotel kao vertikalno razvijen objekt na širokom postamentu (Slika 93). U vertikali od osam katova smješten je spavaći trakt a u centralnom dijelu je vertikalna komunikacija koja se proteže do postamenta. Ovim načinom projektiranja postiže intimu svih hotelskih soba. U prve dvije etaže širokog postamenta smješten je servisno-upravni trakt i društveno-javni trakt.

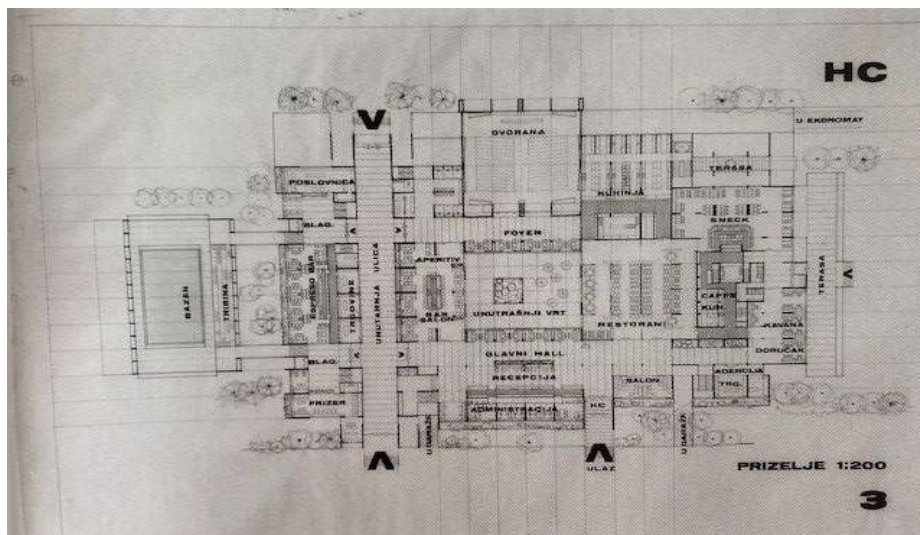

Slika 93: Hotel Jaz, Budva, Pročelje
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:110)

Njihov projekt hotela nije realiziran, ostao je samo u majstorskim skicama i arhitektonskom idejnom projektu.

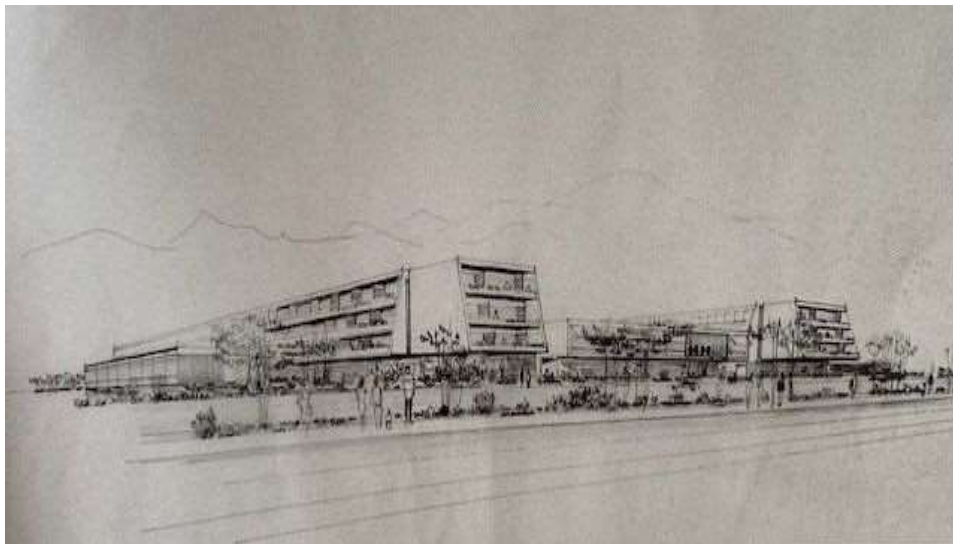
2.2.16. Hotel Cetinje, Cetinje

Hotel Cetinje je isto jedan od natječajnih projekata Zdravka Bregovca planiranog u Cetinjskom primorju s kojim 1980. godine sudjeluje na natječaju. Ovaj projekt nedvojbeno odudara od njegovog načina projektiranja. Bregovac projektira dva dulja, niska i paralelna kubusa hotelskih soba. Spavaći trakt smješten je okomito na prometnicu te povezana niskim objektom s ugostiteljskim i zabavnim sadržajima (Slika 94).

Slika 94: Hotel Cetinje, Cetinje, Tlocrt prizemlja
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:111)

Bregovac oblikuje pročelja ravnim dužim horizontalnim i kraćim vertikalnim pravcima (Slika 95). Dvije izdužene zgrade istog volumena, etažnosti prizemlje i tri kata povezuje s centralnim blokom manjeg volumena etažnosti prizemlje i kat. Zadnje tri etaže namjenje su smještajnom traktu s terasama i lođama duž pročelja. Prednje pročelje konusoidno spušta prema prizemlju. Granice parcele označava zelenim površinama.

Slika 95: Hotel Cetinje, Cetinje, Perspektiva
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:111)

Projekt hotel Cetinje nije doživo svoju realizaciju pa ostaju bogati tlocrti i kvalitetna arhitektova perspektiva.

2.2.17. Specifičnosti hotela

Bregovac je s namjerom da izbjegne uobičajene tipologije i stvori novi, jedinstven ugođaj koncipirao svoje projekte hotela na jedinstven način. Nastojao je zadovoljiti sve kriterije kod projektiranja ovakvih vrsta turističkih zgrada. Upotjebljavajući pretežno pravilne geometrijske oblike u stvaranju tlocrta postiže zadovoljavajuće forme, pritom ne ostajući ravnodušan prema interijerskim rješenjima i prostorno-funkcionalnoj organizaciji.

Veliku važnost pridavao je lokalitetima na kojima su se gradili njegovi hoteli, poštivao je zatečeni pejzažni krajolik i nastojao ga je maksimalno sačuvati i integrirati u projekte. S prisutnim individualnim arhitektonskim izričajem prihvaćao je elemente autohtone arhitekture koju je vješto uklapao u hotelske zgrade. Svojom kreativnosti uspijevaio je stvoriti pozitivne odnose zgrade i okoline.

Na pročeljima zgrada pomno je odabirao detalje poput materijala i boje. Funkcionalno i organizacijski prilagođavao je hotele potrebama tadašnjeg vremena. U njegovim projektima i realizacijama mogu se vidjeti razni tipovi hotela kao što su paviljonski tip hotela poput hotela Belleveu, Plitvička jezera, Jezero, zatim atrijskog tipa poput hotela Lanterna, Marina, Margo Tihany, vertikalno razvijeni objekti na širokom postamentu odnosno tipa vertikalnog Breitfussa poput hotela Jaz, Lipovica, Ambassador i terasastog tipa poput hotela u turističkom naselju Maslinica. Bregovac je vrednovao amijentalne vrijednosti i užu lokaciju pa tako neke hotele projektira na način da budu urbanistički poželjni, smještajne traktove širi horizontalno smanjući tako visinu.

Kako ne bi ugrozio i devastirao prostor prilagođavao se topografiji terena te tako projektirao terasaste hotele. Bregovčevi terasasti hoteli imaju dijalog s krajolikom i topografijom. Jedni od prvih tipova hotela koje Bregovac projektira su paviljonski hoteli. Uspješno raščlanjuje funkcije u više različitih volumena gdje rado koristi pravilne kvadre. Međusobne komunikacije rješava zatvorenim hodnicima ili natkivenim prolazima.

U konačnosti ih uspješno uklapa u ambijentalne karakteristike lokaliteta. Bregovac je volio projektirati atrijske hotele a jedan od njemu najdražih je hotel Lanterna u Rapcu. U ovim tipovima hotela spavaći trakt projektirao je oko središnjeg vrta unutar kojeg se nalaze terase restorana i raznih društvenih i zabavnih prostora. Atrijske hotele projektirao je samo u područjima prikladnih klimatskih uvjeta.

Svi Bregovčevi hoteli planski su smješteni na atraktivnim lokacijama. U završnom stadiju njihove izgradnje oni izgledaju kompaktno i elegantno, maksimalno integrirani s prirodom. Bregovac je prilikom projektiranja uglavnom usvajao osnovne armirano betonske skeletne konstrukcije koje su omogućile lakše oblikovanje hotelskih soba. Ovaj zahvat izveden je na hotelima Marina u Mošćeničkoj Dragi, Belevu na Plitvičkim jezerima, Golfu na Bledu i Ambasadoru u Opatiji.

Bregovčevi projekti pokazuju homogenost i visoku razinu lokalne arhitektonske kulture, ali i različitost pojedinačnih pristupa projektiranju. Navedeni hoteli pretežno su locirani u vrlo osjetljivim ambijentima, obilježenima bogatom urbanom i graditeljskom tradicijom.

Bregovac koristi turističku arhitekturu za izgradnju novog urbano-arhitektonskog sloja u kojem se danas definiraju opće odrednice hrvatske hotelske arhitekture.

U Hrvatskoj nakon drugog svjetskog rata nisu postojali važeći Pravilnici koji obavezuju suradnju arhitekta i umjetnika ali s obzirom da je Bregovac bio član umjetničke grupe Exat 51 i prepoznavao vrijednosti umjetničkih radova iste je rado utjelovljavao u svoje interijere hotela. U nizu Bregovčevih projekata možemo prepoznati interdisciplinarnu umjetničku suradnju.

2.3. Moteli

2.3.1. Motel Plitvička jezera, Plitvička jezera

Bregovac je svoje prve projekte motela projektirao na području Nacionalnog parka Plitvička jezera. Projekt motela Plitvička jezera realiziran je 1968. godine. Motel Plitvička jezera kao i sve ostale njegove turističke zgrade na području Like imaju kombinaciju ravnog krova i strmih krovnih ploha s pokrovom od drvenih obrađenih i kalanih dasaka karakterističnih za to podneblje. Glavna pročelja ukrašava s drvenim lamelama i uvučenim i isturenim natkrivenim terasama (Slika 96). Krovišta natkrivenih terasa su povezana s primarnim krovnim konstrukcijama i slijede isti nagib. Kao i kod stvaranja i organizacije projekata hotelskih zgrada pri smještanju motela vrednuje okolinu u kojoj nastaje. Pravilni raspored otvora istih oblika i dimenzija rasterećuju fasadu dajući joj modernistički izgled.

Slika 96: Motel Plitvička jezera, Plitvička jezera, Prednje pročelje
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:76)

2.3.2. Motel Grabovac, Rakovica

Motel Grabovac je drugi Bregovčev projekt iste vrste smještaja. Motel je projektirao 1978. godine i iste je realiziran. Motel Grabovac projektirao je za privatnog investitora a nalazi se u ličkom selu Rakovica nadomak pitoresknih Rastoka. Motel je projektirao sa sobama manjih dimezija koje su smještene u dvije etaže unutar karakteristične kobinacije ravnog i kosog krova. Na strmijim nagibima postavlja prozore spavaćih soba u potkrovnom prostoru. Pročelja motela su jednostavna i čista (Slika 97).

Slika 97: Motel Grabovac, Rakovica, Prednje pročelje
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:101)

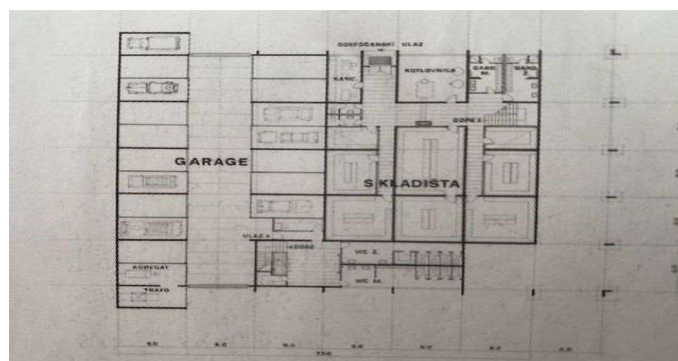
Motel je projektiran s trideset i jednom smještajnom jedinicom, restoranom s mini barom, garažom i servisnim traktom. Ova ambijentalno usklađena građevina izgrađena je u vrijeme pojačanog inteziteta gradnje komunalne i cestovne infrastrukture s jasnim strateškim ciljem povezujući međusobno regije uz povezivanje na glavne europske pravce.

Motel je smješten u blizini glavne novoizgrađene prometnice. Dobro osmišljenim smještajem ove građevine omogućen je direktan pristup s javne prometnice i uočljivost iste (Slika 98).

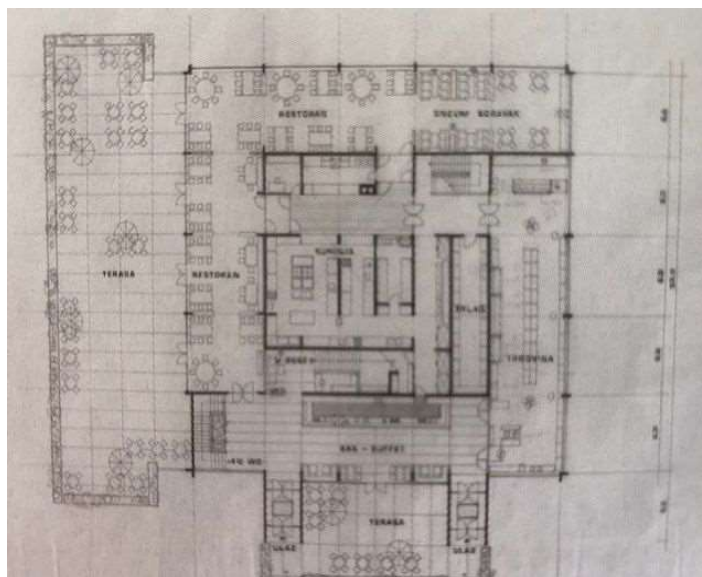
Slika 98: Motel Grabovac, Rakovica, Situacijski plan
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:100)

Bregovac je podrumsku etažu projektirao na način da je razdvojio garažni prostor od servisnog prostora. Garažni prostor namjenjen je za smještaj vozila s zasebnim ulazom i izlazom i vertikalnom komunikacijom s etažama. Servisni prostor sačinjen je od tehničkog prosora, spremišta i skladišta koji ima zasebnu vertikalnu komunikaciju s etažama (Slika 99).

Slika 99: Motel Grabovac, Rakovica, Tlocrt podruma
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:100)

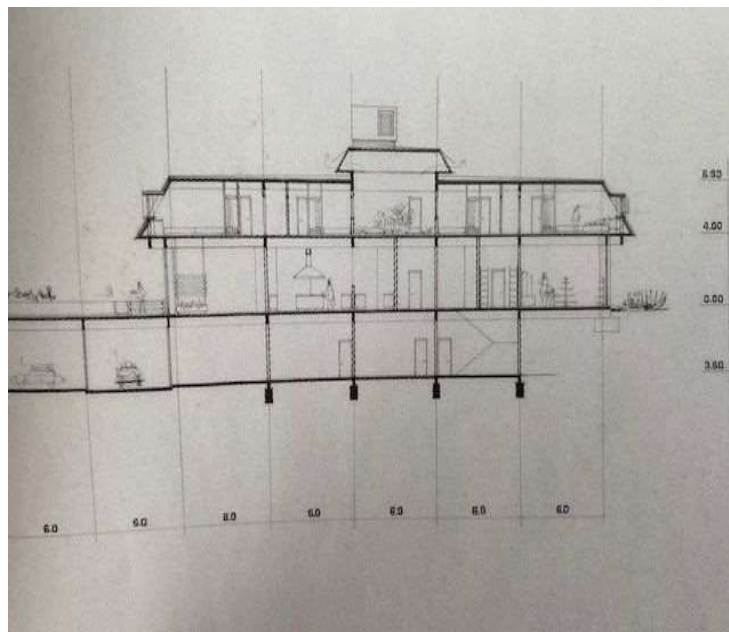
U prizemlju projektira kuhinju sa skladištem i prostorom za pripremu hrane u centralnom dijelu omeđenu ostalim prostorima te tako omogućuje direktne pristupe i lakšu komunikaciju s vanjskom terasom i blagovaonicom. Etaža prizemlja sadrži i sanitarne čvorove za osoblje i goste motela. Glavni ulaz u motel omogućen je s prednje strane pročelja gdje je smještena recepcija i bar skromnih dimenzija (Slika 100).

Slika 100: Motel Grabovac, Rakovica, Tlocrt prizemlja
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:100)

Bregovac kvalitetno postavlja tlocrt s jasnom organizacijom i kratkim komunikacijama između gosta i osoblja pritom stvarajući intimu ugostiteljskog trakta. Jednostavne nosive konstrukcije omogućavaju mu projektiranje pravilnih prostorija bez suvišnih prekida i lomova. Terasa je projektirana većih tlocrtnih dimezija koja omogućuje prihvata korisnika motela i isto tako gostiju kojima je usputna točka putovanja i ne zadržavaju se predugo.

Bregovac je u projektu primijenio jednostavni konstruktivni sistem, izvedbom pravilnog rastera nosivih stupova koji prate vertikalnu os kroz sve etaže zadovoljava kriterije konstruktivne nosivosti. Mansardni krov rješava kao podroženički krov od drvenih podrožnica koji su paralelni sa sljemenom i oslonjeni na nosive stupove (Slika 101). Krov definira s dva izrazito kosa nagiba na svakoj strani dok gornju plohu izvodi kao ravnu plohu. Bregovac je pri projektiranju arhitektonske geometrije krova uz zadovoljavanje estetskih karakteristika uzimao u obzir i osobitosti prirodnih uvjeta s izrazito hladnim zimama i učestalim snježnim oborinama. Na ovaj način zadovoljava funkcionalnu i estetsku formu. U potkrovnom prostoru postiže zadovoljavajuće visine i omogućuje maksimalno korištenje unutarnjeg prostora potkrovlja.

Slika 101: Motel Grabovac, Rakovica, Presjek
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:100)

Vlasnici su 1999. godine motel preuredili zbog dotrajalosti inventara i namještaja u interijeru (<https://np-plitvicka-jezera.hr>). Na fasadi su mijenjani otvori kako bi se zadovoljili današnji standardi pritom zadržavajući dimezije i pozicije, obnavljanje postojećih detalja na fasadi izvedenih od drveta. Obloge krova su ostale u skladu s Bregovčevim projektom, tradicionalna lička šimla i dalje čuva identitet objekta. Uglavnom, prilikom obnove motel je zadržao prvotnu estetsku i funkcionalnu strukturu (Slika 102).

Slika 102: Motel Grabovac, Rakovica, Pročelje, 2021.
(Izvor: www.google.com/motel-grabovac/rakovica)

Oblikovanjem ovakve vrste krova spavaće sobe imaju zadovoljavajuće visine, prostranost i osvjetljenje. Danas su sobe opremljene sasvim korektnim dizajnom namještaja (Slika 103).

Slika 103: Motel Grabovac, Rakovica, Spavaća soba, 2021.
(Izvor: www.google.com/motel-grabovac/rakovica)

2.3.3. Motel Plitvice, Lučko

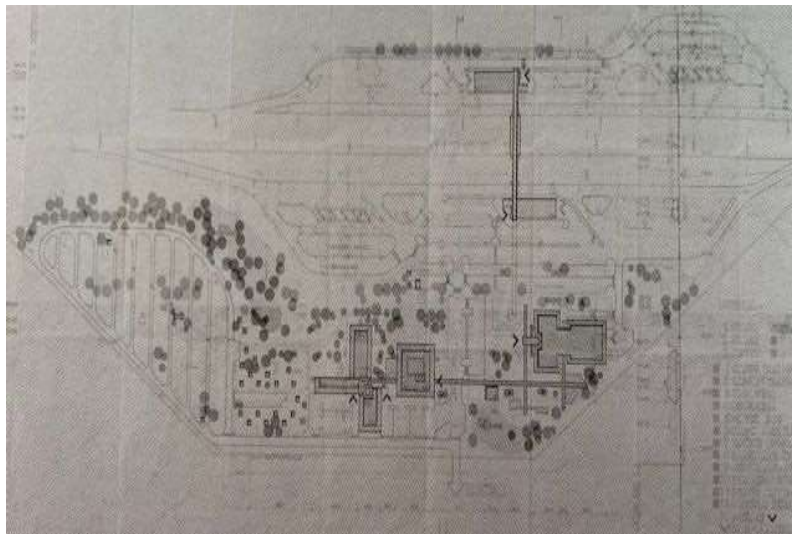
Bregovac u suradnji s arhitektom Ivanom Pitešom 1981. godine projektira motel Plitvice. Projekt je realiziran 1986. godine. Motel je smješten na zagrebačkoj zaobilaznici, na dionici Jankomir-Lučko. Prilikom projektiranja koristi ravne linije koje stvaraju kvadratni tlocrt (Slika 104). Unutar tlocrta projektira zatvoreni ozelenjeni vrt. Koristi vrstu krovišta kao i kod motela Grabovac u Lici, kombinira izrazito strme plohe s ravnim u sljemenu krova. Ovakvo arhitektonsko i konstruktivno rješenje omogućava smještaj otvora s bočnih strana.

Slika 104: Motel Plitvice, Lučko, Zračna fotografija
(Izvor: www.google.com/motel-plitvice/lucko)

U prostoru je planski smješten glavni objekt motel Plitvice, nadvožnjak, dva manja restorana s dodatnim ugostiteljsko-uslužnim objektom pod imenom Plitvička kuća, gospodarski i upravni sadržaji i druge infrastrukturne građevine. Dio površine u sklopu motela projektiran je za parkiranje kamionskih vozila. Idejni prijedlozi uključivali su gradnju manjih kućica u tradicionalnom ličkom stilu. Od prijedloga se odustalo a danas je na tom mjestu prostrani autokamp, jedini na zagrebačkom području.

Ovaj nagrađivani motel puno je kompleksniji od onih koje je projektirao na Plitvicama. Na situacijskom planu može se vidjeti da je riječ ne samo o motelu već o manjem turističkom kompleksu koji se prostire s dvije strane zagrebačke zaobilaznice a povezane su nadvožnjakom (Slika 105).

Slika 105: Motel Plitvice, Lučko, Situacijski plan
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:104)

Arhitektonsko oblikovanje motela Plitvice karakteristično je za ličku regiju ali je prilično prilagođeno okolini i daje jednu prostornu atrakciju. Fasade motela jasno su izražene i s jednom stilskom čistoćom stvaraju njen identitet. Sva pročelja građevina unutar kompleksa većim djelom su obložena tamnim drvom, uključujući i nadvožnjak.

S vrlo dobrom lokacijom Motel Plitvice pruža ugodan odmor na putu. Objekt je projektiran s ukupno 56 spavaćih soba (<https://www.motel-plitvice.hr/>). U sklopu motela smještena je i sala s velikim staklenim površinama dajući veliku količinu prirodnog svijetla, a pogodna je za sastanke, prezentacije, predavanja i razne izložbe.

Vrlo zanimljivo rješenje je postavljanje nadvožnjaka koji povezuje dvije strane kompleksa i služi kao sigurna i izravna komunikacijama posjetiteljima i gostima kompleksa (Slika 106). Ova građevina zahtijevala je dobru organizaciju gradilišta s obzirom na postojeću prometnicu i zahtjevno konstruktivno rješenje. Postavljanje masivnih montažnih armiranobetonskih nosača zahtijevalo je posebnu regulaciju prometa. Montaža nosivih stupova trajala je svega jedan dan ali sama organizacija nekoliko mjeseci. Na nosače su postavljali armirano betonsku horizontalnu konstrukciju, kada je bila završena izvedba primarne konstrukcije pristupilo se montaži čelične konstrukcije koja je obložena obrađenim drvenim pločama i staklenim otvorima stvarajući zatvorenu ljusku. Nadvožnjak iz Bregovčevog projekta bio je jedan od prvih izgrađenih u Hrvatskoj.

Slika 106: Motel Plitvice, Lučko, Nadvožnjak
(Izvor: www.google.com/motel-plitvice/lucko)

Uz vrsno vanjsko oblikovanje objekta Bregovac je bio posvetio i veliku pažnju uređenju interijera, darujući gostima pogled prema unutra. Klasična centralna predvorja zamjenjuje se unutarnjim vrtom s bogatim zelenim raslinjem (Slika 107). Istančanim smislom za dizajn povezuje tonove i materijale u jednu cjelinu. Drveni grednici, drvene ograde i drveni uzorci na zidovima rađeni od istog materijala stapaju se s podom od prirodnih zemljanih boja. Postavljene sjedeće graniture i ukrasne vaze s naglaskom na prirodno drvo daju osjećaj topline u prostoru.

Slika 107: Motel Plitvice, Lučko, Unutarnji vrt
(Izvor: www.google.com/motel-plitvice/lucko)

Uređenju pješačkih staza koje povezuju objekte unutar kompleksa pristupa na vrlo zanimljiv i apstraktan način. Bregovac postavlja poluobrađena debla pod nagibom koja tvore trokutasti prsten iznad prolaza (Slika 108).

Slika 108: Motel Plitvice, Lučko, Pješačka staza
(Izvor: www.google.com/motel-plitvice/lucko)

2.3.4. Motel Plitvice, Maslenica

Bregovac projektira 1984. godine još jednu vrlo zanimljivu i vrijednu građevinu. Motel Plitvice smješten je u Maslenici, između dva Maslenička mosta i nekad je bio u sastavu Nacionalnog parka Plitvička jezera. Motel Plitvice projektira na iznimno velikoj parceli, površine od čak 56 000 m² dok je motel razvijene građevinske površine 6 000 m².

Ne udaljavajući se od vizija svoje grupe Exat 51 koja je promicala modernizam, Bregovac uspješno na pročeljima objekta stvara srodstvo između čistih modernističkih i tradicijskih elemenata. Linearne plohe u svijetlom tonu ukrašava s kosim betonskim lindrama koje naglašava svjetlijom bojom iza kojih se krije kosi krov s završnim pokrov od autohtonog crvenog glinenog crijepa (Slika 109).

Slika 109: Motel Plitvice, Maslenica, Pročelje
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:109)

Zgradu projektira kao dvoetažnu, s etažom prizemlja i etažom prvog kata. Etažu prizemlja čine ulaz s recepcijom, restoran, bar, otvorene vanjske terase i stubište kao vertikalna komunikacija s etažom kata. Na etaži kata smještene su spavaće sobe s kupaonicama. Iz soba je omogućen pristup uvučenim lođama koje su usmjerene prema morskoj strani i Masleničkom mostu. (Slika 110).

Slika 110: Motel Plitvice, Maslenica, Otvorene terase
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:109)

Kod projektiranja okućnice i ovaj put pokazuje sustavna i kvalitetna rješenja. Hodne staze su pravolinijske i daju jasne smjerove prema glavnom ulazu i ugostiteljskom objektu. Uvažavajući stare autohtone tehnike građenja i vremenske nepovoljne uvjete zidove unutar parcele rješava suhozidima koji omeđuju hortikulture površine (Slika 111). Ovaj detalj idilično se uklapa u okoliš.

Slika 111: Motel Plitvice, Maslenica, Vanjski prostor
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:109)

Motel Plitvice je bio jedan od suvremenije opremljenih turističkih objekata na tom području. Plienio je pažnju kako svojom estetskom vanjštinom tako i unutarnjom organizacijom. Unutrašnjost je bila opremljena najsuvremenijom opremom. U sklopu okućnice Bregovac je projektirao bazen za posjetitelje i heliodrom.

Rješenjem interijera Bregovac još jednom pokazuje svoje majstorstvo. Glavni ulaz s pretprostorom projektira većih tlocrtnih dimenzija s dojmljivim stropom, izvedenog od vidljivih drvenih grednika s oblikom visulje. Na drvenim gredama postavlja diskretnu rasvjetu a na istom razmaku u dužem smjeru iz kosog krova spušta staklene lustere. Kod rješavanja završne obrade poda odlučuje se za kvadratne klinker pločice zemljanih tonova (Slika 112). Bregovčeva priča iz eksterijera jednostavno se nastavlja u interijeru.

Slika 112: Motel Plitvice, Maslenica, Ugostiteljski prostor
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:109)

Nekad reprezentativno zdanje danas je nažalost devastirano. Uzrok tome stoji iza raznih političkih odlučivanja do manipulacijskih poteza raznih tvrtki u privatnom vlasništvu, ali i Domovinskog rata koji je bio prisutan na područjima Hrvatske. Za vrijeme rata objekt je bio zaposjednut, kraći period njime su se služile europske mirovne snage a poslije hrvatska vojska. Danas, objekt posjete poneki znatiželjni prolaznici i životinje s tog lokaliteta. Znatno stradala pročelja i pokrov kao da prkose vremenu čuvajući autorov potpis (Slika 113).

Slika 113: Motel Plitvice, Maslenica, Pročelje, 2021.
(Izvor: www.google.com/jezero/maslenica)

Nakon nekoliko trgovačkih preobrata, od kupovina do prodaja, uslijedile su suhoparne zamisli pojedinih privatnih ulagača, bez ozbiljnih arhitektonskih idejnih skica rekonstrukcije. Ovo vrijedno arhitektonsko djelo pomalo dijeli sudbinu turističkog kompleksa Haludovo u Malinskoj, projekt arhitekta Borisa Magaša. U nadi smo da će se pojaviti osobe koje prepoznaju vrsna majstorstva ova dva arhitekta, poštujući urbanističko-arhitektonsku kulturu i vratiti izgubljeni sjaj dviju turističkih građevina.

2.3.5. Specifičnosti motela

Bregovčevi moteli izgrađeni uz frekventne prometnice za putnike s osobnim motornim vozilima i teškim teretnim vozilima, simbol su razdoblja vrednovanja arhitektonske djelatnosti u kojem je mogućnost slobodnog putovanja i kretanja, odnosno rapidnog porasta motorizacije stvorila specifičan odnos čovjeka prema prostoru i arhitekturi. Sve segmente interakcije Bregovac je vrsno prenio na svoje projekte. Intenzivno je djelovao na ličkim područjima gdje je uz značajne hotele projektirao i motelske zgrade. Šezdesetih i sedamdesetih godina na tim područjima, osobito Nacionalnog parka Plitvička jezera je usljedila velika izgradnja važnih objekata, od kojih dio i danas ima važnu ulogu u turističkoj djelatnosti. Suvremenom i funkcionalnom izgradnjom turističkih zgrada postepeno se razvijao socijalni turizam. Značajnu ulogu u razvoju Plitvičkih jezera i okolnih područja koja gravitiraju tom turističkom resursu imali su temeljni prostorni dokumenti koji su davali smjernice za turistički i gospodarski razvoj, pa su se tako izrađivali generalni urbanistički planovi uređenja sve do kraja osamdesetih godina. Osim navedenog značajnu ulogu u nastajanju motelskih zgrada imala je planska i efikasna prometna povezanost. Svi Bregovčevi moteli osim onoga u Maslenici pripadaju istoj tipologiji dok na svim motelima koristi arhitektonske varijacije izvedene sukladno lokalitetu, uvažavajući ambijentalne vrijednosti te topografskim i pejzažnim karakteristikama. Zajednička obilježja Bregovčevih motela su razvedeni tlocrti i slične dispozicije prostorija, upravni i uslužni sadržaji u prizemlju te spavaće sobe na etaži kata. Bregovac na svojim motelima usvaja djeliće arhitektonske moderne, a pritom i ovaj put strogo respektirajući tipološke i morfološke značajke okoline. Principe projektiranja hotelskih zgrada prenosi i na motele ne zaboravljajući koristiti se lokalnim oblikovnim vokabularom. Bregovac i ovaj put daje veliku počast zatečenom pejzažnom i krajobraznom okruženju.

2.4. Autokampovi

2.4.1. Autokamp Draga, Mošćenička Draga

Uz razne vrste turističkih zgrada različitih tipologija, Bregovac je projektirao i autokampove. Projektirao je autokamp Draga smješten u Mošćeničkoj Dragi, 15-ak km od centra Opatije (Slika 114). Projektira kamp namijenjen obiteljima kojeg smješta u gusti zeleni pojas s raznim mediteranskim biljem i u blizini velikih šljunčanih plaža. Kamp je projektiran tako da je oformljeno 105 uređenih parcela namijenjenih za kampere, šatore i kamp prikolice (<https://www.camping-adriatic.com/hr>). Parcele su tako formirane da uz bogato zelenilo nude i zanimljive vizure prema ambijentalnim vrijednostima, Učki i moru. Uz arhitektonsko oblikovanje nužan je angažman ostalih projekatata strukovnih odrednica pa tako svaka parcela ima rješenu prometnu i komunalnu infrastrukturu. Uz smještaj parcela za korisnike kampa vodeći se pravilima struke Bregovac projektira pomoćne sadržaje u funkciji kampa, građevinu namjenu smještaju sanitarnih čvorova, natkriveni prostor za brzi mehanički servis kampera te građevinu trgovačke djelatnosti u svrhu opskrbljivanja korisnika kampa.

Slika 114: Autokamp Draga, Mošćenička Draga, Smještajna zona
(Izvor: www.google.com/autokamp/moscenickadraga)

2.4.2. Autokamp Oliva, Rabac

Uz kamp iz prethodnog poglavlja Bregovac projektira autokamp Oliva u Rapcu nedaleko od svog projekta hotelskog kompleksa Maslinica. Arhitektonski i urbanistički koncept je vrlo sličan kampu Draga, kamp smješta nedaleko od glavne šljunčane plaže s otvorenim pogledima na obližnju šumu i more (Slika 115).

Slika 115: Autokamp Oliva, Rabac, Smještajna zona
(Izvor: www.goole.com/autokamp/rabac)

Ortogonalna mreža uređenih i položenih staza s pravilno uređenim drvoredima omogućuju svakom korisniku izravne pristupe i visoku intimu. Kamp je projektiran s građevinom ugostiteljskog sadržaja i građevinom u kojoj su smješteni sanitarni čvorovi za korisnike kampa. Prilagođavajući se turističkoj potražnji kamp je dobio veliki otvoreni bazen zanimljivih iskrivljenih linija (Slika 116).

Slika 116: Autokamp Oliva, Rabac, Zračna fotografija
(Izvor: www.goole.com/autokamp/rabac)

2.4.3. Specifičnosti autokampova

Prostori autokampova Draga i Oliva su urbanistički zonirani u smislu kompozicije i sadržaja prostora. Planerska ambicija zasnivala se na očuvanju izvornih zelenih površina i smanjenje kolnog prometa. Intenzivnija gradnja unutar obuhvata predviđena je na površinama s manjim udjelom zelenih površina dok se u arhitektonsko-urbanističkoj praksi ostali sadržaji postavljaju točkasto unutar površine autokampa. Zahvaljujući ambijentalnim vrijednostima stvaraju se intervencije oblikovnih zelenih prstenova između kampa i susjednih turističkih sadržaja. Pozicija smještajnih jedinica definirana je na način da se u što većoj mjeri smanji kolni promet. Kamperske parcele smještene su u prvom dijelu kampa, bliže glavnom ulazu, a preostale parcele namijenjene su za montažne šatore i rekreaciju, pa je tim dijelom promet dostupan isključivo pješacima i biciklistima. Kvalitetnom afirmacijom prostora i oblikovanjem parcela koje tangiraju s zelenim visokim raslinjem stvorena je dodatna vrijednost prostora koja korisniku omogućava ugodan boravak. Kampovi sadrže parcele za smještaj autokampera, šatora i mobilnih kućica smještajnog kapaciteta 3 do 5 osoba, sanitarne čvorove namijenjeni svim korisnicima autokampa, ugostiteljsko trgovački objekt i recepciju na glavnom ulazu. Bregovčevi projekti kampova stvaraju cijelovit doživljaj kampa s izrazitim obilježjima lokalnog i uz pažljivo pozicioniranje kvalitetnih javnih i zelenih površina. Navedeni projekti kampova očituju se u naglasku na identitet lokalnog koji je vidljiv kroz arhitektonsko-urbanističko projektiranje. Općenito, kampovi su vrlo zahtjevni i složeni projekti koji iziskuju suradnju profesionalaca iz različitih strukovnih područja, uz arhitektonsko projektiranje uključeni su urbanisti, planeri, konzervatori, predstavnici odjela za zaštitu okoliša, ekonomisti, pravnici, projektant struje, vode, strojarstva, geomehanike.

Kao i kod ostalih turističkih građevina, izgradnja kampova i autokampova definirana je isključivo s prostornim dokumentima, prostornim planom uređenja, urbanističkim planom uređenja i detaljnim planom uređenja.

3. OČUVANJE IDENTITETA I EKONOMSKO VREDNOVANJE TURISTIČKIH ZGRADA

1960-tih do 1980-tih Hrvatska je bila na vrhuncu modernizacije i urbanizacije cijele jadranske obale (<https://mpgi.gov.hr>). Turizam pokreće izgradnju hotela raznih turističkih kompleksa pa time vrijedni Bregovčevi projekti postaju dio turističke evolucije i visoke kulture. Turističke zgrade obrađene ovim radom su visoko normirane tipologije te postaju jedan od temelja hrvatske turističke arhitekture. U tim intenzivnim godinama izgradnje na Bregovčevim hotelima pojavljuju se novi konceptualni pristupi i nove estetske forme, od modernizma do strukturalizma. Projektirajući turističke zgrade u izrazito osjetljivim ambijentima s bogatom urbanom i graditeljskom tradicijom Bregovac definira jasne odrednice buduće arhitekture u turizmu. Zgrade različitih vrsta i tipologije vrlo uspješno odgovaraju raznim lokalnim i topografskim uvjetima. Bregovac pokazuje senzibilitet prema zatečenom krajoliku.

Turistički projekti Zdravka Bregovca pokazuju homogenost i visoku razinu arhitektonske kulture, ali i različite pristupe projektiranju i reakcije na lokalne uvjete. Hotelska arhitektura posebno u atraktivnijim turističkim sjedištima gdje su smješteni Bregovčevi objekti, svojom suvremenošću i funkcionalnošću pokazuju kvalitetu koja se mogla usporediti s onom iz onodobne europske arhitekture. Sve naveden turističke zgrade u ovom radu smještene su u izrazito vrijednom prirodnom okružju velikih ambijentalnih vrijednosti.

Turistički kompleksi i hotelske zgrade koje je projektirao u primorskim predjelima smješteni su u blizini čistih i prostranih plaža. Neki su izgrađeni u blizini starih gradskih jezgra poput hotela Padova na Rabu iz čijih se soba pruža prekrasan pogled na starogradsku jezgru, izgrađeni hotelski kompleksi u Rapcu nalaze se u blizini starog dijela grada Labina s bogatom kulturnom povijesti, hoteli Belleveu, Jezero, motel Grabovac na Plitvičkim jezerima, u sklopu zone Nacionalnog parka Plitvička jezera, najstarijeg i najvećeg parka u Hrvatskoj s iznimno prirodnom ljepotom upisanog u Unesco-ov popis svjetske baštine (<https://np-plitvicka-jezera.hr>).

Turistička naselja Sant Andrea i Girandella prostiru se na površini uz i iznad luke Rabac. Turističko naselje Maslinica obuhvaća kopneni dio istoimene uvale. Ispod strmijeg dijela terena smještene su tri hotela, središnji prostor zauzimaju ugostiteljski i rekreacijski sadržaji. Na južnom dijelu smješten je kamp Oliva s novoizgrađenim bazenom i turističkim bungalovima. Na južnoj strani naselja nadovezuje se turističko naselje Girandella, uz jugoistočni dio obalnog pojasa nastavlja se turističko naselje Sant Andrea. Postojeća turistička zona Maslinica, Sant Andrea i Girandella satuirana je postojećim hotelskim i pratećim zgradama, prostor je nažalost postao prezasićen. Zgrade su smještene u iznimno kvalitetnom hortikulturnom okolišu. Južnu i zapadnu stranu obale potrebno je primjereno valorizirati dok istočna strana, iznad turističkog naselja Girandella daje mogućnost izgradnje novih smještajnih jedinica i rekreacijskih sadržaja, ali uz maksimalno uvažavanje postojećeg visokog raslinja.

Osnovni ciljevi lokalne samouprave su da odgovarajućim mehanizmima i prostornim dokumentima nastavi prostorni razvoj i pronade ravnotežu između korištenja i zaštite prostora, stvori preduvjete za kvalitetnu rekonstrukciju građevina, proširi prometnu i komunalnu mrežu te zaštititi prirodu i graditeljsko nasljeđe.

Prepoznavanje kvalitetne arhitekture izgrađenih turističkih naselja traži minimalne intervencije u prostoru kao što je dopunjavanje društvenim, rekreacijskim sadržajima i podizanje kategorizacije smještajnog i ugostiteljskog sadržaja. Potrebno je bazirati se na racionalno korištenje prostora i postojećih hotelskih zgrada s optimalnom gradnjom novih. Hotelske zgrade u turističkom naselju Maslinica važno je očuvati u cijelosti, unutar njihovih gabarita na zadirući u njihov integritet.

Kamp Oliva kao dio turističkog područja Maslinica namijenjen za smještaj kamp prikolica, pokretnih kućica, kampera i šatora zasnivao se na principima uklapanja u urbanu strukturu i krajobraz naselja. Kamp je moguće nadopunjavati pratećim sadržajima i rekonstruirati da se pritom ne devastira prostor, propisanim međusobnim udaljenostima građevina, visinama, udaljenostima od obalne crte te koristiti građevinske materijale i opremu prikladnu izgradnji uz obalu.

Turističko područje Sant Andrea u čijem se sklopu nalazi Bregovčev omiljeni hotel Lanterna, sastoji se od postojećih hotela, restorana i pratećih građevina.

S obzirom da je na hotelu Lanterna izvedena rekonstrukcija krova potrebno je naglasiti potrebu za izvršenjem obnove u smislu vraćanja u prvotni oblik ravnog krova. Bregovčeva turistička naselja u Rapcu priznati su projekti od stane struke i posjećena turistička destinacija pa ih je stoga moguće rekonstruirati uz nužno poštivanje zadanog mjerila i uz priliagođavanje izvornim arhitektonskim obilježjima.

Bregovčevi hotel Bellevu i Jezero izgrađeni na Plitvičkim jezerima uklopljeni u prostor Velike Poljane, uz rub šume. Hotel Bellevue ima razvedeni tlocrt raščlanjen na tri stambena paviljona povezana na središnji servisni trakt hotela. Bregovac je u ovom projektu kao primarnu konstrukciju koristio armirani beton.

Hotel Jezero projektiran je s dva smještajna krila planski postavljena prema obližnjem jezeru. Kod konstruktivnog rješenja opet se primjenjuje armiranobetonska konstrukcija. Pročeljima hotela dominira obrađena drvena oplata. Oba hotela su vrlo dobro uklopljena u prostor i sasvim korektnih arhitektonskih volumena i formi. Bregovčevi projekti na Plitvičkim jezerima temelje se na snažnim i kvalitetnim temeljima predratne moderne s maksimalnim poštivanjem zatečene okoline.

Inače, uz Bregovca, na Plitvičkim jezerima djelovalo je niz velikana kao što su Stjepan Planić, Kazimir Ostrogović, Zdenko Strižić, Ivan Vitić i dr. U poslijeratnom razdoblju intezivno se radilo na stručnim studijama i analizama područja Plitvičkih jezera, odgovorno i profesionalno objavljavani su arhitektonski natječaji koji su okupljali elitu hrvatske arhitektonske kulture. Bregovčeve građevine sačuvane su i danas, ali njihove vrijednosti nisu u cijelosti iskorištene niti valorizirane. Cijelo područje Plitvičkih jezera potrebno je prostorno i urbanistički istražiti, provesti odgovarajuću valorizaciju i integralnu obnovu.

Velika vrijednost je u očuvanom prirodnom zelenilu i sačuvanim topografskim karakteristikama stvarajući pozitivan odnos s izgrađenom zgradom. Zgrade su projektirane u skladu s programom tadašnjeg razvoja turističke industrije i normama koje su preuzete iz europskih država s kvalitetnim turističkim gospodarstvom. Bregovac je u svojim realizacijama posvećivao veliku pozornost na oblikovanje partetnih dijelova zgrade i interakciji s prirodnim okruženjem. Vrijednost hotela poput Lanterne, Barbara i Marina leže u kvalitetno oblikovanim hotelskim vrtovima s hortikulturnim uređenjem kao i pomno odabranim smještanjem prostranih terasa s neprekinutim vizurama.

Sve turističke zgrade po svojoj arhitektonskoj koncepciji i pristupu oblikovanja u prostoru pripadaju modernoj hrvatskoj arhitekturi. Vrijeme izgradnje turističkih zgrada navedenih u radu vrlo je značajno za hrvatsku društveno- sociološku kulturu, u kojem nastaju vrijedna autorska dijela impesivnih arhitektonskih oblika.

Bregovac je uvijek nastojao stvoriti sinergiju arhitektonskih jednostavnih formi, oblika, konstrukcije i novih materijala s funkcionalnošću. Zastupljen osjećaj za krajolik i autohtonu graditeljsku baštinu bila je vrlina Zdravka Bregovca.

Način na koji je projektirao ima sva obilježja modernističkog izražaja s visokim internacionalnim stilom. Sve Bregovčeve zgrade danas su u funkciji odmarališta s istim ili sličnim funkcionalnim organizacijama ne ugrožavajući osnovne funkcije, izvedenim rekonstrukcijama fasada na pojedinim objektima pritom vrednujući autorov arhitektonski izričaj.

Unatoč vrijednoj arhitekturi Bregovčev motelski kompleks Plitvice gotovo trideset godina egzistira bez namjene zbog čega je izložen kontinuiranom propadanju. Motel Plitvice u Maslenici je napušten i u devastiranom stanju koji trpi posljedice rata, privatizacije, neriješenih imovinskih odnosa, inertnost vlasničkih struktura.

Hotelska arhitektura Zdravka Bregovca djelomično se vodi Le Corbusier-ovim osnovnim načelima, usvaja arhitektonsku modernu, prezentiranju u jednostavnim čistim oblicima, bez upotrebe suvišnih detalja na pročeljima, ostakljene površine koje ponekad slaže u ritmički niz i u armiranobetonskoj konstrukciji,

Bregovac majstorski koristi kompozicijsku jednostavnost i čistoću, ima velik osjećaj za ravnotežu u prostoru i ritam ploha te pokazuje iznimnu humanost prema krajobraznom okruženju. Brendiranje Bregovčevih turističkih zgrada ali i zgrada ostalih kolega koji su dali izrazit doprinos turističkoj arhitekturi pruža mogućnosti za turističku interpretaciju i prezentaciju razdoblja socijalističke prošlosti.

Ostvarenja iznimno plodnog arhitektonskog opusa Zdravka Bregovca predstavljaju vrhunac jedinstvenih projekata obilježeni sintezom moderne arhitekture i mediteranske graditeljske tradicije.

4. HOTEL AMBASADOR, Opatija

4.1. Arhitektonsko rješenje hotela Amabasador

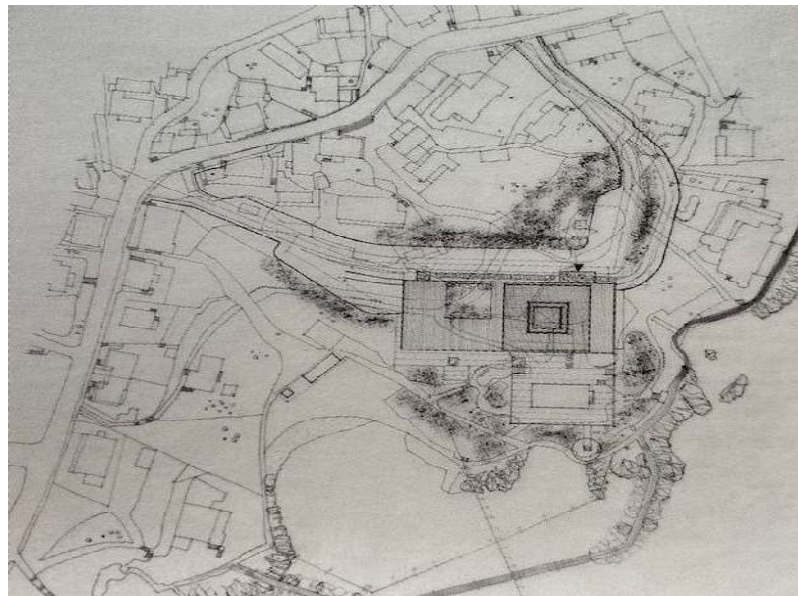
Zdravko Bregovac je nakon osnivanja vlastitog arhitektonskog biroa Opatija-projekt počeo intezivno djelovati u području turističke izgradnje te je tako prihvatio poziv na natječaj za izradu idejnog arhitektonskog projekta hotela Ambassador. Za hotel Ambassador osvaja prvu nagradu i realizaciju tada najreprezentativnijeg i najvećeg hotela. Hotel je počeo s izgradnjom 1961. godine, a radovi su trajali sve do 1966. godine kada je i svečano otvoren (Nikšić Olujić, 2015: 26). Bregovčev projekt dobijao je brojne kritike iz krugova povjesničara umjetnosti dok je isto tako pohvaljen i uvažen od mnogih stručnjaka s tadašnje arhitektonske scene.

Hotel Ambsador je jedan od prvih suvremenih hotela sagrađen po svjetskim standardima. Bregovac je s pojavom turistifikacije vrlo hrabro pristupio prostoru dajući mu u to vrijeme jednu sasvim novu avangardnu građevinu, okrenutu prema moru (Slika 117). Sustavno je proučavao navike ljudi koje je donio poslijeratni turizam i uspješno ih prenio u prostor iznimno kvalitetnom arhitekturom.

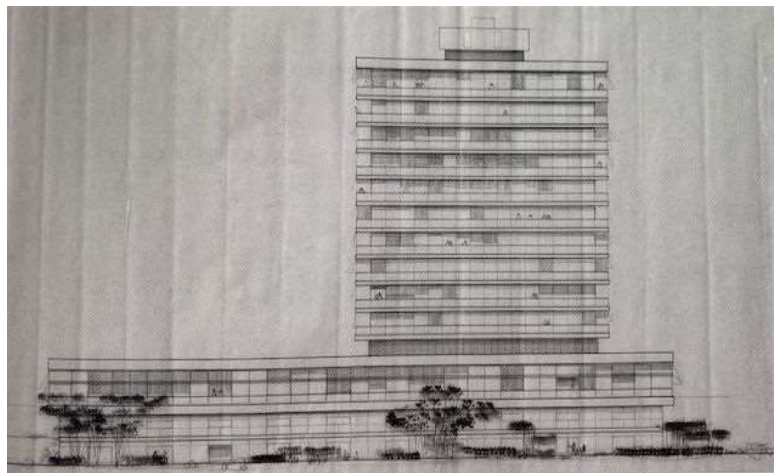
Slika 117: Hotel Ambassador, Opatija, Pogled s mora
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:65)

Bregovac hotel konceptualno bazira na pravokutnoj bazi i postavlja je na parcelu. Zahtjevna i relativno mala površina parcele trebala je prihvatiti izuzetno velik program. Odabrana je koncepcija koja je omogućila adekvatnu interpolaciju na postojeću parcelu. Pravilni pravokutnik postavljen je paralelno s regulacijskim pravcem i dužim stranicama prema moru (Slika 118). Glavni ulaz smješten je uz javnu prometnu površinu, na sjevernoj strani pročelja. S javno prometne površine omogućen je direktan pristup zasebnim ulazima upravno-servisnog trakta i kongresne dvorane smještene u prizemnoj etaži postamenta. Ulaz u suterenske garaže rješava sa zapadne strane pročelja, tako da s dužom silaznom rampom svladava zatečeni nagib terena.

Slika 118: Hotel Ambasador, Opatija, Situacijski plan
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:60)

Bregovac se u ovom projektu odlučuje za shemu izmaknutog „horizontalnog Breitfussa“ (<https://tehnika.lzmk.hr>), gradi toranj s devet katova u kojima su smještene hotelske sobe orijentirane na sve četiri strane. Toranj leži na širokom postamentu u kojem su smješteni društveni i servisno-upravni trakt (Slika 119).

Slika 119: Hotel Ambassador, Opatija, Južna fasada
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:61)

Hotel po Bregovčevom glavnom projektu ima 173 sobe i 7 apartmana smještenih u vertikalnom tornju (<https://www.novolist.hr/>). Na posljednoj etaži, desetom katu predvidio je prostor za ugostiteljsko-društveni sadržaj, noćni klub, restoran, zimski vrt i bar. Garažne prostore projektira na dva nivoa i to u etaži podruma i suterena. U istoj etaži nalazi se servisni trakt s spremištima i tehničkim prostorima. U servisno-upravni trakt ulazi se preko gospodarskog pristupa s sjeverne strane pročelja i gospodarskog dvorišta s zapadne strane pročelja, pritom ne miješajući pristupne linije gostiju i opskrbe. Uz servisni trakt smješta prostranu kantinu za osoblje hotela.

Bregovac, s ovim jasnim raščlanjivanjem stvara adekvatnu arhitektonsku korelaciju. Dio suterenske etaže, okrenute prema moru projektira s izvučenim prostorom namijenjenog za aperitiv kavanu s hortikulturno obrađenim vrtom. Dvije etaže iznad namijenjene su za prostore s ugostiteljskim, društvenim sadržajem i glavnim predvorjem. U centralnom dijelu postamenta smještene su stepenice i tri dizala kao vertikalna komunikacija sa servisno-upravnim traktom i smještajnim traktom. Prizemnu etažu zauzimaju i restoran s barom, salon za bankete, ljetna terasa i kupališna zona s velikim otvorenim bazenom. Smještajni trakt se rprostore kroz devet katova. Sve hotelske sobe imaju omogućen pristup terasama. Sobe su orijentirane u smjeru sjever-jug, istok-zapad. Hotelske sobe nije projektirao kako bi samo zadovoljavale propisane zakonske minimume već ih je oblikovao u skladu s intencijama i profilom hotela, za smještaj osoba s potrebom za većim komoditetom, odnosno s većim platnim mogućnostima, Bregovac u hotel smješta apartmane u kojima se odjeljuju prostori dnevnog boravka i spavanja te adekvatno povećava i oblikuje unutrašnje uređenje. Osim smještajnih jedinica na katovima se nalaze i prostorije za servis i čišćenje, međusobno povezanim dizalima i sigurnosnim stubištem s podjeljenim čistim komunikacijama.

U sjeveroistočnom dijelu prizemne etaže jasno je odvojen upravni trakt prostora s društvenim sadržajem ostvarujući tako minimalni kontakt s gostima. Bar koji je smješten u prednjem dijelu hotela, povezan s restoranom, vrtom hotela te hotelskom kuhinjom. Ugostiteljski sadržaji imaju zasebno odvojene sanitarne čvorove za goste hotela. Prostrana otvorena terasa u sklopu restorana okrenuta je prema moru i hotelskom bazenu.

Identitet hotela prepoznatljiv je kroz oblikovanje pročelja na kojem dominiraju horizontalni potezi na sva četiri pročelja koje čine ograde terasa (Slika 120). Pravilan tlocrt omogućio je racionalnu organizacijsku shemu, kvalitetan pogled iz svih soba i okupljanje svih javnih sadržaja oko centralnog preprostora koji vertikalno povezuje sve etaže hotela. Na taj se način postigla forma impresivne visine sa zanimljivim vizurama unutar i izvan hotela. Jednostavna i pravilna fasada definira odnos između hotelskih soba i vanjskih prostora, stvarajući kontinuiranu zonu terasa koje štite unutrašnjost od sunca, te osiguravaju traženu privatnost hotelskih soba.

Većina hotelskih sadržaja ima odličnu orijentaciju prema južnoj strani odnosno moru i centru grada Opatije i zapadnoj strani grada Rijeke. Cijeli postament je horizontalno izdužen, a kongresna dvorana smještena je prema moru kako bi se osigurao impresivan kadar. Dvorana je projektirana tako da ima i zaseban ulaz sa sjeverne strane pročelja kako aktivnosti vezane uz dvoranu ne bi utjecale na odmor gostiju.

Slika 120: Hotel Ambassador, Opatija, Sjeverna fasada
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:61)

Izbalansirana, pažljiva upotreba materijala poput stakla i prefabriciranih aluminijskih lamela i uzoraka na fasadama pridonijela je adekvatnoj kompoziciji (Slika 121). Bregovac čestim oblikovanjem fasada bez dominiranja bilo kakvih tekstura stvara jednu smirujuću arhitektonsku kompoziciju. Jednostavnim i pravilnim oblikovanjem fasade ne opterećuje prostor oko sebe, pa ju je lakše razumjeti. Dinamačkim ponavljanjem istih otvora stvara ritmičku kompoziciju na svim stranama pročelja. Veličinom i dispozicijom otvora na fasadi doprinosi doživljavanju većih i otvorenijih hotelskih soba. Postignute zadovoljavajuće arhitektonske forme plod su Bregovčeve imaginacije.

Slika 121: Hotel Ambassador, Opatija, Istočna fasada
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:61)

U fazi izgradnje izazvao je veliki kulturološki šok u Opatiji jer se svojim izgledom i volumenom isticao u austrougarskoj arhitekturi grada (Slika 122). S vremenom se tenzije smiruju shvaćajući da se Bregovčeva kvalitetna arhitektura uklopila u okoliš, ali pomalo ipak ugrožavajući povijesnu arhitekturu grada. Sama lokacija hotela je dobra jer se nalazi u neposrednoj blizini centra grada, predstavlja sjecište raznih aktivnosti te povezuje važne dijelove urbane matrice grada.

Slika 122: Hotel Ambassador, Opatija, Zračna fotografija
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

Unatoč tome što je lokacija izrazito frekventna i u blizini javnog parkinga, šetališta Lungomare i ugostiteljskih sadržaja zadržao je svoju privatnost. Vanjski društveni i rekreacijski prostor s bazenom okrenut prema moru, visinski uzdignut i omeđen visokim mediteranskim raslinjem omogućuje intimu gostima hotela.

Osnovni konstrukcijski sustav hotela Ambassador čini armirani beton. Statički sustav okvira s ispunom često se koristi za visoke poslovne, stambene i javne zgrade. Osnovni dio sustava je armiranobetonski okvir koji čine stupovi i grede, koji se tada ispunjava zidovima, panelima i blokovima (Slika 123). Prilikom bočnog opterećenja ispunjenog okvira, ispuna se ponaša kao dijagonala napregnuta tlačnom silom koja tako ukružuje cijeli okvir. Stropovi hotela građeni su kao monolitni armiranobetonski, takav sustav zidova i okvira omogućuje bržu izgradnju ovakve vrste građevine. Bregovac je na hotelu izveo ravan krov čija je završna obloga bitumenizirana pa se krov nekad koristio kao i terasa s popratnim ugostiteljskim sadržajem.

Slika 123: Hotel Ambassador, Opatija, Faza izgradnje
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:61)

Okvir koji ima međusobno blisko raspoređene stupove povezane sa visokim gredama, omogućuje tako postavljanje velikih staklenih otvora bez pojave loma. Na zadnjim etažama se na taj način dobiva krući i jači konstrukcijski sklop. Linearno deformiranje krutog okvira u kombinaciji sa paraboličnim deformiranjem posmičnog zida rezultira povećanom krutošću sustava zato što je, uslijed djelovanja horizontalnih sila, zid rasterećen okvirom pri vrhu zgrade, dok je pri dnu okvir rasterećen posmičnim zidom.

Uz pažljivo podešavanje, posmik u okviru može biti približno nepromjenjiv po cijeloj visini građevine, što omogućuje izvedbu jednakih katnih stropnih konstrukcija. Zidovi su tako raspoređeni da uglavnom tvore jezgru oko stubišta i dizala, dok su okviri, sa relativno visokim gredama, raspoređeni po rubovima. Unutar jezgre se nalaze komunikacijski kanali, dizala i stubište. Prednosti ovog sustava su veliki otvoreni prostori unutar svake etaže, omogućavaju projektiranje hotelskih soba različitih dimezija i dispozicija. Vertikalni nosivi sustav su stupovi kvadratnog poprečnog presjeka. Obodni zidovi su debljine od 20 do 30 cm. Rubni stupovi zajedno s gredama čine obodne rubne okvire koji zajedno sa zidovima osiguravaju potrebnu torzijsku krutost građevine.

AB zidovi i obodni AB okviri osim vertikalne nosivosti osiguravaju i horizontalnu stabilnost uslijed seizmičkog opterećenja i opterećenja vjetrom. Stropne konstrukcije su ravne AB ploče debljine $h = 18 - 25$ cm oslonjene na AB zidove, AB grede obodnih okvira i direktno na unutrašnje stupove. Opterećenje sa stropova u tlo se prenosi AB zidovima i stupovima do temeljne konstrukcije. Podzemni, suterenski i prizemni dio građevine je projektiran kao jedinstvena cjelina kako bi se osigurala potrebna krutost podzemnog djela na bočni pritiska tla i seizmičko opterećenje, što bi značilo da su zidovi jezgre u podzemnim, suterenskim i prizemnim etažama deblji nego nadzemno, u vertikalnom tornju, kako bi se osiguralo da posmične sile u zidovima budu manje od maksimalno dopuštenih te ujedno i zadovoljio kriterij protupotresnog projektiranja.

Temeljenje je izvedeno od pune armiranobetonske ploče, upete sa sve četiri strane. Izvedba armature i betoniranje konstruktivnih elemenata bili su složeni zbog visine građevine i konfiguracije terena. Inače, hotel se temelji na sraslom tlu, prirodnoj vapnenačkoj stijeni.

Hotel Ambassador s grandioznim ulazom odiše modernističkim dizajnom i dozom luksuza (Slika 124). Natriveni prostrani trijem izrađen od armiranobetonskih elemenata ravnih linija položen na okrugle stupove kao primarna nosiva konstrukcija. Natkriveni dio je izveden tako da obuhvaća cijelu širinu prometne površine. Unutrašnja ploha trijema sačinjena je od jednako razmaknutih armiranobetonskih lamela između kojih dopire dnevno svjetlo. Impozante površine natkrivenog trijema i predvorja daju gostu osjećaj visoko kategoriziranog hotela.

Slika 124: Hotel Ambassador, Opatija, Dio pročelja i glavnog ulaza
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

Stavove koje je zastupao s grupom EXAT 51 prenosio je na svoje hotelske zgrade, pa dosljedno to čini i na hotelu Ambassador. Sinteza umjetnosti i primijenjene umjetnosti rezultirala je prekrasnim ambijentima. Radovi u interijerskom uređenju su djela poznatih i uglednih hrvatskih umjetnika. Umjetnici koji su sudjelovali u stvaranju visokokvalitenog interijera su: Edo Murtić, Dušan Džamonja, Ivan Picelj, Boris Vižintin, Aleksandar Srnec, Milan Vulpe, Boris Dogan, Ivan Kalina, Diana Kosec, Inga Kostinčer, Zvonko Lončarić, Zlatko Bourek i Šime Perić (Nikšić Olujić, 2015: 26-27).

Bregovac je vrlo detaljno pristupio uređenju interijera, dizajnirane su čak i odore zaposlenika, tanjuri i čaše. Sva hotelska oprema izrađena je u hrvatskim radionicama i tvornicama. Jedan izuzetno profesionalni pristup uređenju i opremanju gdje se može potvrditi da se radi o total dizajnu. Prostrano predvorje hotela bilo je opremljeno s dizajnerskim namještajem koje je potpisao Bernardo Bernardi, na stropovima od kompozitnih ploča pravilan je raster rasvjetnih tijela (Nikšić Olujić, 2015: 26-27) (Slika 125).

Slika 125: Hotel Ambassador, Opatija, Ulazni prostor
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:63)

U društvenom prostoru kombinacijom stropnih i visećih lusterica postignut je jedinstven svjetlosni efekt, ugodan i umirujući za goste hotela. Pod izveden od visokokvalitetnog obrađenog drva i zastori od kvalitetnih materijala odavali su osjećaj topline i luksuza (Slika 126).

Slika 126: Hotel Ambassador, Opatija, Društveni prostor
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:63)

Eskluzivnost i doza luksuznog uređenja mogla se osjetiti i u baru gdje su stropovi ukrašeni kristalnim visećim lusterima a masivni šank opremljen visokim dizajnerskim stolicama sa sjedištem od fino obrađenih baršunastih materijala. Zidovi u prostoru oplemenjeni su muralima (Slika 127).

Slika 127: Hotel Ambassador, Opatija, Bar
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:64)

Visoki dizajn pratio je i hotelske sobe koje su osim prostranosti imle i vrijedni namještaj s potpisom Bernarda Bernardija, dekorativne zidove u prirodnim bojama, posteljine i zavjese izrađene od najfinijih materijala (Slika 128).

Slika 128: Hotel Ambassador, Opatija, Hotelska soba
(Izvor: Nikšić Olujić, 2015:62)

Interijer i mobilijar hotela Ambassador su bili majstorski dizajnirani i odabrani namjenski za sve sadržaje hotela kako bi se postigao jasan i prepoznatljiv identitet, ali i užitak boravka gostiju. Bregovac je analizirajući relevantne trendove na tržištu za što boljem marketinškom pozicioniranju hotela, dao veliku važnost suodnosa arhitekture eksterijera i dizajna interijera. Ciljana ugodna i opuštena atmosfera postignuta je diskretnim, upečatljivim namještajem, oblogama, zavjesama i detaljima, a nimalo nametljivo doza luksuza se osjeti od glavnog ulaza do hotelskih soba. Kvalitetnom arhitekturom i isto tako dizajnom, Bregovac hotel postavlja na visoku poziciju turističkog tržišta.

4.2. Promjene na hotelu tijekom vremena

U razdoblju nakon drugog svjetskog rata u Opatiji je nedostajalo smještajnih kapaciteta. S bogatim turističkim nasljeđem imala je predispozicije za još boljim uspjehom na turističkom tržištu. Opatiji je bilo potrebno nešto što će joj nadograditi identitet prepoznatljive europske turističke destinacije. Do izgradnje ovog monumentalnog kubusa dolazi zbog snažnog poleta turizma u Opatiji. Hotel Ambassador u vrijeme Jugoslavije bio je jedan od značajnijih turističkih građevina na području Opatijske rivijere. Sa svojim modernističkim izgledom i velikom dozom profinjenosti i luksuza privlačio je veliki broj stranih turista iz viših društvenih slojeva kao i tadašnju utjecajnu političku elitu, ministre, generale pa i predsjednika Jugoslavije Josipa Broza Tita. Visoko kategorizirani hotel Ambassador do osnivanja Hrvatske nije imao značajnijih rekonstrukcija osim redovnog održavanja i zamjene hotelske opreme.

Nakon osamostaljenja Hrvatske od Jugoslavije hotelska izgradnja ulazi u novo tisućljeće. Hrvatska je ušla u nove pretvorbe i privatizacije kojom se mijenja vlasnička struktura hotela. U domovinskom ratu, zbog ratne opasnosti i blokade prometnih veza prema kvarnerskom kraju turizam gotovo zamire. Nakon 2000. godine dolazi do ponovnog jačanja turizma. Zbog starenja hotelske zgrade i hotelske opreme, ali i zastarijevanja zbog promjena u turizmu, hotel Ambassador podvrgnut je opsežnim rekonstrukcijama. S obzirom na sve veće zahtjeve koje postavljaju pravilnici o kategorizaciji i obaveznoj opremi, hotel koji je za vrijeme Jugoslavije imao jedinstven izgled i eskuzivnu turističku ponudu, s kategorizacijom od pet zvijezdica zapravo se u promatranom razdoblju nije bitno promijenio. Hotel Ambassador je sačuvao svoj identitet. Investitor i vlasnik hotela Ambassador Liburnia Riviera Hoteli značajniju rekonstrukciju izveo je 2011. godine po projektu arhitektonskog studia Dražul Glušica Arhitekti iz Rijeke. Rekonstrukcija je obuhvaćala preuređenje desetog kata na kojem su izvedene prostranije sobe s mogućnošću boravka četiri do pet osoba.

Spuštani su postojeći stropovi pomoću prefabriciranih gips-kartonskih ploča pričvršćenih na tipsku aluminijsku montažnu konstrukciju, u međuprostor je postavljen novi sustav ventilacije i klimatizacije u skladu s tadašnjim normativima. U restoranu su bili obnovljeni svi zidovi i strop te postavljena suvremenija tehnička oprema, namještaj i novi sistem rasvjete. U vanjskom društvenom prostoru i sunčalištu bile su postavljene nove podne obloge.

Kako su svjetska turistička kretanja ukazivala na rastući segment tržišta odmarališnog i poslovnog turizma, hotelska kuća Liburnia Riviera Hoteli u suradnji s institucijama i strukovnim udruženjima izradila je početkom 2018. godine idejni projekt rekonstrukcije hotela Ambassador. Autor posljednje rekonstrukcije je arhitektonski studio Herring Architects iz Opatije. Izvedbeni projekt rekonstrukcije izrađen je sredinom 2018. godine, a realiziran je u rujnu 2019. godine (<https://www.liburnia.hr>).

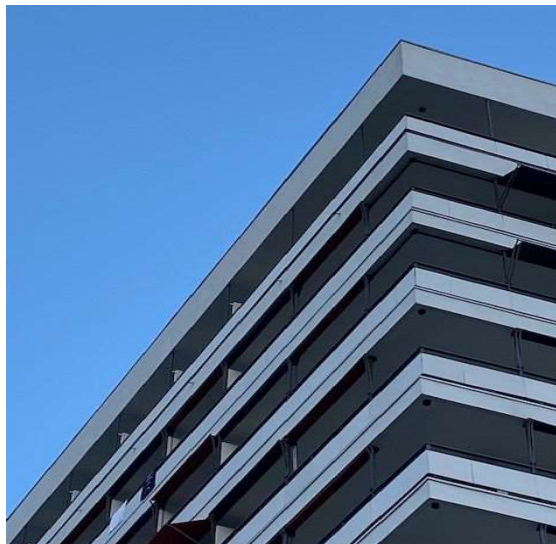
S obzirom na navedeno hotel Ambassador koji je u sastavu hotelske kuće Liburnia Riviera Hoteli imao je težnju unaprijediti kvalitetu ponude istoimenog hotela s tendencijom daljnjeg širenja poslovnog turizma.

Projekt rekonstrukcije hotela Ambassador podrazumijevao je povećanje smještajnog kapaciteta i kongresne dvorane s mogućnošću pregrađivanja te ugrađivanje nove tehničke opreme i namještaja. Obnovom hotela nisu se ugrozile njegove arhitektonske vrijednosti. Funkcionalne i oblikovne karakteristike hotela nisu se bitno izmjenile. Nije izmjenjena njegova vizura pa tako da je i sada ostao dominantna točka u prostoru (Slika 129). Svakako da je navedena obnova zahtijevala posebne i detaljne razrade projektne dokumentacije s obzirom da se radi o uvaženom autoru i njegovoj izvanrednoj intervenciji u prostoru. Sa sigurnošću je da se pristupilo obnovi s velikom dozom poštivanja jer je očuvala Bregovčev osnovni arhitektonski izražaj, pa tako je s ovom obnovom Opatija dobila jednu eskuzivnu, visoko kategoriziranu turističku zgradu.

Slika 129: Hotel Ambassador, Opatija, Pogled s opatijske prometnice
(Izvor: E. Redžović, 2021.)

Pokretne vertikalne tende fiksirane su na konzolama balkona te osiguravaju sjenu i direktni upad sunčevih zraka u prostor balkona i hotelske sobe (Slika 130). Odabrano je kvalitetno platno prikladnih boja. Ovaj dodatak na pročelju ne ugrožava kvalitetu fasadnih ploha.

Slika 130: Hotel Ambassador, Opatija, Zaštitne tende na pročeljima
(Izvor: E. Redžović, 2021.)

Dokaz sačuvane kvalitete javnog prostora je pogled na moderno bezvremnsko južno pročelje sa znamenite šetnice Lungomare (Slika 131).

Slika 131: Hotel Ambassador, Opatija, Pogled sa šetnice Lungomare
(Izvor: E. Redžović, 2021.)

Glavni ulaz u hotel Ambassador s ravnim, obrađenim panelima na jednostavnim volumenima prikazuje simboličnost pročelja (Slika 132).

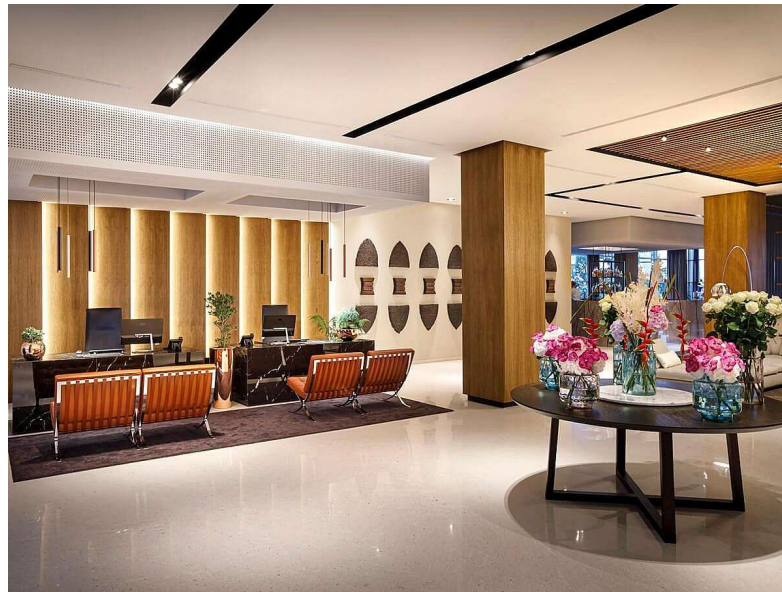
Slika 132: Hotel Ambassador, Opatija, Glavni ulaz
(Izvor: E. Redžović, 2021.)

Prostrano predvorje u potpunosti je preuređeno ne udaljavajući se od Bregovčevog profinjenog dizajna (Slika 133). Pod je izveden od visoko sjajnog poliranog kamena, dekorativni drveni umetci jedan su od instrumenata za dijalog stropa s zidovima. Skladan dizajnerski namještaj izrađen od visokokvalitetnih materijala s blagim bojama ne nameće se suviše u prostoru, idealan, profinjen pronalazi zajedništvo s horizontalnim i vertikalnim linijama. Kroz cijeli prostor prisutna je kombinacija tehičke, arhitektonske i dekorativne rasvjete.

Slika 133: Hotel Ambassador, Opatija, Predvorje
(Izvor: E. Redžović, 2021.)

Velika površina predvorja daje mogućnost različitih intervencija, izvedba dekorativnih drvenih panela na drugoj strani zida dosljedno prati tekstuure na stupovima. U ovom dijelu predvorja smještene su dizajnerske stolice po uzoru na Barcelona stolice Ludwiga Mies van der Rohe-a. Točku u prostoru predstavlja dizajnerski stol, jake istančane boje s dekorativnim cvijećem koje gostu hotela prenosi osjećaj dobrodošlice (Slika 134).

Slika 134: Hotel Ambasador, Predvorje, Opatija.
(Izvor: E. Redžović, 2021.)

Postojeći vanjski bazen je obnovljen iz funkcionalno-tehničkih razloga, a sunčalište opremljeno novim ležaljakama, suncobranima i sjedećim garniturama (Slika 135). Vanjski bazen pravilnog oblika prati linije hotela sa zadržanim tlocrtnim dimenzijama 18 m x 5 m.

Slika 135: Hotel Ambassador, Opatija, Vanjsko kupalište, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

Postojeći prostor unutarnjeg bazena uređen je moderno i decentno. Ne eksperimentirajući previše kod odabira tonova u prostoru prevladavaju prirodne i tople zemljane boje, a na stropovima i zidovima ugrađena je ambijentalna rasvjeta (Slika 136). Tlocrtne dimenzije unutarnjeg bazena su 15 m x 5,6 m.

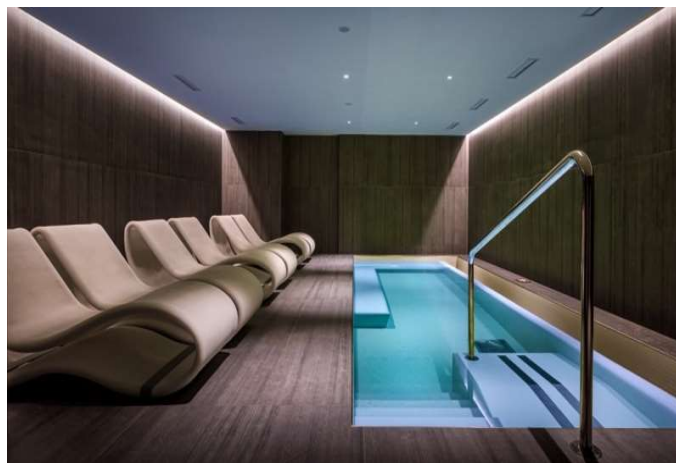
Slika 136: Hotel Ambassador, Opatija, Unutarnji bazen, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

Dobro osmišljen prostor oko bazena bez vertikalnih i horizontalnih barijera omogućuje izravne komunikacije i vizure. Funkcionalno oblikovan prostor omogućuje i organiziranje raznih događanja poput svečanosti i domjenaka (Slika 137).

Slika 137: Hotel Ambassador, Opatija, Vanjski bazen i vanjski društveni prostor
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

Hotel Ambassador raspolaže i sa SPA centrom koji se rasprostire na 1.300 m² sa specifičnim tretmanima i programima posvećenima elementu vode (<https://www.liburnia.hr>) (Slika 138). Postavljanjem jasnih ciljeva i programskog zadatka vrlo je teško pogriješiti u izvedbi detalja, profinjenost zemljanih boja, dekorativnih zidova i dizajnerske ležeće garniture doprinose opuštajućoj atmosferi.

Slika 138: Hotel Ambassador, Opatija, SPA centar, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

Preuređenjem postojeće kongresne dvorane dobile su se još dvije nove dvorane pa tako za potrebe održavanja intimnijih skupova kongresna dvorana se može podijeliti u maksimalno šest prostorija (Slika 139, 140, 141). Kongresna dvorana je projektirana da se mogu održavati banketi od 400 uzvanika te skupovi i konferencije do 1000 sudionika (<https://www.liburnia.hr>). Uvedena je i suvremena tehnička oprema koja udovoljava današnjim potrebama korisnika.

Slika 139: Hotel Ambasador, Opatija, Multifunkcionalna dvorana
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

Slika 140: Hotel Ambasador, Opatija, Multifunkcionalna dvorana
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

Slika 141: Hotel Ambassador, Opatija, Multifunkcionalna dvorana
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

Bar koji je smješten u prizemlju u cijelosti je obnovljen (Slika 142). Masivni šank izveden od drva visoke kvalitete, pomno odabrani stilski namještaj i garniture i dekorativni zastori u tonalitetu garnitura čine prostor izuzetno profinjenim. Dobro pozicioniranje bara gostima pruža lijep pogled na more.

Slika 142: Hotel Ambassador, Opatija, Bar, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

U blizini bara smješten je restoran s istom dozom profinjenosti i pogledom. Stropovi su spuštene gipskartonskim pločama obojani blagim bojama, lamele na stropu postavljene po dužoj stranici koje izdužuju tlocrt stvarajući time prostraniji i ugodniji prostor. Pod je dizajniran kao integrirani strukturalni pod s izraženim teksturama na koji su u tri linije postavljene elegantne garniture (Slika 143).

Slika 143: Hotel Ambassador, Opatija, Restoran, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

Sve hotelske sobe su obnovljene zbog dotrajalosti opreme. Rekonstrukcija nije bitno utjecala na postojeću funkcionalnost i oblikovnost s obzirom da sada hotel raspolaže s ukupno 243 smještajne jedinice i 413 ležajeva, od toga 20 ekskluzivnih soba i apartmana, 27 obiteljskih soba, 36 jednokrevetnih soba, 108 dvokrevetnih soba s mogućnošću tri sobe za osobe smanjene pokretljivosti i invaliditetom. Jednokrevetne i dvokrevetne sobe su površine od 23,50 m² do 25,50 m², ekskluzivne dvokrevetne sobe površine od 30,50 m², sobe s dva dvokrevetna odvojena ležaja i apartmanske sobe površine od 43 m² do 55 m² (<https://www.liburnia.hr>). Programski koncept je bio da se rehabilitiraju Bregovčeve sobe s neupitnim vizualnim identitetom, na način da se uvede suvremena tehnička oprema i zamjeni dotrajali namještaj.

Vještim intervencijama unesen je suvremeni duh u hotelske sobe. Naglasak je bio na očuvanju vizualnog identiteta. Prilikom projektiranja hotelskih soba nisu se preuzimali minimalni uvjeti za površine i sadržaj opreme već se baziralo na identitetu i brendu hotela. Sve sobe su opremljene lcd televizorima. U nekim sobama postoje i sjedeće garniture (Slika 145). Sve sobe su opremljene profinjenim i dizajnerskim namještajem. Boje materijala i namještaja mijenjaju se ovisno o tipu sobe. Fine tkanine, zavjese i tepisi svaku sobu čine ekskluzivnom. Zidovi i stropovi su tamniji ali smirujući s fino obrađenim dekorativnim oblogama na zidovima. Ugodna i opuštena atmosfera u sobama postignuta je diskretnim i kvalitetnim namještajem, oblogama i zavjesama.

Obnovom hotelskih soba unešena je posebnost u svakom smislu. Prisutna je mala doza minimalizma ali izuzetno profinjena i do detalja pomno osmišljena (Slika 144, 145, 146). Sve sobe sadrže kupanicu s wc školjkom, umivaonikom i tuš kabinom dok ekskluzivne sobe imaju kupaonice koje sadrže i kadu.

Slika 144: Hotel Ambassador, Opatija, Hotelska soba, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

Slika 145: Hotel Ambassador, Opatija, Hotelska soba, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

Slika 146: Hotel Ambassador, Opatija, Apartman, 2021.
(Izvor: www.google.com/hotelambasador-opatija)

Hotelska kuća Liburnia Riviera Hoteli planira obnovu plaže koju koncesijskim ugovorom koristi hotel Ambassador (Slika 147). Osnovne oblikovne karakteristike plaže će se zadržati. Projektom je predviđeno postavljanje drvenih i kamenih obloga, sa uvođenjem ambijentalne rasvjete. Manje površine na plaži bit će oplemenjene primjerenim zelenim raslinjem. Postojeće stubište će se također obnoviti, izvest će se nova gazišta, ograda i rasvjeta. Tuševi i kabine na plaži će se obraditi odgovarajućim materijalima. Pristup plaži je pješački, stepenicama koje vode iz hotela Ambassador i preko obalne šetnice Lungomare koja je izvan obuhvata. Hotelska plaža će se priključiti na postojeću komunalnu infrastrukturu, vodoopskrbnu mrežu i elektroenergetsku mrežu. Odvodnja vode iz tuševa riješit će se u skladu s važećim pravilnicima i normativima izvedbom novih podnih spremnika sa ugrađenim uređajima za pročišćavanje. S obzirom da se planira izvedba samo ambijentalne rasvjete ne očekuje se potreba za povećanjem postojećeg priključka. Planiranom zahvatu potrebno je oprezno pristupiti poštujući prirodni krajolik, kako je to činio Bregovac, pokušati preuzeti njegove vizije i osjećaj vrednovanja. Nadležna tijela ni u kojem slučaju ne bi smjela omogućiti hotelskoj kući uzurpaciju veće površine koja bi imala za posljedicu pojavu gentrifikacije, pretvaranje užeg područja u skupo i luksuzno odmaralište za pripadnike višeg sloja te time istisnula domicilno stanovništvo. Agresivna rekonstrukcija postojeće plaže može bitno utjecati na promjenu društvene strukture.

Slika 147: Hotel Ambassador, Opatija, Plaža
(Izvor: E. Redžović, 2021.)

4.3. Valoarizacija i kategorizacija hotela Ambassador

Bregovac je na hotelu Ambassador zaista primjenjivao sve stavove koje je zastupao kao član umjetničke grupe EXAT 51, svaki od renomiranih umjetnika ostavio je trag svog rada u dizajniranju interijera. Hotel Ambassador bio je prepoznat po svojoj oblikovnoj snazi i kvaliteti pa je tako ugostio raznu umjetničku i političku elitu.

Hotel Ambassador kategoriziran je kao hotel s pet zvjezdica. Osmišljen je kao hotel odmarališnog i poslovnog tipa koji je otvoren tijekom cijele godine. Pogled na more, Kvarnerski zaljev i centar grada Opatije koji se pruža iz većine hotelskih prostorija daje mu sigurnu vrijednost. Njegova kvalitetna arhitektura i izvanredan dizajn značajan je za hotelsku kuću ali i za identitet grada. Prilikom obnove cilj je bio ponuditi korisnicima jedinstveni ugođaj kroz sve što ovaj hotel nudi. Obnovom je ostvarena topla veza s Vilom Ambassador, građevinom lijepe secesijske arhitekture. Veza je nastala radi cjelovite turističke djelatnosti hotelske kuće.

Hotel Ambassador smješten je u izgrađenom dijelu grada Opatije gdje se ne dozvoljava izgradnja novih zgrada i prenamjene postojećih zgrada istog karaktera. Ova turistička zgrada okružena je nizom građevina iz austro-ugarskog razdoblja i privlačnim krajobrazom. Hotel je uspješno uklopljen u prostor a sama lokacija je u najvećoj mogućoj mjeri kvalitetno iskorištena pa samim time može se potvrditi jedno iznimno kvalitetno urbanističko arhitektonsko rješenje. Osvrtom na hotel vidljivo je prisutna prostorna kompozicija i ravnoteža. Osim navedenog karakteristična je otvorena prostrana površina sa sunčalištem i velikim bazenom koja je visinski i zelenom tampon zonom odvojena od glavnog opatijskog šetališta Lungomare. Hotel Ambassador smješten je u blizini centra Opatije koji nudi razne trgovačke, ugostiteljsko-uslužne, zabavne i kulturne sadržaje.

4.4. Prijedlog konceptualnog rješenja prometa u mirovanju za hotel Ambassador

4.4.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

Grad Opatija nalazi se na krajnjem zapadnom dijelu Primorsko-goranske županije s kojim sačinjava uzak priobalni pojas liburnijskog primorja. Opatija se zbog svojeg položaja i bogate povijesti godinama razvijala kao turistička destinacija te danas ima tipične karakteristike turističkog malog grada, pretežno odmorišnog tipa. Prema marketinškom planu za turizam grada Opatije uz postojeći proizvod nastoji se ojačati poslovni turizam. Grad Opatija ima razne kapacitete kongresnih dvorana u postojećim hotelima a jedan od reprezentativnijih je i Bregovčev Ambassador. Najveće turističke atrakcije Opatije su Villa Angiolina, zgrada koja je sasvim sigurno obilježila početak turizma u povijesti Opatije, nadomak Ville Angiolina smješteni su Švicarska kuća, umjetnički paviljon Juraj Šporer, reprezentativni hotel Kvarner - prvi luksuzni hotel na tom području, hotel Imperial - drugi sagrađeni hotel u Opatiji i jedan od simbola opatijskog turizma, Lungomare odnosno Šetalište Franja Josipa I, crkva Svetog Jakova, crkva Marijina Navještenja i ljetna pozornica (<http://www.opatija.net/hr>).

4.4.2. Prirodno geografske osobine

Smješten uz Kvarnerski zaljev, grad Opatija ima iznimno dobar geografski položaj što je njegova najveća prednost i preduvjet za razvoj pomorskog gospodarstva i turizma. U okolici grada Opatije nalazi se obilje prirodnih resursa pri čemu prevladavaju more i šume. Morske plaže potrebno je preurediti na primjeren način, uvažavajući postojeće zelene površine. Osobito se odnosi na plaže smještene u neposrednoj blizini hotelskih zgrada. Park prirode Učka obuhvaća površinu brdskog dijela grada Opatije koji ima prirodne, kulturno-povijesne i turističko-rekreacijske vrijednosti. U Opatiji su smještena dva spomenika parkovne arhitekture, Park Angiolina i Park Margerita (<http://www.opatija.net/hr>).

4.4.3. Prostorno planska analiza

Grad Opatija je definirao polazišta, ciljeve kao i uvjete gradnje i rekonstrukcije donošenjem Prostornog plana uređenja grada Opatije i Urbanističkog plana uređenja naselja Opatija (UPU 1), gdje su navedeni urbanistički parametri koji se tiču predmetnog Hotela Ambassador. Budući da je ponavljanje povijesne matrice neprovedivo, svakako je potrebno uspostaviti urbanističku matricu. Posebno je važno da volumeni planiranih rekonstrukcija ne negiraju povijesnu istaknutost te da se kod oblikovanja vanjskih dijelova građevina ne odabiru završni materijali koji bi promijenili sliku prostora i formu hotelske zgrade. Prilikom bilo kakvog novog zahvata u prostoru, primjerice rekonstrukcije hotela Ambassador bila bi nužna provedba arhitektonskog natječaja izrade idejnog arhitektonskog rješenja (<https://zavod.pgz.hr>).

Hotel Ambassador se prema kartografskom prikazu iz Urbanističkog plana uređenja naselja Opatija nalazi u turističkoj zoni T1 15 u kojoj se gradnja i rekonstrukcija građevina isključivo provodi unutar postojećih gabarita. Iznimno je dozvoljena izgradnja podzemne garaže koja može zauzeti do 80% građevne čestice, na udaljenosti najmanje 1 m od rubova čestice a koeficijent iskorištenosti (kis) se može povećati za 50% s time da se navedeno povećanje može primijeniti samo na podzemne garažne prostore te se time ne može povećati prethodno definirani kis za preostale dijelove građevine. Garaža može imati jednu suterensku i više podrumskih etaža (<https://zavod.pgz.hr>).

Pri izradi projektne dokumentacije za zahvate na ovim građevinama treba se pridržavati smjernica za vrsnoću i kulturu građenja. Sva vrijedna stabla na privatnim i javnim česticama moraju se sačuvati, a oštećena zamijeniti istom vrstom prije završetka gradnje (<https://zavod.pgz.hr>).

4.4.4. Prometna, komunalna infrastruktura i opremljenost

Okosnicu cestovnog prometa na području Grada Opatije čine županijske i državne ceste na dionici Rijeka-Opatija-Lovran koje jesu povezane s državnom cestom na dionici Rijeka-Tunel Učka (<https://zavod.pgz.hr>). Navedene ceste prolaze središtem Opatije koje u ljetnoj sezoni na dionici ulice Maršala Tita postaju vrlo opterećene pa se tako smanjuje njena propusnost. Većina lokalnih cesta koja povezuje opatijska naselja izgrađena je s iznimno strmim nagibima, a na pojedinim dionicama nezadovoljavajućih prometnih uvjeta.

Nedostatak parkirališnih zona najviše se osjeti u ljetnoj sezoni kada je velika koncentracija domicilnog stanovništva i turista. Osobito se to odnosi na uže obalno područje gdje je smješteno najviše hotelskih, ugostiteljsko-uslužnih i trgovačkih objekata. Grad Opatija nije opremljen željezničkom mrežom premda postoji mogućnost izgradnje određene dionice mreže sa željezničkom postajom na udaljenosti od 5 km (<https://zavod.pgz.hr>). Plan lokalne samouprave je osigurati plansku i projektnu dokumentaciju za izgradnju turističke žičare, a zanimljivim se čini jer je upravo Bregovac pomalo vizionarski izradio idejno rješenje triju stanica za žičare na dionici Medveja-Učka.

U prostornim dokumentima predviđena je izgradnja nove trase željezničke pruge velike učinkovitosti. Ona bi se povezala sa Lupoglavom, Matuljima i prolazila bi željezničkim tunelom kroz Učku (<https://zavod.pgz.hr>). Ovakva suvremena željeznička pruga može biti od velikog značaja za unaprijeđenje prometa i turističkog razvoja. U povijesti je Opatija imala uspostavljenu pomorsku vezu dok je danas ista iz neopravdanih razloga ukinuta. Postojeća luka Opatija za javni promet smještena je na maloj udaljenosti od riječke luke što bi mogao biti poticaj za ponovnim uspostavljanjem veze. Opatijska rivijera primamljiva je stranim nautičarima koji svojim privatnim plovilima rado krstare uz kvarnersku obalu.

U Opatiji je smještena i benzinska crpka za nautičare ali zbog neusklađenosti današnjim potrebama i niskog stupnja opremljenosti nije u funkciji.

Porast kongresnog turizma u Opatiji upućuje na potrebu izgradnje helidroma na području grada Opatije čime bi se pobudilo zanimanje visokokvalitetnih poslovnih organizacija.

Lokalne vlasti imaju u planu uspostaviti nove trase gradske prometnice koje će se povezati s izgrađenom brzom cestom čime će se rasteretiti ulice u obalnom području. Postojeći autobusni kolodvor i benzinska crpka planiraju se izmjestiti, a u svrhu poboljšanja kvalitete javnog prostora uredit će se glavni gradski trg. Grad Opatija kao kvalitetan urbanizirani prostor za postizanje visoke kategorizacije turizma planira daljnji razvoj i unaprijeđenje komunalne infrastrukture. Prvenstveno planira gradnju novih vodosprema, crpnih postrojenja i rekonstrukcije dotrajalih cijevovoda, uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Izgradnja nove telekomunikacijske mreže u novoizgrađenim područjima kao i rekonstrukcija postojeće u užem središtu Opatije osigurala je kvalitetnije usluge krajnjim korisnicima (<https://zavod.pgz.hr>).

4.4.5. Turistički potencijal

Grad Opatija je atraktivna turistička destinacija s najdužom tradicijom u Hrvatskoj. U svojim strateškim ciljevima uključuje cijeli naseljen prostor što je od bitnog značaja za daljnji razvoj turizma. Povoljan geoprometni položaj, ugodna klima i naslijeđena bogata povijesna baština jedni su od razloga naglog i intenzivnog razvoja turizma. U poslijeratnom razdoblju kada je nastupio izraziti postupak urbanizacije i gradnje hotelskih zgrada pa do danas je uspjela sačuvati odnos s prirodnim krajolikom, hortikulturno uređenim šetnicama i brojnim parkovima. Nadalje, Opatija nudi sve prednosti velike kongresne destinacije. Široki raspon i raznolikost kongresnih kapaciteta omogućava održavanje više skupova istovremeno te veći broj kongresa međunarodnog značaja. U Tablici 1 prikazano je sagledavanje unutarnjih i vanjskih čimbenika.

Tablica 1: Swot analiza

SWOT ANALIZA	
SNAGA	SLABOST
Povoljan zemljopisni i geoprometni položaj;	Nedovoljno uređene morske plaže;
Razvijena prometna infrastruktura;	Zastoj u rekonstrukciji i kvalitetnoj obnovi turističkih zgrada, objekti izvan funkcije;
Blizina zračne luke;	Nedostatak kvalitetnijeg ugostiteljsko uslužnog sadržaja;
Blizina marine;	Automobili i prevelika mobilnost.
Povijesna obilježja;	PRILIKA
Dostupnost uređenog gradskog i međugradskog prijevoza;	Strateški razvoj Grada Opatije i izrada dopuna prostornim planova i generalnih urbanističkih planova;
Kulturna povjesna baština;	Očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine;
Brend, razvojna usmjerenost ka turizmu;	Povećani interes međunarodnog turizma;
Hotelska arhitektura;	Izgradnja i opremanje prometnica;
Krajobrazna arhitektura.	Planirana izgradnja parking prostora na užem lokalitetu.
PRIJETNJA	
Ekonomska i zdravstvena kriza;	
Zagađenje okoliša užeg lokaliteta;	
Klimatske promjene;	
Financijski gubici u slučaju nedovoljnog kapaciteta iskorištenosti;	
Nekontrolirana izgradnja, veliki pritisci na prostor.	

4.4.6. Reljef, obala, čistoća mora i klima

Područje Opatije je sastavljeno od vapnenaca i izloženo eroziji koja je stvorila manje i veće bregove između kojih su se formirale uvale, drage, doline i vrtače. U Opatiji možemo zateći tek manje površine koje su ravninski položene. Grad Opatija ima umjerenu klimu bez značajnih temperaturnih ekstrema, relativno visok pritisak u zraku stvara konstantno strujanje zraka pa su tako noći uglavnom ugodne i bez veće vlažnosti (<https://zavod.pgz.hr>). Zbog povoljne mikroklimatske prilike u Opatiji su niknuli jedni od najljepših parkova u regiji. Nedovoljno obrađeni zakoni koji se odnose na uređenje i korištenje morskih plaža i pomorskog dobra predstavljaju problem ne samo sa domicilno stanovništvom već i za prostornu sliku. Velika opasnost krije se iza masovne komercijalizacije koja bi mogla ozbiljno devastirati pomorsko dobro. Opatija ima mediteransku klimu s blagim zimama i ugodnim ljetima. Klima je u većem dijelu godine prikladna za izletničku i turističku dijelatnost. Kvaliteta mora u Opatiji je dobra, ulaganja u nove sustave sanitarne kanalizacije i pročišćavanje otpadnih voda dala su rezultate u poboljšanju kakvoće mora. Na određenim morskim plažama znaju se pojaviti kratkotrajna onečišćenja većeg inteziteta uzrokovana neobnovljenim i dotrajanim uređajima za pročišćavanje koji ne zadovoljavaju današnje kriterije zaštite okoliša.

4.4.7. Šetnice, parkovi i zelene strukture

Jedan od turističkih aduta Opatije su zasigurno prekrasne šetnice i parkovi. Jedan od povijesno značajnih za Grad Opatiju je svakako već spomenuti Park Angiolina sa svojim slikovitim stazama. U ovom hortikulturnom dobru zasađeno je otprilike 150 biljnih vrsta. Park Sveti Jakov smješten u samom središtu s upečatljivim zelenim travnjacima, šarenim cvijećem i s impozantnom neobaroknom fontanom nudi posjetiteljima opuštajuću i ugodnu šetnju (<http://www.parkovi-opatija.hr/>).

Nadomak centra Opatije smješten je raskošni perivoj, zelena oaza očuvane vegetacije s otvorenim vizurama na cijeli Kvarner. Šetnica Franje Josipa I, poznata i pod nazivom Lungomare idealno je uklopljena u prostor povezujući tako direktno sve javno-društvene sadržaje (<https://hr.wikipedia.org/wiki/Lungomare>). Šetnjom Lungomare može se vidjeti usklađeno hortikultuturno uređenje i primjerci vrhunske arhitekture 19.st .

4.4.8. Objekti za smještaj, javne zgrade i prostori te sadržaji za kongrese

Većina smještajnih kapaciteta nalazi se u samom centru Opatije što znači da su u blizini svih turističkih atrakcija. Nešto dislocirani su kamp Preluk i novoizgrađeni hotel Navis te privatni apartmanski smještaji, ali kamp i apartmani po karakteru ne spadaju u osnovne smještajne kapacitete grada Opatije. Osim predmetnog Hotela Ambassador, ostali hoteli su također smješteni u samom centru grada. Hotelska ponuda grada Opatije se sastoji od hotela pretežno odmarališnog tipa. Većina hotela nudi konferencijske sadržaje, različitog kapaciteta. Uz hotel Adriatic, Ambassador nudi najveći broj dvorana i sjedećih mjesta.

Hotel Ambassador posluje tijekom cijele godine. Poslovna potražnja je usko vezana za lokalne i regionalne kompanije, transport, luku, trgovinu i industriju. Ovaj segment je trenutno vrlo važan za turizam Opatije. Multifunkcionalne dvorane hotela Ambassador posljednjih godina su učestalo mjesto održavanja velikog broja međunarodnih, hrvatskih kongresa i drugih skupova (<https://www.poslovniturizam.com>).

4.4.9. Zdravstveni i kulturni turizam

Opatija je već u svojim počecima turističkog razvoja bila prepoznata kao drugo najveće i najpoznatije lječilište u Europi te privlačila klijente visoke platežne moći. Kako bi Opatija opet bila prepoznata kao destinacija vrhunskog i kvalitetnog lječilišnog turizma morala bi povećati kvalitetu, atraktivnost i konkurentnost ponude sukladno suvremenim trendovima. U Opatiji je smještena Thalassotherapia Opatija koja ima u ponudi razne opće medicinske i specijalističke preglede, wellness i beauty centar. Za razvoj zdravstvenog turizma grada Opatije, potrebno je pratiti tržišne trendove kako bi se bolje valoriziralo povijesno nasljeđe. Zbog svojih klimatskih obilježja Opatija je jedna od rijetkih destinacija koja goste privlači tijekom cijele godine, što treba više koristiti u promoviranju zdravstvene uloge u turističkom razvoju. Grad Opatija posjeduje kulturno-povijesnu baštinu i tradiciju održavanja raznih kulturnih događanja, a raznim kvalitetnim programima u suradnji sa sektorom kulture nastoji podignuti razinu kulturno-turističke ponude.

4.4.10. Sport, zabava i sadržaji za djecu

U Opatiji nisu iskorišteni potencijali za razvoj sportsko-rekreacijske ponude. Opatija nema prostornih mogućnosti na kojima bi se mogli razviti neki značajniji sportski događaji koji bi doprinijeli kvaliteti turističke ponude. Potrebna je intenzivnija suradnja s hotelijerima i ostalim akterima turističke ponude kako bi se postigao viši stupanj njihova prilagođavanja korisnicima te kroz odgovarajuće programe stjecati potrebna znanja iz sporta i rekreacije u turizmu.

4.4.11. Lokacija gradskog prijevoza, marina i aerodroma, udaljenosti

Autobusni kolodvor u Opatiji ima uspostavljene linije za Pulu, Rovinj, Trst i Zagreb. Gradske linije obuhvaćaju cjelokupno gradsko područje, a mreža je uređena prema osnovnim pravcima protezanja gradskih prometnica. Županijska mreža linija ima radijalno obilježje i proteže se uzduž osnovnih cestovnih prometnica u smjeru istoka, sjevera i zapada. Grad Opatija ima marinu u Ičićima za plovila različitih kategorija i marinu u sklopu hotela Admiral, namijenjenu za sidrenje manjih plovila. Najbliža zračna luka nalazi se na otoku Krku, udaljena 44 km od Opatije (<https://opatija.hr>).

4.4.12. Definiranje oblika turizma

Tablica 2: Definiranje oblika turizma

OBLIK TURIZMA	OCJENA
Sportsko-rekreacijski turizam	-
Omladinski turizam	+ / 0
Eno-gastronomski turizam	- / 0
Nautčki turizam	+ / 0
Party ili clubbing turizam	- / 0
Casino turizam	+ / 0
Turizam na umjetnim atrakcijama	+
Kulturni turizam	- / 0
Kongresni turizam	+

- nedovoljan
- / 0- ispod prosjeka
+ / 0- iznad prosjeka
+ izvrstan

Zbog naglih promjena u gospodarskom smislu potrebno je sustavno pristupiti razvoju turizma i stvaranju karakterističnog proizvoda. Upravo su na tim temeljima izgrađene Bregovčeve hotelske zgrade. Postavljajući jasne ciljeve kroz razvojne prostorne planove i uz prisustvo kvalitetne arhitekture poboljšavaju se svi aspekti turističke ponude, nešto što je Bregovac uspio izgradivši hotel Ambassador. Uz stoljetnu lječilišnu tradiciju sigurno je da će Opatija u budućnosti obogatiti svoju zdravstvenu ponudu. U nautičkom turizmu dovoljno je raditi na osuvremenjivanju postojećih kapaciteta, proširiti ponudu za potrebe nautičara kao što je otvaranje servisnih trgovina, kvalitetnih butika i restorana u blizini marina. U gradu Opatiji prisutan je problem u kulturno-zabavnoj ponudi koji je potrebno u skorije vrijeme prilagoditi današnjim posjetiteljima. Sinergijom lokalnih vlasti i drugih interesnih strana ponuditi raznovrsnija i kvalitetnija zbivanja jer postojeći disco klubovi i caffe-barovi ne bi trebali biti primarna i jedina zabavna ponuda. Jedan od kvalitetnijih i ekonomičnih projekata bio bi poboljšanje kvalitete postojećih i izgradnja novih kongresnih dvorana. Kongresni turizam bi trebao biti na listi prioriteta.

4.4.13. Prijedlog konceptualnog rješenja rekonstrukcije hotela Ambassador i njegovog neposrednog okoliša - rekonstrukcija garaže, krova hotela te hortikulturno uređenje dijela parcele

Podaci o prostoru i prostorne značajke

Hotel Ambassador s pripadajućom površinom prepoznat je kao vrijedna arhitektonska i urbanistička cjelina. Izradi konceptualnog rješenja pristupilo se prema smjernicama iz prethodnih potpoglavlja, a sve u svrhu unapređenja i revitalizacije određenih prostornih cjelina. Izvršena je analiza prostora, inventarizacija i valorizacija predmetne hotelske zgrade i zelenog raslinja, kako bi se definirala optimalna lokacija za smještaj sadržaja. Temeljem navedenog izrađeno je konceptualno rješenje s vizualizacijama. Značaj ove lokacije leži u njezinom položaju i primjerenoj prostornoj organizaciji, pa tako da omogućava minimalne intervencije na istoj. Ako bi se u budućnosti ukazala potreba za urbanom rekonstrukcijom ovog dijela Opatije adekvatnom namjenom planiranog sadržaja i kvalitetno izrađenih urbanističkih i arhitektonskih rješenja došlo bi do mogućnosti i za urbanom afirmacijom šireg područja.

Prema rješenju, hotel bi imao pristup na javno prometnu površinu sa svoje sjeverne strane, i to katastarske čestice broj (k.č.) 1092, katastarske općine (k.o.) Volosko. Završen i oblikovan prostor sa sjeverne strane ima pet načina korištenja: prometovanje vozila u jednom smjeru, pristupni ulazi hotelu i susjednim građevinama, silazne rampe s hortikulturnim uređenjem do šetnice i uređenih morskih plaža, park, javno parkiralište raspoređeno s obje strane ulice i visinski dilatiran plato namijenjen parkiranju vozila. U zapadnom dijelu smješten je glavni ulaz u hotelske garaže i vanjski parking prostor za posjetitelje hotela. Južna strana kao najosjetljivi dio površine, obogaćena je visokim i niskim zelenim raslinjem koje odvaja izgrađeni dio od opatijske šetnice i uređenih morskih plaža. U Istočnom i sjevernom dijelu nalaze se parcele starijih izgrađenih zgrada pretežito stambene namjene. Etažnost susjednih zgrada su prizemlje i dva kata s potkrovljem (P+2+Pot) i prizemlje i pet katova s potkrovljem (P+5+Pot.).

Za područje zahvata na snazi je Prostorni plan uređenja Grada Opatije („Broj službenog glasnika“ 01/07, 56/12, 04/16, 08/16-p.t., 10/21) i Urbanistički plan uređenja naselja Opatija UPU 1 („Broj službenog glasnika“ 10/09, 56/12, 16/19-p.t., 10/21) (<https://zavod.pgz.hr>).

Granica obuhvata

Granica obuhvata obuhvaća k.č. 945/1, 945/13, 1092, 946/1, k.o. Volosko. Područje obuhvata vidljivo je na digitalnoj orto foto karti (Slika 148) (<https://geoportal.dgu.hr>).

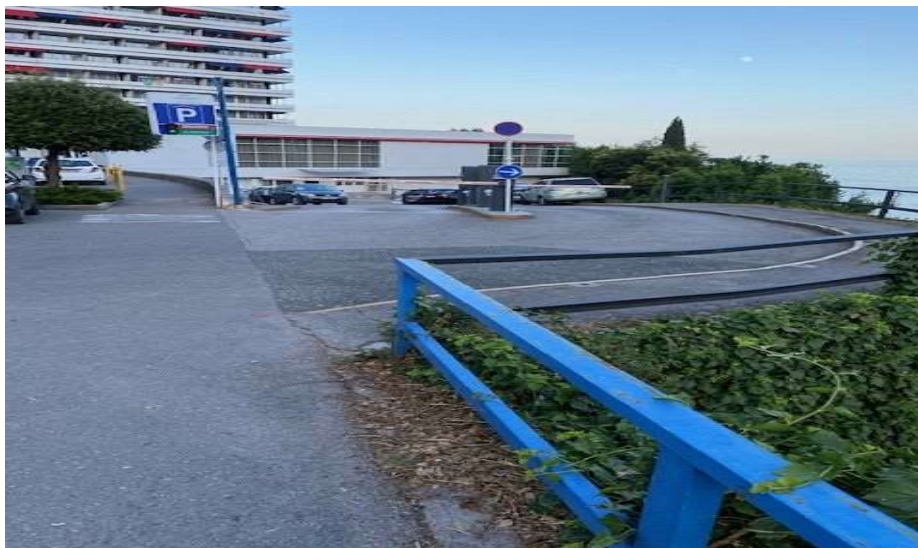
Slika 148: Digitalna orto foto karta, Državna geodetska uprava, 2021.
(Izvor: www.geoportal.dgu.hr)

Potrebno je istaknuti da su u daljnoj razradi koncepcije dani shematski prikazi bez preciznih dimenzija zbog različitih metoda geodetskih mjerenja i nove službene izmjere katastarskih čestica Grada Opatije.

Smještaj zgrade, regulacijski i građevni pravci, izgrađenost, visina, pristupi, promet u mirovanju te uređenje građevne čestice propisani su navedenim PPU Grada Opatije i UPU naselja Opatija kao i obaveznim podneskom zahtjeva za izdavanje konzervatorskih smjernica i očitovanja tijela javnih ovlasti (Nacrt 1, 2).

Oblikovanje zgrade i površina

Ovim radom prezentira se konceptualno (idejno) rješenje rekonstrukcije postojeće zatvorene garaže hotela Ambassador. Garaža je smještena u zapadnom dijelu parcele hotela, na k.č. 945/13, k.o. Volosko. Postojeći ulaz u garažu hotela smješten je na sjeverozapadnoj strani parcele i ima direktan pristup iz Ulice Feliksa Peršića (Slika 149). Postojeći ulaz služio bi kao komunikacija s novim dijelom podzemne garaže, a novi ulaz bio bi izmaknut prema sjevernoj strani parcele (Nacrt 3, 4). Etažnost zgrade je dvije podrumске etaže i jedna suterenska etaža (Nacrt 5). Projektirana zgrada ne bi ugrozila postojeće forme hotelske zgrade ni njene funkcionalne i konstruktivne elemente. Prilikom projektiranja i oblikovanja izričito je bilo potrebno voditi računa o odnosu i rasporedu masa te odabiru materijala. Garaža bi bila vizualno i prostorno eksponirana pa bi trebala biti reprezent suvremene arhitekture. Uvažavanje arhitektonskog izričaja Zdravka Bregovca i krajobraza osnovna je obaveza svih interesnih strana.

Slika 149: Ulaz u podrumске i suterenske garaže hotela Ambassador, Opatija
(Izvor: E. Redžović, 2021.)

U garažnom prostoru izvela bi se posebna parkirališna mjesta za hibridna i električna vozila. Vertikalna komunikacija bila bi riješena sa protupožarnim stubištem i dva dizala. Tehnologija građenja, konstruktivna rješenja, ugrađeni materijali i oprema morala bi odražavati vrijeme svog nastanka. Konstruktivni sistem bi bio jasan i racionalan, primjenjivali bi se prostorni armiranobetonski nosači, horizontalna i vertikalna ukrućenja a svi zidovi bili bi od armiranog betona.

Vežano uz kvalitetu unutarnjeg zraka omogućilo bi se mehaničko ventiliranje uz korištenje ventilacijskih sustava i izmjenjivača zraka. Električna energija bi se osigurala iz postojeće naponske mreže, uz izvedbu potrebnih električnih instalacija koristila bi se led rasvjeta s regulatorima i sensorima. Odvodnju oborinskih voda i ulja bila bi riješena priključkom na odvojene uređaje za pročišćavanje i mastolove. S obzirom na navedeno, nameće se potreba za multidiscipliniranim pristupom projektiranja.

Obzirom na postojeće visinske kote, dubinu novog temeljnog iskopa potrebno je dodatno kopati i prilagođavati konfiguraciji terena. Potrebno je predvidjeti kolne pristupe, pješačke staze, zelenilo, interventne pristupe i manipulativne površine za rad interventnih vozila. Sve površine bile bi originalno i suvremeno oblikovane te činile cjelinu sa hotelskom zgradom. Krov garaže riješio bi se kao ravni, intezivni zeleni krov.

U ovom radu, na k.č. 1945/1, k.o. Volosko, prikazana je moguća rekonstrukcija ravnog krova hotela Ambassador (Slika 150). S obzirom da je u prvotnim idejama Zdravka Bregovca predviđen bar i restoran s prostranom terasom, to pobuđuje ideju za istim. Postojeća vertikalna komunikacija i tehničke instalacije čine ovaj zahvat ostvarivim. Potrebno je izvesti nove odgovarajuće zaštitne i nosive slojeve ravnog krova i zaštitne ograde. Predvidjeti poluotvoreni bar s velikim šankom s ambijentalnom rasvjetom. Sjedeće garniture postaviti prema morskoj strani. Završne podne obloge izvesti od velikoformatnih protukliznih kamenih ploča. Sva oprema mora biti sukladna već postojećem dizajnu i stilu.

Slika 150: Hotel Ambassador, Opatija, Krov
(Izvor: E. Redžović, 2021.)

U ovom radu, na dijelu k.č. 1092, k.o. Volosko, prikazano je moguće uklanjanje javnih parkirališnih površina obostrano smještenih na javnoj prometnoj površini, u Ulici Feliksa Peršića (Slika 151). Poželjno je sačuvati te ojačati postojeću zelenu infrastrukturu sadnjom nove vegetacije na području hotela Ambassador (Nacrt 7, 8). Saditi mediteranski biljni materijal primjeren za mediteransku klimu Opatije. Na površinama sadašnjih parkinga izvesti spoj visokog zelenila na način formiranja drvoreda.

Slika 151: Javno parkiralište u blizini hotela Ambassador, Opatija
(Izvor: E. Redžović, 2021.)

U ovom radu, na dijelu k.č. 1946/1, k.o. Volosko, prikazano je moguće unaprjeđivanje postojeće parkovne arhitekture koja bi imala posebnu funkciju i umjetnički izričaj (Nacrt 6). Park je uređen i svakodnevno se koristi. U središnjem dijelu parka prolazi pločnik koji povezuje dvorišta susjednih građevina i lokalne ulice, u sjevernom dijelu naslanja se na glavni ulaz hotela Ambassador (Slika 152). Teren parka je u blagom nagibu, a u najvišem dijelu nastavlja se na postojeću ulicu. Pojedina stabla i grupe raslinja ne narušavaju prostor. U sjevernom i središnjem dijelu park ne sadrži nikakvu vrstu urbane opreme. Predvidjeti postavljanje urbane opreme na površini iznad glavnog ulaza hotela Ambassador. Urbana oprema sastoji se od klupa i stolica minimalističkog dizajna s integriranom led rasvjetom i kante za otpatke (Nacrt 6).

Slika 152: Park u blizini hotela Ambassador, Opatija
(Izvor: E. Redžović, 2021.)

Obrazloženje konceptualnog rješenja

Hotel Ambassador usmjeren je prema odmarališnom i sve više poslovnom turizmu. Sadašnji kapacitet garaže nije proporcionalan kapacitetu smještajnih jedinica i kongresne dvorane, velik broj vanjskih parkirališnih mjesta je smješten na zapadnoj strani parcele što stvara osjetljivu vizualnu sliku. Raspršene točke u prostoru ne bi smjele biti produkti automobilske industrije.

Zbog svojeg položaja i dominantne visine krov hotela zasigurno daje fascinirajući panoramski pogled. Društveni i ugostiteljski sadržaj bio bi otvorenog tipa namijenjen pružanju usluga gostima i svim ostalim posjetiteljima koji ne koriste ostale ponude hotela.

Uređene zelene površine i očuvani krajolik su prikaz skladnog razvoja ljudskog društva i naselja. Pojavom sve veće urbanizacije i novih životnih trendova krajolik sve više nestaje, društvo na trenutak zaboravlja da mu baš on unosi ravnotežu koju u današnjem brzom vremenu teže pronalazi. Kvalitetnim planerima, urbanistima i arhitektima nedopustivo je da neprimjerena urbanizacija odgrize prirodnu vegetaciju te smanji mogućnost rješenja za hortikulturalna uređenja. Nova intervencija u prostoru bi osigurala i zaštitila ambijentalne vrijednosti. Nedostajuća parkirališna mjesta planirati na postojećoj parternoj površini prema morskoj strani.

U postojećem parku smještenom iznad glavnog ulaza u hotel Ambassador postavila bi se urbana oprema koja bi možda probudila želju gostiju za korištenjem. Park može biti koristan za kratki predah nakon razgledavanja turističkih atrakcija Opatije, šetnje opatijskom šetnicom pa čak i do novih upoznavanja i druženja.

Konceptualna rješenja moraju biti usmjerena na postizanje optimalne udobnosti i zdravog okoliša na prirodan način. Zeleni krovovi i biljke na fasadama doprinose urbanoj bioraznolikosti i poboljšanju mikroklimе. Pogledi s balkona hotelskih soba, ulice i šetnice bili bi ugodniji, na krovu bi se pojavljivale mediteranske biljne vrste.

5. ZAKLJUČAK

Zdravko Bregovac je ostavio neizbrisiv trag u hrvatskom turizmu i arhitekturi. U intezivnom turističkom razvoju koji je bio prisutan na skoro svim atraktivnim područjima Hrvatske, Bregovac pronalazi svoj prostor za djelovanje. Arhitektonska kvaliteta ovisi u prvom redu o umijeću projektanta što je Bregovac zasigurno posjedovao. Bregovac je uživao razmjerno veliku slobodu u interpretaciji projektnog programa. Neki od projekata rezultat su javnih natječaja, pri čemu je shvaćao ozbiljno turističku gradnju. Svojim slobodnim izražajem i pristupom oblikovanju eksterijera i interijera pokazuje da je bio vrsni crtač i majstor. U svojim projektima istu pažnju posvećuje funkcionalnim i oblikovnim karakteristikama zgrade, pokazuje poštivanje prema krajobraznom pejzažu što dokazuje njegovu sustavnost i kvalitetu u izradi projekata.

Bregovčeve projekte možemo podijeliti u nekoliko skupina. Prvu skupinu čine atrijski hoteli poput hotela Lanterna u Rapcu, hotela Borik u Boriku pored Zadra i hotela Marina u Mošćeničkoj Dragi. Drugu skupinu čine paviljonski hoteli poput hotela Jezero na Plitvicama, hotela Bellevue na Plitvicama. Treću skupinu čine terasasti hoteli poput hotelskog kompleksa Maslinica u Rapcu. Četvrtu skupinu čine moderni avangardistički hoteli poput hotela Ambassador u Opatiji, hotela Golf na Bledu.

U ovome radu se na izdvojenim primjerima pokušalo prikazati važnost arhitekture i dizajna u turizmu. Jak i ubrzan intezitet razvoja strateških prostornih dokumenata pridonio je izgradnji i slobodi projektiranja iznimno kvalitetnih turističkih građevina u koje se ubrajaju i Bregovčevi projekti. Bregovčevi projekti imali su utjecaj na razvijanje lokalnog identiteta.

Neosporan je rad urbanista i planera u izrađivanju strategija očuvanja i zaštite turističkih zgrada navedenih u ovom radu, u simbiozi s njihovim gospodarskim korištenjem. Nerijetko njihova implementacija ovisi o ekonomskim i političkim faktorima.

Za očuvanje i istinsko vrednovanje turističkih zgrada potrebna je detaljnija edukacija lokalnog stanovništva a ponajviše lokalnim i regionalnim vlastima koje često podlegnu privatnom kapitalu, ali i svojim zakonima, odredbama i namjenama prostora, često nemaju jasnu viziju i strategiju razvoja koja se onda negativno manifestira na društvo, a takvu situaciju ima Bregovčev motel Plitvice u Maslenici.

Vrlo su jasne konzervatorske podloge s danim smjernicama u svrhu očuvanja ovih vrijednih građevina, a kada se netko ogлуši i ne prepozna iste onda to može odvesti do pitanja kvalitete turističke usluge i nestanka kulturnih dijelovanja te potonjeg gubitka identiteta i karaktera turističkih lokacija. Bregovčeve zgrade i zgrade takvih arhitektonskih vrijednosti nisu samo materijalna kategorija ni mjesto za boravak i odmaranje već one daju ljudskom oku idilične slike, pažljivi dijalog hotela i prirodnog krajolika stvara čovjeku dugoročna sjećanja na nešto predivno i harmonično. Ljudima je potrebna kvalitetna arhitektura i to u duhovnom i fizičkom kontekstu.

U Bregovčevim turističkim građevinama možemo osjetiti duhovnu sastavnicu pripadnosti kulturi dotičnoga kraja. Primjerice, Rabac je svoj turistički razvoj temeljio na kvalitetno izrađenim prostornim dokumentima temeljem kojih su nastali mnogi Bregovčevi projekti. U tom razdoblju razvoja neupitna je vidljivost jedne urbanističke i arhitektonske kulture. Međutim, s vremenom lokalno stanovništvo uvidjevši mogućnost ekonomskog profita kreće u izgradnju privatnih smještaja. Danas je područje Rapca urbanistički poprilično kontaminirano. U nekim drukčijim ekonomskim i političkim uvjetima gdje je urbanistička praksa u prvom planu Rabac je danas mogao predstavljati primjer dobre arhitektonske i urbanističke prakse.

Turistički razvoj u novije doba pojačanom koncentracijom turista i lokalnog stanovništva pa i trend gradnje privatnih kuća za odmor na određenim prostorima može izazvati urbanistički nesklad. Sve nepromišljene ljudske intervencije imaju značajan utjecaj na prostor što može dovesti to devastacije istog. U vremenu ispred nas možemo očekivati mijenjanje turističke industrije koja će definitivno mijenjati prostor.

Promjene u bilo kojem smislu ne mogu se izbjeći ali ono što se može postići jest multidisciplinirani pristup očuvanju identiteta i primjerene valorizacije građevina navedenih u ovom radu.

Kod prostornog planiranja je iznimno bitno uvažavanje zakonitosti prostora i upućivanje svih interesnih strana na važnost očuvanja Bregovčevih i ostalih vrijednih turističkih građevina. Kako je arhitektura inače usmjerena k budućnosti i unaprijeđenju prostora možemo se opravdano nadati da će neke nove generacije arhitekata pratiti putove svojih kolega, sustavnim planiranjem proizvoditi visokovrijedne projekte koji su svakako preduvjet za razvoj turizma. U socijalističkom razdoblju je u većini hrvatskih situacija vidljiva racionalna urbanistička kontrola zahvata i visoka arhitektonska ambicija. Bregovac je zajedno s ostalim jednako kvalitetnim kolegama, svojim kvalitetnim izdanjima zastupao kultiviranu i autentičnu modernu hrvatsku kulturu. S toga je nužno ophoditi se primjereno s postojećom vrijednom turističkom izgradnjom, u smislu analiza vrijednih projektantskih dostignuća kako bi se pronašli kulturno i prostorno adekvatni i razumni modeli njihove obnove i osuvremenjivanja. Na taj način bi se sačuvao dio hrvatskog arhitektonskog naslijeđa.

Nadalje, predstavljeno rješenje oslanja se na reinterpetaciju i očuvanje arhitektonskih elemenata koji se unose u novo oblikovanje kako bi se nastojalo objediniti zatečeno prirodno i urbanističko stanje lokacije.

Zaključno, ovim diplomskim radom nastojalo se prikazati sva kompleksnost projektantskog procesa koja polazi od detaljnih arhitektonsko-urbanističkih analiza, iskustva, inventarizacije preko konceptualizacije do idejnog rješenja i u konačnosti glavnih projekata za izgradnju hotelskih zgrada.

6. LITERATURA I IZVORI

Knjiga:

Antolović, J., Ekonomsko vrednovanje graditeljske baštine, Mikrorad, (7-113), Zagreb, 1998.

Denegri, J., Apstraktna umjetnost u Hrvatskoj 2, Split, 1985.

Denegri, J., Neoavangarda u hrvatskoj umjetnosti 50-tih i 60-tih godina: skupine EXAT 51 i Gorgona, Republika, 38-59, 2003.

Dubrović, Ž., Zdravko Bregovac – retrospektiva arhitektonskog opusa, Muzej grada Rijeke, 1-44, Rijeka, 2007.

Nikšić Olujić, I., Zdravko Bregovac: arhiv arhitekta, HAZU, 10-114, Zagreb, 2015.

Vukonić, B., Povijest hrvatskog turizma, 11-297, Zagreb, 2005.

Studentska skripta:

Ambroš, D., Graditeljstvo u turizmu, 5. predavanje, Građevinski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2020.

Internetski izvori:

S. Šimpraga, Neizvjesna sudbina Bregovčevog i Richterovog muzeja u Siriji
<http://pogledaj.to/arhitektura/neizvjesna-sudbina-bregovcevog-i-richterovog-muzeja-u-siriji/> pristup 10.05.2021.

G. Moravček, Kuća Ive Robića u Ičićima postala crkva
http://google.com/search?q=obiteljskav+vila+ive+robica&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=eXSZqYsTEct7BM%252CebXtAJAINkUz-M%252C_&vet=1&usg=AI4_-kS_13de77TvTqJSLV6xzIozJLQwQ&sa=X&ved=2ahUKEwie_arBub_wAhWioKHYgFDroQ9QF6BAgHEAE#imgrc=a_ZZyz4trVGgQM pristup 10.05.2021.

Vizkultura hr., Zdravko Bregovac arhitekt turizma 16.08.2015.
<https://vizkultura.hr/zdravko-bregovac/> pristup 10.05.2021.

Slobodna enciklopedija, Wikipedija hr., Nagrada Viktor Kovačić
https://hr.wikipedia.org/wiki/Nagrada_Viktor_Kova%C4%8Di%C4%87 pristup 10.05.2021.

J. Denegri, EXAT 51, Osnovna faktografija

<https://www.google.com/search?source=univ&tbm=isch&q=exat+51+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjvWpkcrwAhVix4sKHdVCB2kQjJkEegQIBBAB&biw=1536&bih=754&pr=1.25#imgsrc=BQ5YqyvXM> pristup 10.05.2021.

Slobodna enciklopedija, Wikipedija hr., Apstraktna umjetnost

<https://www.google.com/search?q=kompozicija+kvadra+u+arhitekturi++slike&tbm=isch&ved=2ahUKEwjrhdTek8rwAhUKmhoKHV7mBIAQ2-cCegQIABAA&oq=kompozicija+kvadra+u+arhitekturi++> pristup 10.05.2021.

Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje, EXAT 51, Leksikografski zavod Miroslav Krleža

https://www.google.com/search?q=umjetnost+kao+avangrada+exat+51++slike&tbm=isch&ved=2ahUKEwi3mMOElsrwAhVKpBoKHcWCAuAQ2-cCegQIABAA&oq=umjetnost+kao+avangrada+exat+51++slike&gs_lcp=CgNpbWcQA1DLmljTW2CcXWgAcAB4AIABfYgBnweSAQM1LjSYAQCgAQGqAQQnd3Mtd2l6LWltZ8ABAQ&sclient=img&ei=E_OeYPfCMMrIasWFioAO&bih=754&biw=1536#imgsrc=2aNSxZxpDCAaLMv pristup 10.05.2021.

K. Sutlić, Zaboravljena epizoda: Afrički i azijski radovi brojnih hrvatskih arhitekata

<https://www.jutarnji.hr/kultura/art/zaboravljena-epizoda-africki-i-azijski-radovi-brojni-hrvatskih-arhitekata-15035194> pristup 10.05.2021.

L. Krmpotić, Športska dvorana „Mladost“ – arhitektura koja zaslužuje brigu

<http://aktivirajkarlovac.net/2017/04/5648/> pristup 10.05.2021.

Slobodna enciklopedija, Wikipedija hr., Dodatak: Popis nositelja Reda Danice Hrvatske s likom Marka Marulić

https://hr.wikipedia.org/wiki/Dodatak:Popis_nositelja_Reda_Danice_hrvatske_s_likom_Marka_Maruli%C4%87a pristup 10.05.2021.

Booking.com, mrežno izdanje, Hotel Toplice, Bled

https://www.google.com/search?q=hotel+toplice+bled+slike&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=OYedFvGN7Wy5cM%252CPXAE96nVib6w7M%252C_&vet=1&usg=AI4_-kRMchkwIyBaq1PVE6AlMS/ pristup 10.05.2021.

Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje, EXAT 51, Leksikografski zavod Miroslav Krleža

https://www.google.com/search?source=univ&tbm=isch&q=moderna+arhitektura+u+grupi+EXAT+51+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiBntmjj8_wAhURmIsKHfLrAJ4QjJkEegQIBBAB&biw=1536&bih=754#imgsrc=0eraU1a0J3B7fM&imgdii=1F4yx5_CgRv5QM pristup 10.05.2021.

https://www.google.com/search?source=univ&tbm=isch&q=arheolo%C5%A1ki+muzej+u+alep+richter&sa=X&ved=2ahUKEwjvqvqrmM_wAhWlGf0HHQwKApUQjJkEegQIAxAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#i pristup 10.05.2021.

Hrvatska net, Hotel Miramar, Rabac

https://www.google.com/search?q=hotel+++miramar+rapac++slike&tbm=isch&ved=2ahUKEwjKz7LgkOXwAhUQ3OAKHd2YA00Q2cCegQIABAA&oq=hotel++miramar+rapac++slike&gs_lcp=CgNpbWcQ pristup 10.05.2021.

Valamar, mrežno izdanje, Girandella Resort

https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk03I3_uEK1tPKmf-SK-Wgha_CfT7DA:1621959291548&source=univ&tbm=isch&q=hotelsko+naselje+girandella+rabac+slike&sa pristup 10.05.2021.

https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk02SgxeBgo1GYo4cv-UbwssQArI5Hg:1622459996695&source=univ&tbm=isch&q=hotelsko+naselje+sant%27andrea+u+rapcu+slike&sa=X&ved=2ahUKEwizl4--5vPwAhXtgP0HHalrCKAQjJkEegQIDhAB&biw=1536&bih=754#imgrc=NTviX_4VfCxUXM pristup 10.05.2021.

Facebook, mrežno izdanje, Hotel Maslinica, Rabac

https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk00r5f4jb80fRPXwgq1ZrtxB100grA:1622488536099&source=univ&tbm=isch&q=hotelsko+naselje+maslinica+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjR_OHm0PTwAhWxk4sKHYrnCqQQjJkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgrc=Vj4yRZfRWIeqLM pristup 10.05.2021.

Republika Hrvatska, Ministarstvo turizma i sporta, Falkensteiner hoteli otvaraju vrata uz posebne mjere

<https://www.google.com/search?q=hotel+park+u+boriku+pokraj+zadra++slike&tbm=isch&ved=2ahUKEwjoh7mMyeXwAhXC5eAKHWZADjUQ2cCegQIABAA&oq=hotel+park+u+boriku+pokraj+za> pristup 10.05.2021.

Booking com, mrežno izdanje, Hotel Bellevue, Plitvice

<https://foursquare.com/v/hotel-bellevue-plitvice/4dd16cc0fa7664b7c6ef45ac?openPhotoId=5cfe07aec5b11c002ce8e84c> pristup 10.05.2021.

Sava hoteli Bled, mrežno izdanje, Hotel Rikii ex Golf

https://www.sava-hotels-resorts.com/hr/sava-hoteli-bled/smjestaj/rikli-balance-hotel?gclid=EAIAIQobChMI39r8gqL68gIV0MLtCh07xgPiEAAYASAAEgLfq_D_BwEpristup 10.05.2021.

K. Sutlić, Avangardna intervencija na remek-dijelu: Planinski ugođaj, glamur i elegancija na Plitvicama

<https://www.jutarnji.hr/life/putovanja/avangardna-intervencija-na-remek-djelu-planinski-ugodaj-glamur-i-elegancija-na-plitvicama-15076805> pristup 15.05.2021.

Liburnia Riviera Hoteli, Hotel Marina, Mošćenička Draga

https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk01ka9vrFVUeqOQ7N9tMD0Xlv2jDFA:1622116011421&source=univ&tbm=isch&q=hotel+marina+moscenicka+draga+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjTppSF5enwAhWtAxAIHbdgDtsQjJkEegQIBhAB&biw=1536&bih=754#imgrc=_SuUmiIHdC4-mM pristup 10.05.2021.

Hrvatska net, Hotel Karolina, Kampor, Rab

https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk03VtuM0cjQOpvUV7ZK1uNR1fpxVUA:1622117790409&source=univ&tbm=isch&q=hotel+karolina+u+suha+punta+na+rabu+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiMiLnV6-nwAhXSvosKHSakBKoQjJkEegQIBBAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgrc=5cYS1X8OgFwJQM&imgdii=BhldacvSRfzUXM pristup 10.05.2021.

Hrturizam.hr, Hotel Paris u Opatiji napokon dobio novog vlasnika

https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk00a0Njy9xXBt9uHCHe_aWM74p05uQ:1622119012936&source=univ&tbm=isch&q=hotel+paris+opatija+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiGmLkC8OnwAhXSu4sKHXSnc7gQjJkEegQIBBAB&biw=1536&bih=754#imgrc=8Ffrz_qSKk7KRM&imgdii=ob5VsYL9o-TUFM pristup 10.05.2021.

G. Šimunov, Nakon 12 godina potpuno se obnavlja hotel Funimation

https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk02NUVQHzuuDrTDBNnkZ3jojbdO07A:1622461514929&source=univ&tbm=isch&q=hotelsko+naselje+borik+u+zadru+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiH0oiS7PPwAhU5_rsiHa_JBZ8QjJkEegQIARAB&biw=1536&bih=754#imgrc=6U2HZrmd-IluKM&imgdii=TCJGDHzoMrJFdM pristup 10.05.2021.

Facebook, mrežno izdanje, Motel Plitvice, Lučko

<https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk0268D-VcxoMFaQfLZk9GIT8AZOIKA:1622544558704&source=univ&tbm=isch&q=motel+plitvice+lu%C4%8Dko+slike&sa=X&ved=2ahUKEwj4wrbAofbwAhVGpIsKHT0> pristup 10.05.2021.

Fiuman hr., Hotel Paris više nije ruglo u centru Opatije, spremno čeka prve turiste
https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk00a0Njy9xXBt9uHCHe_aWM74p05uQ:1622119012936&source=univ&tbm=isch&q=hotel+paris+opatija+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiGmLKc8OnwAhXSu4sKHXsnC7gQjJkEegQIBBAB&biw=1536&bih=754#imgrc=bh9BY211W4UcjM pristup 10.05.2021.

Booking.com, Mrežno izdanje, Hotel Princes, Bar
https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk00JmsGyRj-oARjSnijjQNqBRahrA:1622121313651&source=univ&tbm=isch&q=hotel+princess+bar&sa=X&ved=2ahUKEwj3zrrl-OnwAhUjIIsKHZgnD6QQjJkEegQIEBAB&biw=1536&bih=754#imgrc=at1XtxXdyVLg5M&imgdii=_6nq2y68Abg7dM pristup 10.05.2021.

Valamar Hotels Resorts, Padova hotel
https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk000FSCnvsYOLGZbdPUS5DywRVXNIA:1622122360891&source=univ&tbm=isch&q=hotel+padova+rab+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiXhunY_OnwAhUKiYsKHS-aC3MQjJkEegQIAhAB&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgrc=GevWm-c5973e9M pristup 10.05.2021.

Turistička zajedica Mošćenička Draga, Autokamp Draga
https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk000PfcRUKUJOLMC9A1hb_-kg-cGjQ:1622127373121&source=univ&tbm=isch&q=autokamp+draga+u+moscenickoj+dragi&sa=X&ved=2ahUKEwiisOuu-jrwAhUaCBAlHX6eAkEQjJkEegQICRAB&biw=1536&bih=754#imgrc=gArYtCG7jEr0TM&imgdii=KgRUMBih4QGGIM pristup 10.05.2021.

Opatija Riviera, Atrakcije
<http://www.opatija.net/hr/atrakcije>

Parkovi Opatija, Parkovi pod zaštitom
http://www.parkovi-opatija.hr/parkovi_pod_zastitom/park_angiolina pristup 15.05.2021.

Poslovni turizam, mrežno izdanje, Opatija-Kongresne dvorane
<https://www.poslovniturizam.com/destinacije/opatija/1/kongresne-dvorane/> pristup 15.05.2021.

Slobodna enciklopedija, Wikipedija hr., Lungomare, Opatijska rivijera
https://hr.wikipedia.org/wiki/Lungomare,_Opatijska_rivijera pristup 15.05.2021.

Adrialin, mrežno izdanje, Kamp Olivia, Rabac, Istra

https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enHR854HR854&sxsrf=ALeKk02fyLFU_7qsT0z7y0wFQCZ1j9jVMQ:1622128120342&source=univ&tbm=isch&q=autokamp+olivia+rabac+slike&sa=X&ved=2ahUKEwjEjpKTkurwAhXniIsKH9Y9RA6QJjkEegQIAxAB&biw=1536&bih=754 pristup 15.05.2021.

Vizkultura hr , Zdravko Bregovac arhitekt turizma

https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk01bk9yOXApKCSFIRMmmUKE9iXEWxw:1622399176830&source=univ&tbm=isch&q=izgradnja+hotela+ambasador+u+jugoslaviji+slike&sa=X&ved=2ahUKEwiWq_n0g_LwAhW2g_0HHRzkAoAQJjkEegQIAhAB&biw=1536&bih=754#imgrc=Gk65pBEGXb7uUM pristup 15.05.2021.

Liburnia Hotels and Villas, Hotel Ambasador

https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk033Y9ByCr996dm68_Sej1szFjcxhg:1622399361274&source=univ&tbm=isch&q=hotel+ambasador+slike&sa=X&ved=2ahUKEWjD2PLMhPLwAhXFmIsKHcQJAwcQJjkEegQIBRAB&biw=1536&bih=754 pristup 15.05.2021.

B. Magaš, Zgrade hotelske 603

https://tehnika.lzmk.hr/tehnickaenciklopedija/zgrade_hotelske.pdf pristup 15.05.2021.

Hotelios Valuaotion Advisory, Projektni zadatak hotela Bellevue, Plitvička jezera

<https://np-plitvicka-jezera.hr/wp-content/uploads/2019/11/BELLEVUE-Projektni-zadatak.pdf> pristup 15.05.2021.

NP Plitvička jezera, Projektni zadatak rekonstrukcije hotela Bellevue, Plitvička jezera

<https://np-plitvicka-jezera.hr/wp-content/uploads/2019/11/BELLEVUE-Projektni-zadatak.pdf> pristup 15.05.2021.

Nacionalni park Plitvička jezera, Unesco svjetska baština

<https://np-plitvicka-jezera.hr/istrazite-park/unesco-svjetska-bastina/> pristup 15.05.2021.

O.Barszcz, Motel Plitvice

https://www.google.com/search?source=univ&tbm=isch&q=motel+jezero+maslenica&sa=X&ved=2ahUKEwjsxaCXqpbxAhU5B2MBHfeEDUcQJjkEegQIDhAC&biw=1536&bih=754&dpr=1.25#imgrc=n6Gy3dAVNrDK2M&imgdii=A77_cRi50DY1QM pristup 15.05.2021.

Olympic Travel, Princess, Bar

<https://www.olympic.rs/letovanje/crna-gora-promotivne-cene/bar/hotel-princess-4/> pristup 15.05.2021.

V. Brkić, Prva faza obnove motela 35 milijuna kuna

<https://www.zadarskilist.hr/clanci/23022011/prva-faza-obnove-motela-35-milijuna-kuna> pristup 15.05.2021.

N. Magdić, Još jedna čudna Hrvatska priča

<http://www.057info.hr/vijesti/2009-06-30/motel-a-plitvicea-opet-na-prodaju> pristup 15.05.2021.

Vlamar, Auto kamp, Mošćenička Draga

<https://www.camping-adriatic.com/hr/zablance-kamp-baska/parcele> pristup 15.05.2021.

J. Kranjčević, A. Lukić, E. Kušen, Z. Klarić, Regionalni razvoj, razvoj sustava naselja, urbani i ruralni razvoj i transformacija prostora

https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Prostorno/StrategijaPR//Regionalni_razvoj.pdf

Liburnia Riviera Hoteli, Hotel Ambasador, Opatija

https://www.liburnia.hr/hr/hotel-ambasador?gclid=Cj0KCQjw2tCGBhCLARIsABJGmZ7WgAZUEC3HtHtwSFll3MVZ2vree3MZxJTN1S-wc6zvH-vBRs_dmiQaApAHEALw_wcB pristup 20.05.2021.

M. Aničić, Opatijska vila ambasador nakon obnove otvorena svih 365 dana u godini

<https://www.novilist.hr/regija/opatijska-villa-ambasador-nakon-obnove-otvorena-svih-365-dana-u-godini/> pristup 20.05.2021.

Javna ustanova, Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije, Prostorni planovi

https://zavod.pgz.hr/planovi_i_izvjesca/registar-prostornih-planova.ml pristup 20.05.2021.

Republika Hrvatska, Državna geodetska uprava

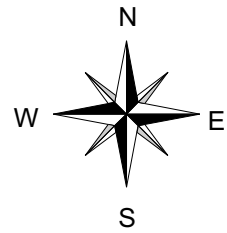
<https://geoportal.dgu.hr/> pristup 20.05.2021.

Grad Opatija, Strategija razvoja Grada Opatije

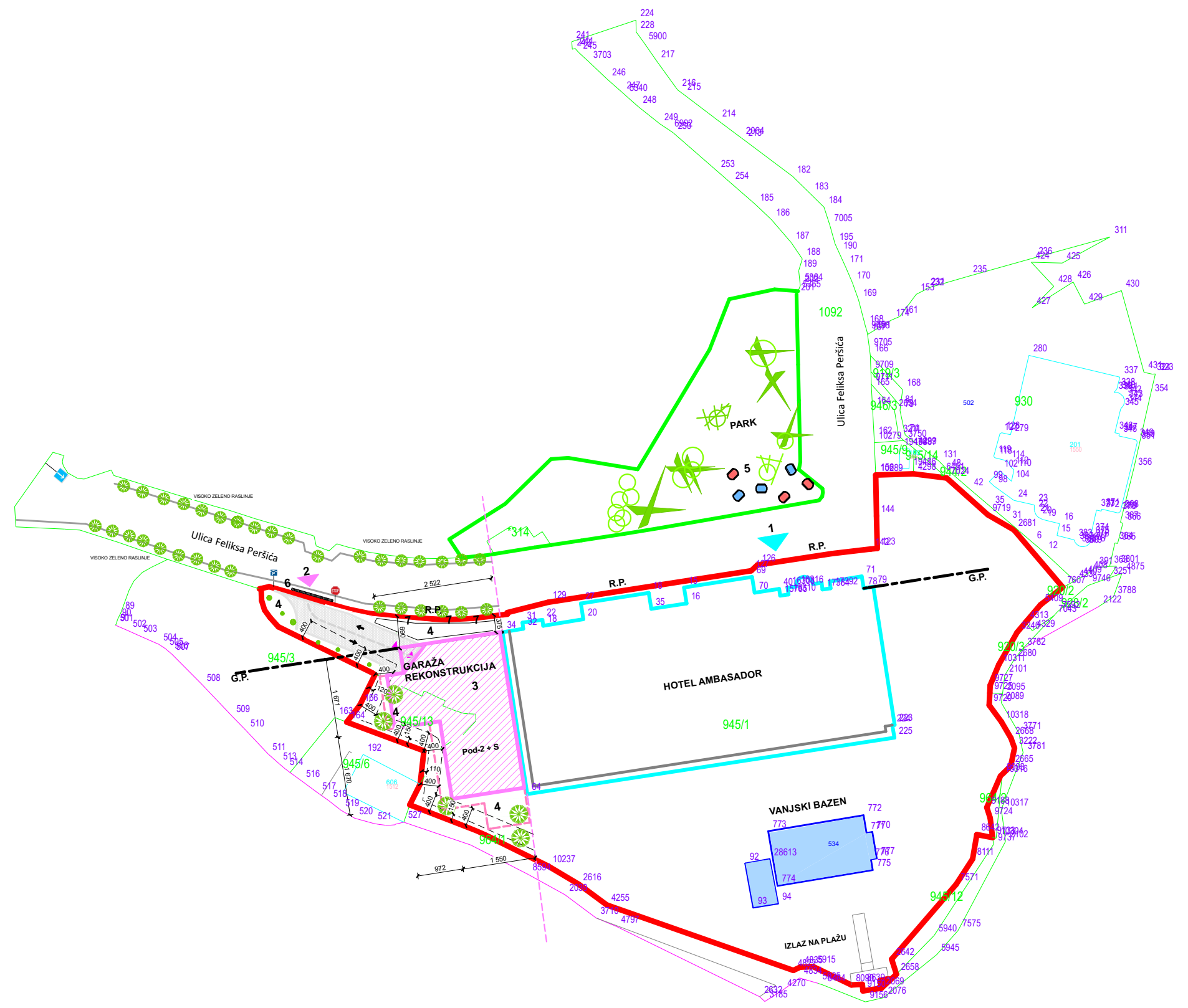
<https://opatija.hr/files/file/novosti/2015/velja%C4%8Da/Nacrt-strategije-razvoja-Grada-Opatije.pdf> pristup 20.05.2021.

7. GRAFIČKI PRILOZI

7.1.Situacijski prikaz MJ1:1000	list:1
7.2.Situacijski prikaz MJ1:500	list:2
7.3.Karakteristični tlocrti temelja i podruma 1 hotelske garaže Ambasador MJ 1:200	list:3
7.4. Karakteristični tlocrti podruma 2 i suterena hotelske garaže Ambasador MJ 1:200	list:4
7.5. Tlocrt krova i karakteristični presjek hotelske garaže Ambasador MJ 1:200	list:5
7.6. Presjek ulice, urbana oprema parka MJ 1:50	list 6
7.7. Perspektive 1-hotelske garaže Ambasador, krovne terase hotela Ambasador, javna kolno-pješačka staza, javni park	list:7
7.8. Perspektive 2-hotelske garaže Ambasador, krovne terase hotela Ambasador, javna kolno-pješačka staza, javni park	list:8

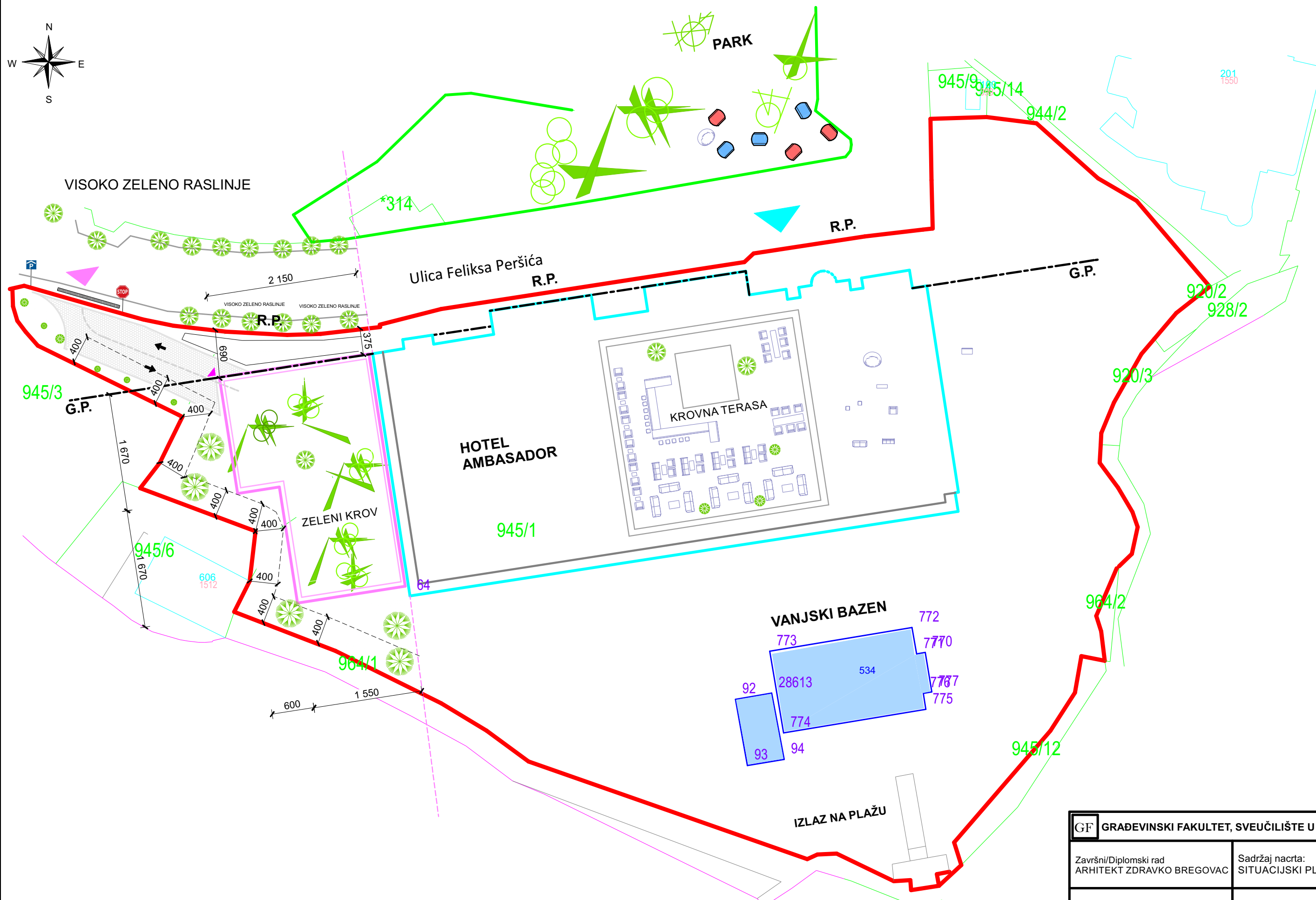
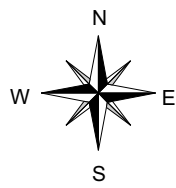

KAZALO :
1.GLAVNI ULAZ - HOTEL AMBASADOR
2.PRIKLJUČAK NA JAVNO PROMETNU POVRŠINU - GARAŽA VODE
3. GARAŽA Katnost: 2Pod+S , dvije podrumске etaže, suteren
4.HORTIKULTURNO UREĐENJE
5.URBANA OPREMA - PARK
6.SLIVNA REŠETKA
7. P.O.Z. POTPORNI ZID h= 2.50 m
7.HORTIKULTURNO RJEŠENJE - zelene površine
R.P. REGULACIJSKI PRAVAC
G.P. GRAĐEVNI PRAVAC

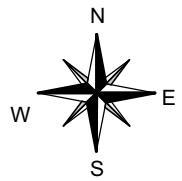

GF GRAĐEVINSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U RIJECI

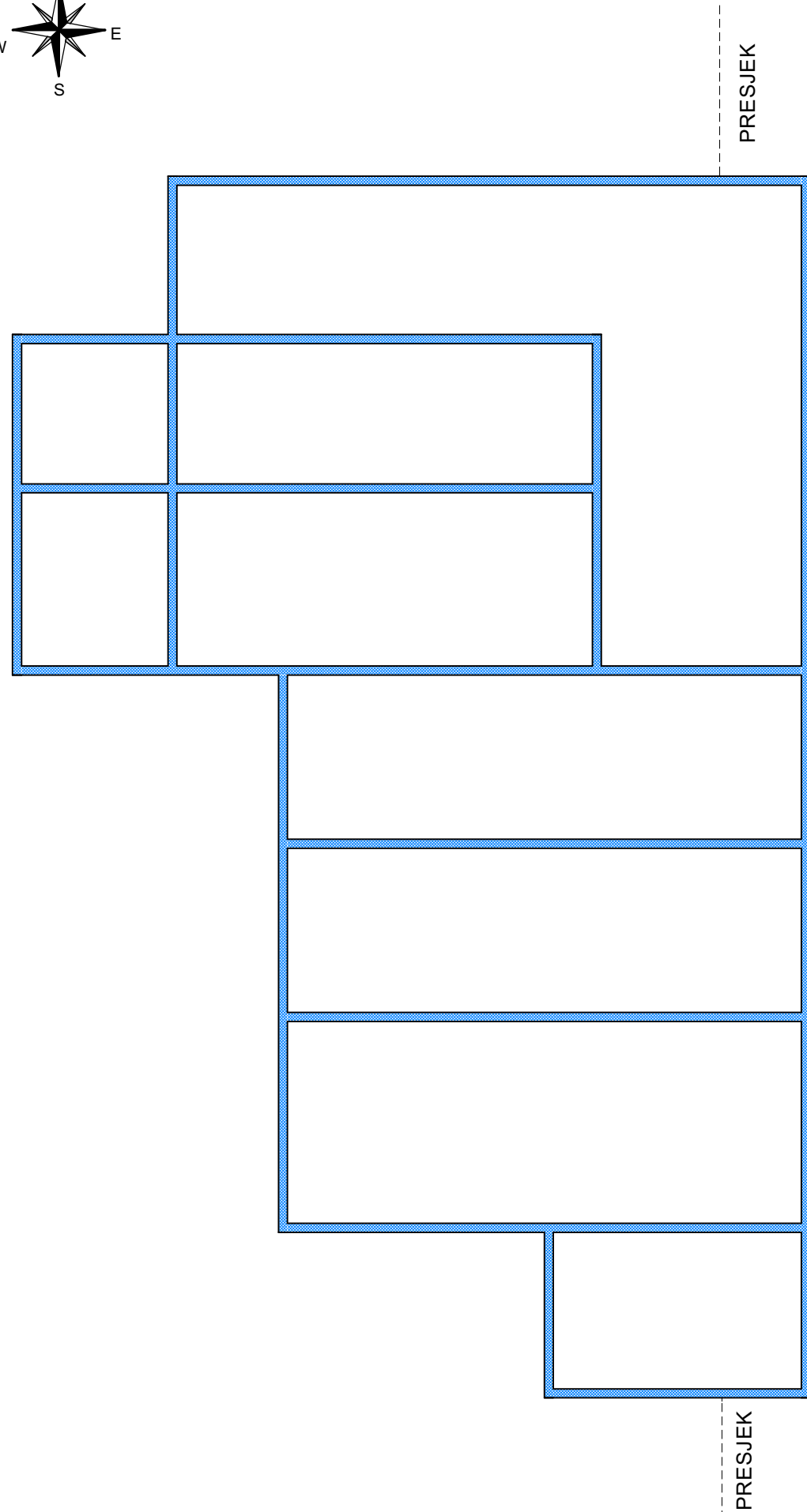
Završni/Diplomski rad ARHITEKT ZDRAVKO BREGOVAC	Sadržaj nacrt: SITUACIJSKI PLAN 1
Student: Edin Redžović	Kolegij: GRADITELJSTVO U TURIZMU
Mentor: izv.prod.doc.dr.sc. Nana Palinić	Datum: IX 2021.
	Mjerilo: 1 :1000
	List: 1

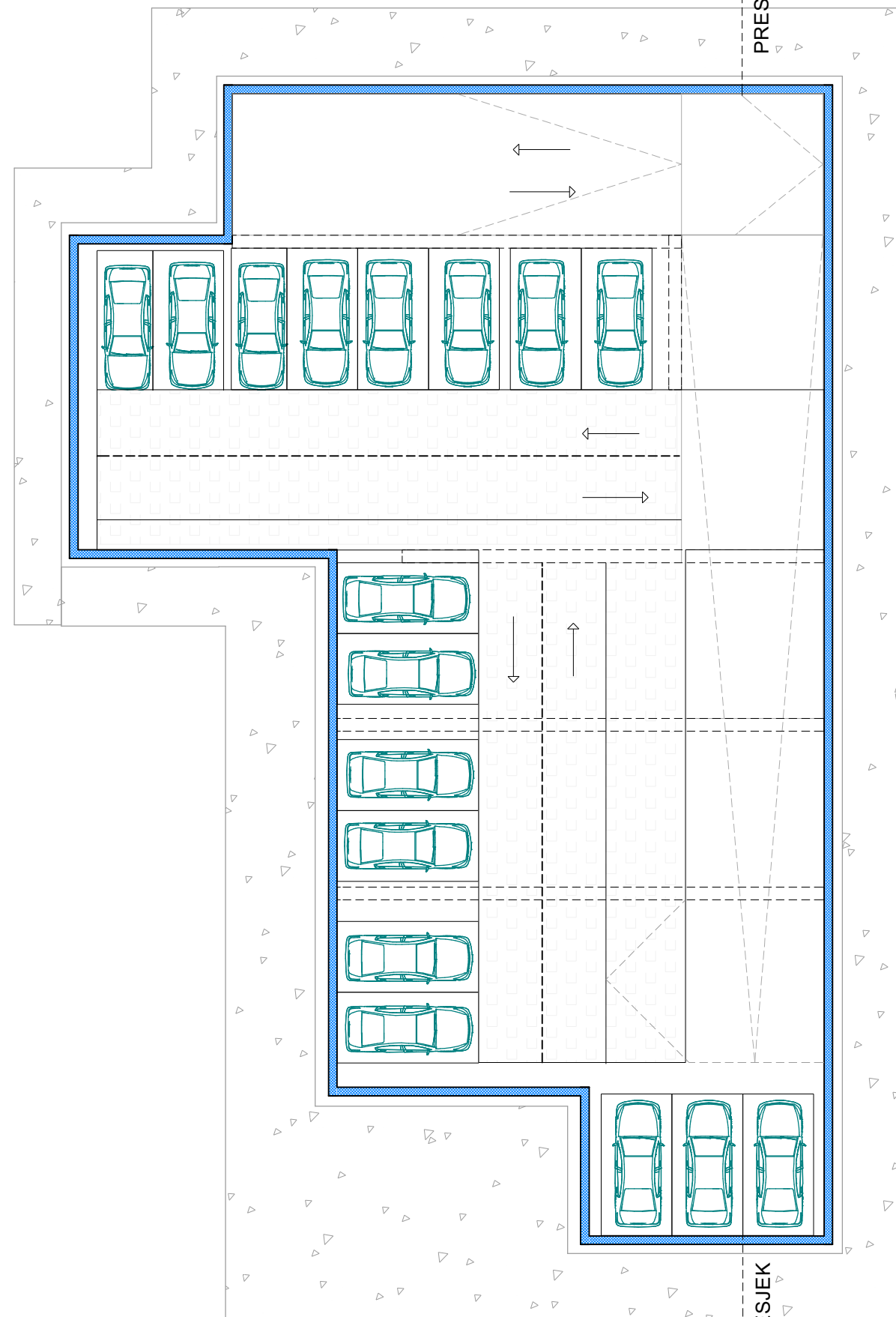
GF GRAĐEVINSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U RIJECI			
Završni/Diplomski rad ARHITEKT ZDRAVKO BREGOVAC		Sadržaj nacrt: SITUACIJSKI PLAN 2	
Student: Edin Redžović		Kolegij: GRADITELJSTVO U TURIZMU	
Mentor: izv.prod.doc.dr.sc. Nana Palinić	Datum: IX 2021.	Mjerilo: 1 :500	List: 2

KAZALO GRAFIČKOG PRIKAZA MATERIJALA U KONSTRUKTIVNIM ELEMENTIMA ZGRADE	
	ARMIRANI BETON betoni i armatura u skladu s statičkim proračunom
	NEARMIRANI BETON
	SRASLO TLO

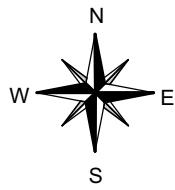

TLOCRT TEMELJA M 1:200
A.B. PLOČA

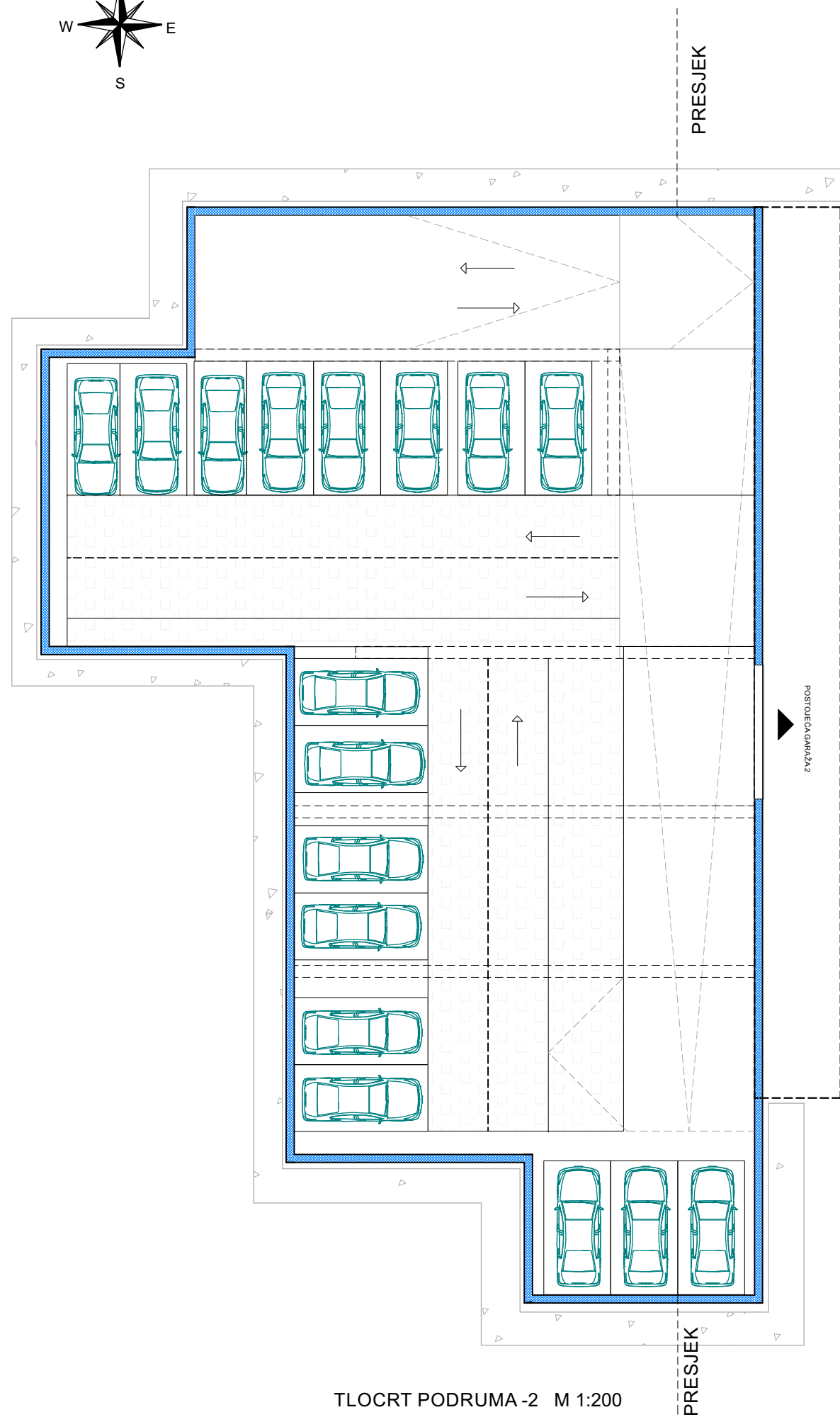

TLOCRT PODRUMA -1 M 1:200

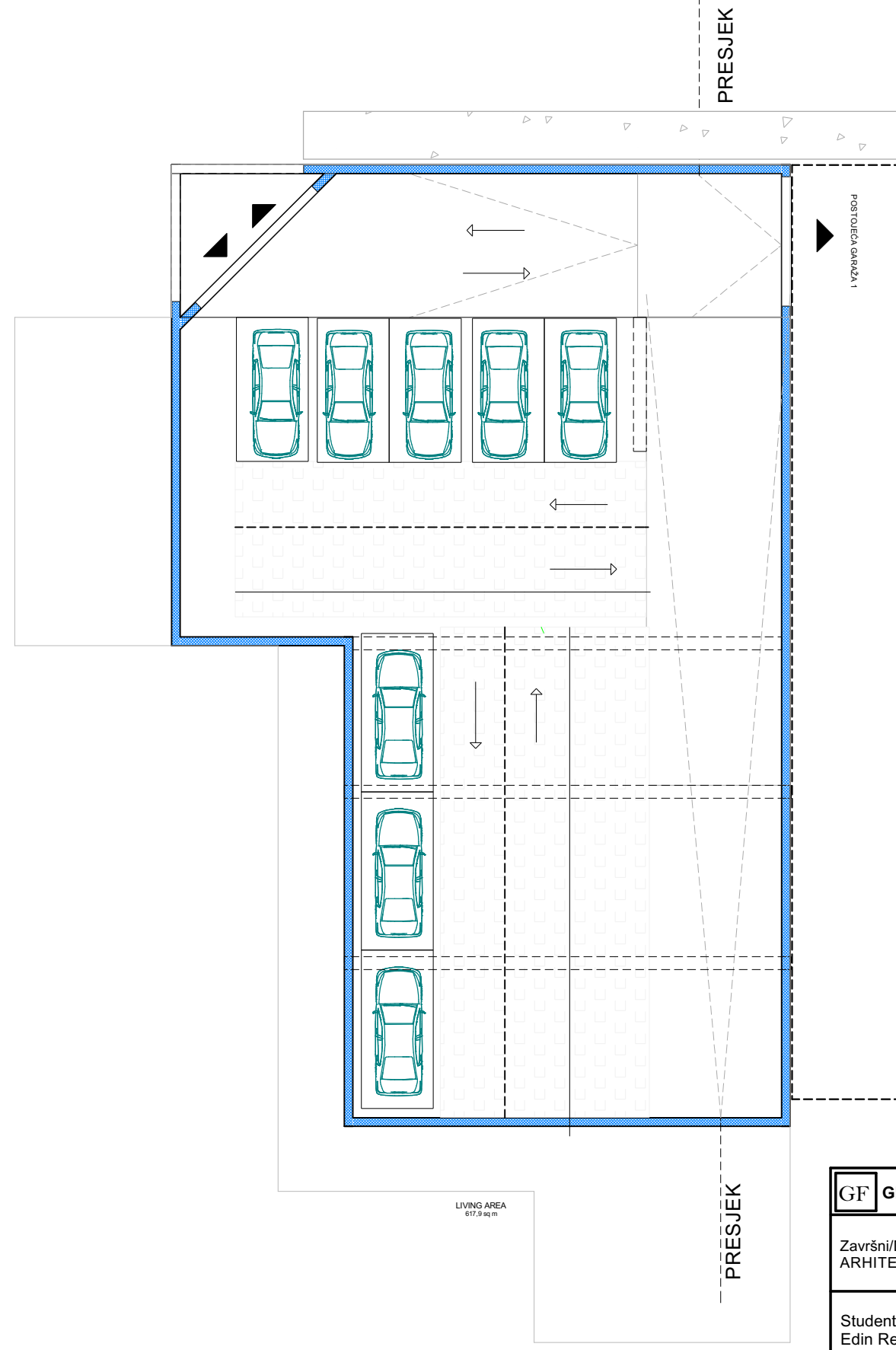
GF GRAĐEVINSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U RIJECI			
Završni/Diplomski rad ARHITEKT ZDRAVKO BREGOVAC		Sadržaj nacрта: TLOCRT TEMELJA, PODRUMA 1	
Student: Edin Redžović		Kolegij: GRADITELJSTVO U TURIZMU	
Mentor: izv.prod.doc.dr.sc. Nana Palinić	Datum: IX 2021.	Mjerilo: 1 :200	List: 3

KAZALO GRAFIČKOG PRIKAZA MATERIJALA U KONSTRUKTIVNIM ELEMENTIMA ZGRADE	
	ARMIRANI BETON beton i armatura u skladu s statičkim proračunom
	NEARMIRANI BETON
	SRASLO TLO

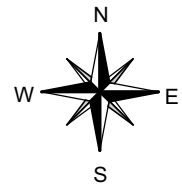

TLOCRT PODRUMA -2 M 1:200

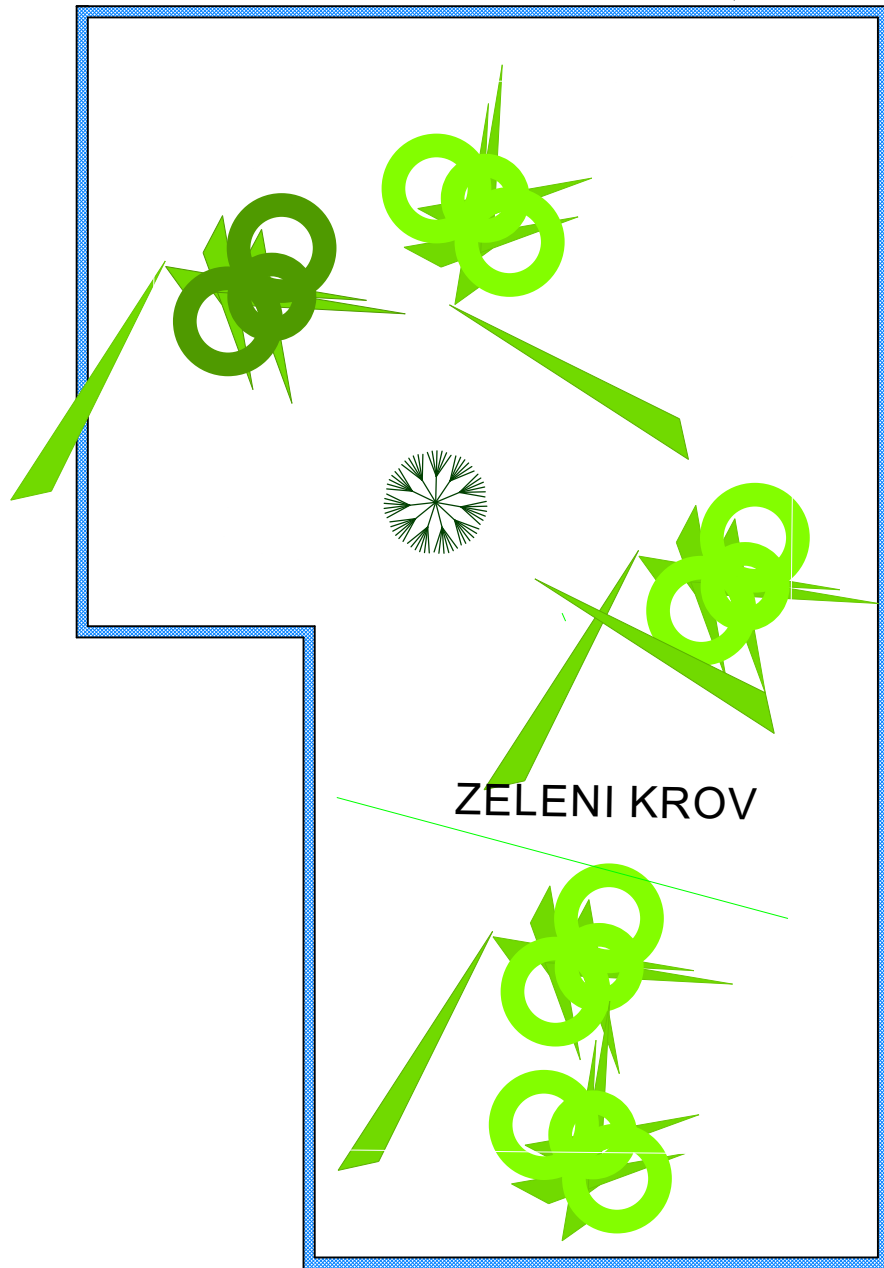

TLOCRT SUTERENA M 1:200

GF GRAĐEVINSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U RIJECI			
Završni/Diplomski rad ARHITEKT ZDRAVKO BREGOVAC		Sadržaj nacrt: TLOCRT PODRUMA 2, SUTERENA	
Student: Edin Redžović		Kolegij: GRADITELJSTVO U TURIZMU	
Mentor: izv.prod.doc.dr.sc. Nana Palinić	Datum: IX 2021.	Mjerilo: 1 :200	List: 4

PRESJEK

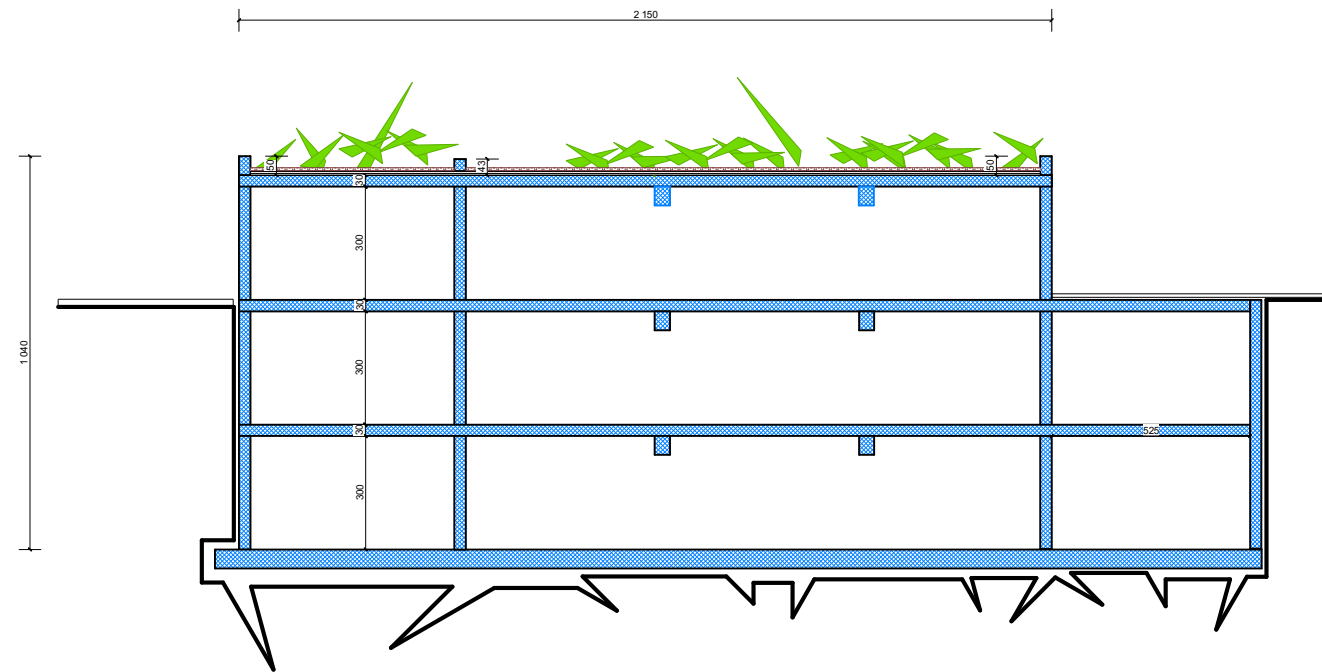

ZELENI KROV

TLOCRT KROVA M 1:200

RAVNI NEPROHODNI ZELENI KROV

PRESJEK

PRESJEK M 1:200

TEKSTUALNO OBRAZLOŽENJE :

Izvedba prometnih površina kao i pristup građevinama mora biti izveden u skladu s propisima o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti .

U postupku ishođenja upravnog akta o uvjetima gradnje potrebno je uz snimak postojeće visoke vegetacije koja se čuva od sječe priložiti hortikulturno rješenje uređenja čestice kao sastavni dio idejnog projekta. Za sječū postojeće vegetacije na izgrađenim i neizgrađenim česticama treba ishoditi suglasnost Grada Opatije, a uklonjeno zelenilo treba supstituirati novom sadnjom.

Građevina se prilagođava okolnom ambijentu kroz tipologiju oblikovanja i korištenje materijala sukladno svojoj namjeni, a u cilju postizanja što kvalitetnije slike prostora, - oblikovanje pročelja provodi se prema načelima suvremenog građenja u skladu s funkcionalnim zahtjevima građevine primjenom kvalitetnih i postojećih materijala.

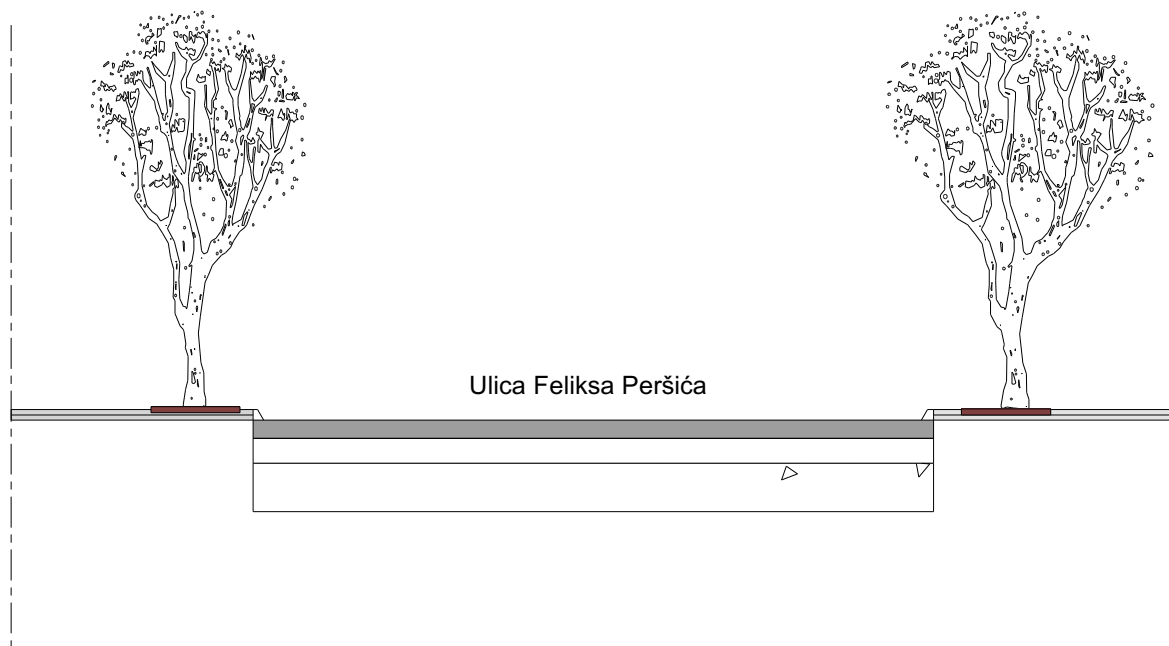
GF GRAĐEVINSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U RIJECI			
Završni/Diplomski rad ARHITEKT ZDRAVKO BREGOVAC	Sadržaj nacрта: TLOCRT KROVA, PRESJEK		
Student: Edin Redžović	Kolegij: GRADITELJSTVO U TURIZMU		
Mentor: izv.prod.doc.dr.sc. Nana Palinić	Datum: IX 2021.	Mjerilo: 1 :200	List: 5

TEKSTUALNO OBRAZLOŽENJE:

Topografske karakteristike ovog prostora kao i njegova dosadašnja valorizacija utjecale su na prostorno –funkcionalno rješenje, a u konačnosti potrebama za smještaj motornih vozila što doista umanjuje vrijednost urbanističke slike. Park i predmetna ulica su u vlasništvu Grada Opatije, i dijelom u koncesiji. Ovo konceptualno rješenje postavlja prostorno rješenje koje sagledava širi kontekst urbaniteta, te postavlja pravilnu urbanističku matricu.

Organizacija prostora oslanja se na nekoliko zadanih akcenata u prostoru pretvarajući njihove odlike u koncept. Glavna odrednica bila je formiranje drvoreda u presjeku ulice i postavljanjem urbane opreme u postojećem parku.

Zelene površine uređuju se pretežito kroz očuvanje postojeće vegetacije, te uz dopunu novim višegodišnjim nasadima primjerenih biljnih vrsta i uređuju se na način da ne ometaju sigurnost odvijanja prometa u smislu očuvanja preglednosti prometnih površina. Uz sadnju novog, te održavanje postojećeg zelenila, ove se površine uređuju kao žarišta urbanog korištenja s postavom elemenata urbane opreme.

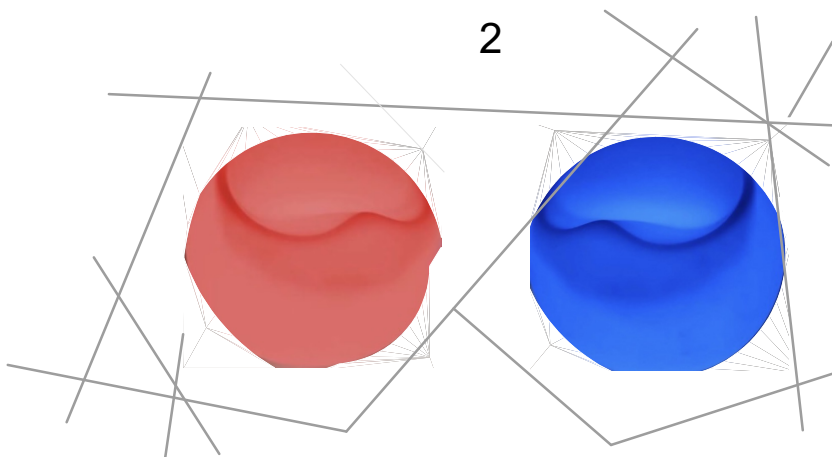
URBANA OPREMA :

1. KANTA ZA OTPATKE
2. SJEDEĆA GARNITURA

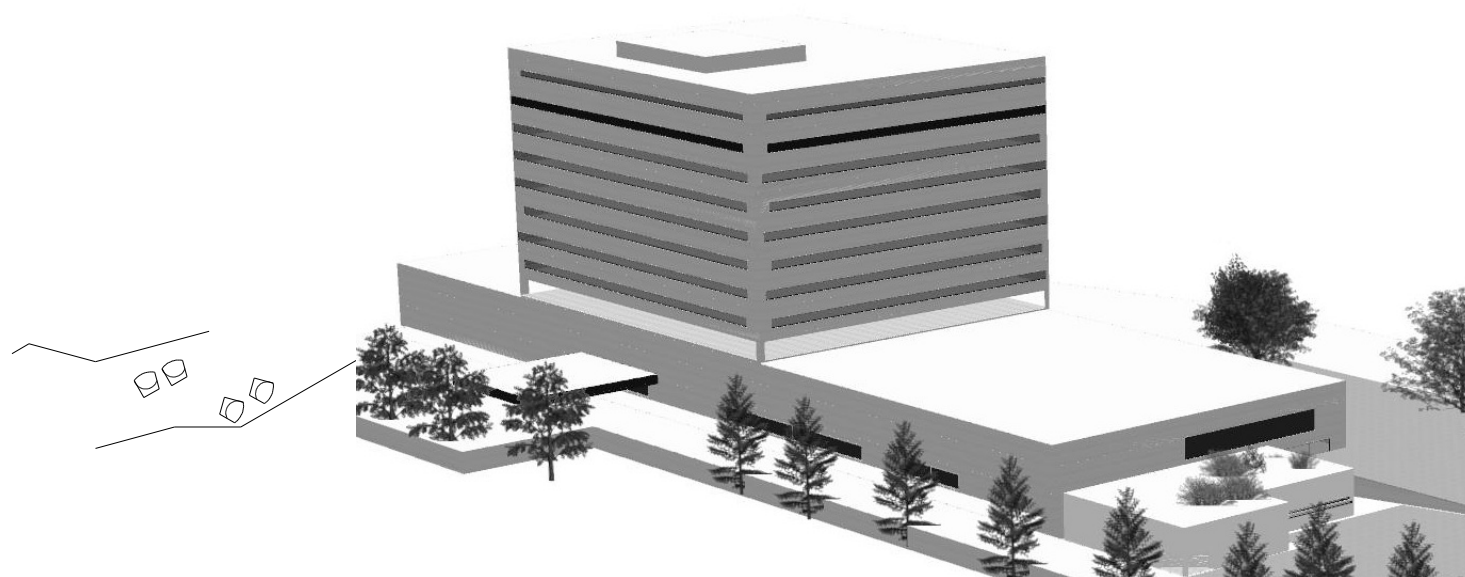
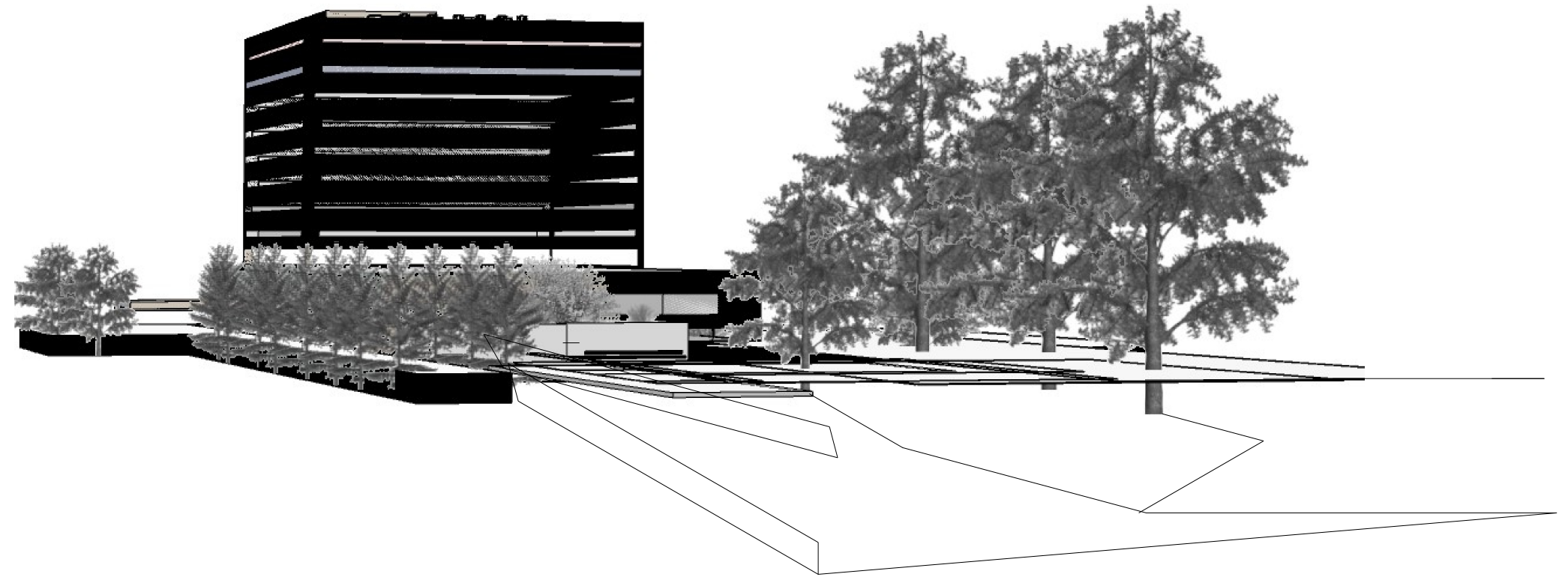
1

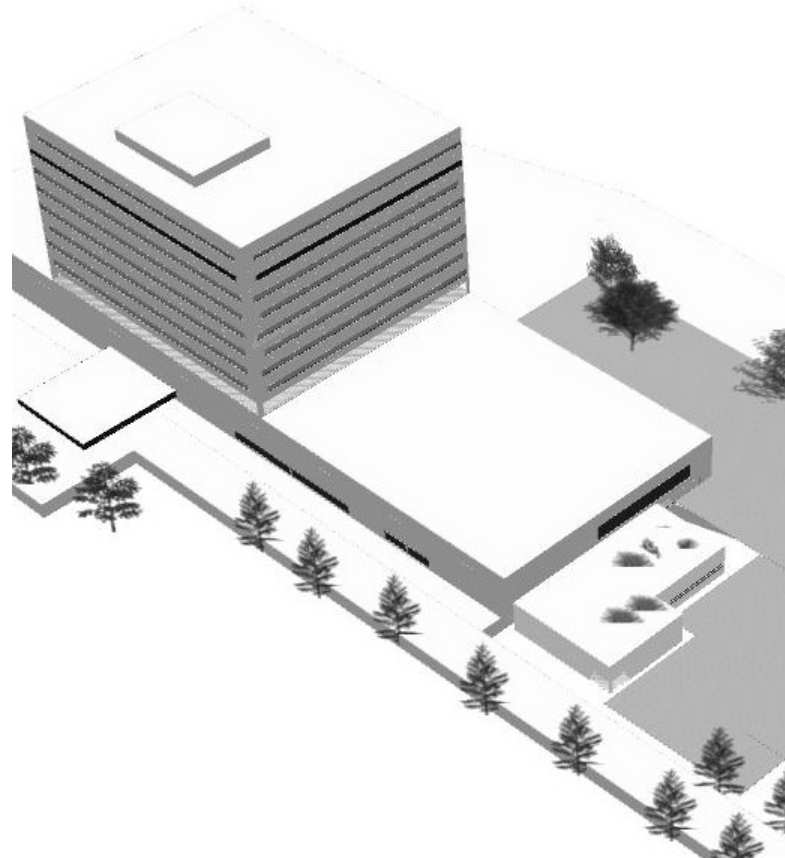
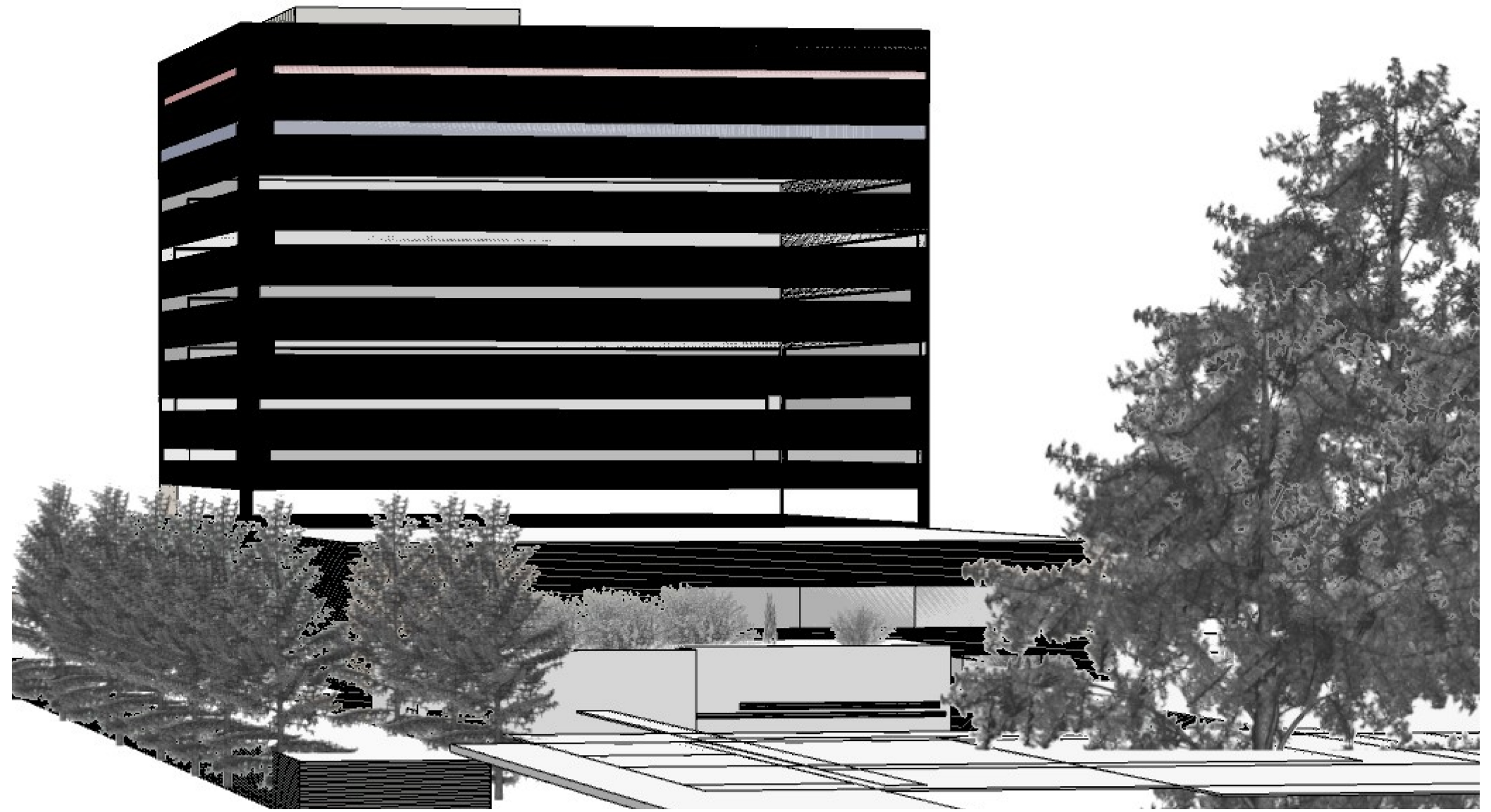
2

GF GRAĐEVINSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U RIJECI			
Završni/Diplomski rad ARHITEKT ZDRAVKO BREGOVAC		Sadržaj nacrt: PRESJEK ULICE URBANA OPREMA	
Student: Edin Redžović		Kolegij: GRADITELJSTVO U TURIZMU	
Mentor: izv.prod.doc.dr.sc. Nana Palinić	Datum: IX 2021.	Mjerilo: 1 : 50	List: 6

GF GRAĐEVINSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U RIJECI			
Završni/Diplomski rad ARHITEKT ZDRAVKO BREGOVAC		Sadržaj nacrt: PERSPEKTIVE	
Student: Edin Redžović		Kolegij: GRADITELJSTVO U TURIZMU	
Mentor: izv.prod.doc.dr.sc. Nana Palinić		Datum: IX 2021.	Mjerilo: List: 7

GF GRAĐEVINSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U RIJECI			
Završni/Diplomski rad ARHITEKT ZDRAVKO BREGOVAC		Sadržaj nacрта: PERSPEKTIVE	
Student: Edin Redžović		Kolegij: GRADITELJSTVO U TURIZMU	
Mentor: izv.prod.doc.dr.sc. Nana Palinić		Datum: IX 2021.	Mjerilo: List: 8